

Skupština Crne Gore
Parlamentarna budžetska kancelarija

Prikaz Predloga zakona o završnom računu budžeta Crne Gore za 2024. godinu

Prikaz sadrži dva dijela:

Prvi dio odnosi se na Predlog zakona o završnom računu budžeta Crne Gore za 2024. godinu
(str. 3. do str. 18.)

Drugi dio odnosi se na: Izvještaj o reviziji Predloga zakona o završnom računu budžeta Crne Gore za 2024. godinu Državne revizorske institucije i Godišnji izvještaj o izvršenim revizijama i aktivnostima Državne revizorske institucije za period oktobar 2024 - oktobar 2025. godine
(str. 19. do str. 55.)

Broj: 20/2025
Klas. br: 00-52-8/25-20
Datum: novembar 2025. godine
Pripremila: Parlamentarna budžetska kancelarija

* Parlamentarna budžetska kancelarija Skupštine Crne Gore, prilikom izrade istraživačkih radova, koristi se javno dostupnim podacima i podacima iz baza ograničenog pristupa, strogo vodeći računa o kredibilnosti izvora. Kancelarija ulaže sve razumne napore da informacije sadržane u istraživačkom radu budu tačne i potpune, ali ne snosi odgovornost za eventualnu netačnost i nepotpunost istih. Stavovi izrečeni u tekstu ne predstavljaju zvaničan stav Skupštine Crne Gore.

** Svi pojmovi upotrijebljeni u istraživačkom radu u muškom gramatičkom rodu obuhvataju muški i ženski rod lica na koja se odnose.

Zakonom o budžetu Crne Gore za 2024. godinu¹, budžet Crne Gore prvobitno je utvrđen na nivou od **3.478.365.779,84 €**. **Zakonom o izmjenama i dopunama Zakona o budžetu Crne Gore za 2024. godinu²**, utvrđen je na nivou od **3.521.329.254,01 €**.

Predlogom zakona o završnom računu budžeta Crne Gore za 2024. godinu³ utvrđeno je da je Budžet Crne Gore iznosio **3.511.328.404,42 €** što je 10.000.849,59 € ili 0,28% manje nego što je planirano gore navedenim izmjenama i dopunama zakona.

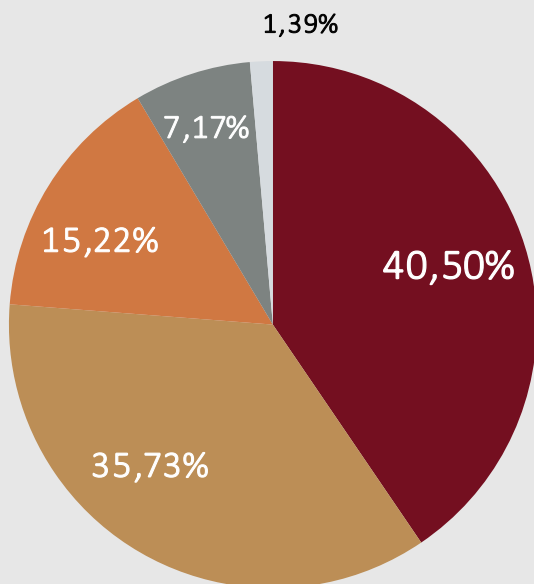
Predlogom zakona o završnom računu budžeta Crne Gore za 2024. godinu utvrđeno je sljedeće:

SREDSTVA PRENESENA IZ 2023. GODINE	80.039.588,98
------------------------------------	---------------

(iznos utvrđen u €)

PRIMICI	3.720.522.826,07
tekući prihodi	2.714.861.916,49
primici od prodaje imovine	2.361.574,46
primici od otplate kredita	20.319.169,15
donacije i transferi	40.855.353,38
uzeti zajmovi	942.124.812,59

(iznos utvrđen u €)

IZDACI	3.511.328.404,42
TEKUĆI BUDŽET	1.422.022.972,87
BUDŽETSKA REZERVA	48.809.282,96
TRANSAKCIJE FINANSIRANJA	534.334.755,80
KAPITALNI BUDŽET	251.651.347,08
BUDŽET DRŽAVNIH FONDOVA	1.254.510.045,71

(iznos utvrđen u €)

DEPOZITI	289.234.007,63
----------	----------------

(iznos utvrđen u €)

Tabela 1 i grafik 1 – struktura budžeta

1 Navedeni zakon donijela je Skupština Crne Gore 28. saziva na Sedmoj sjednici Drugog redovnog (jesenjeg) zasijedanja u 2023. godini, dana 28. decembra 2023. godine "Službeni list CG", br. 124/2023 od 31.12.2023. godine

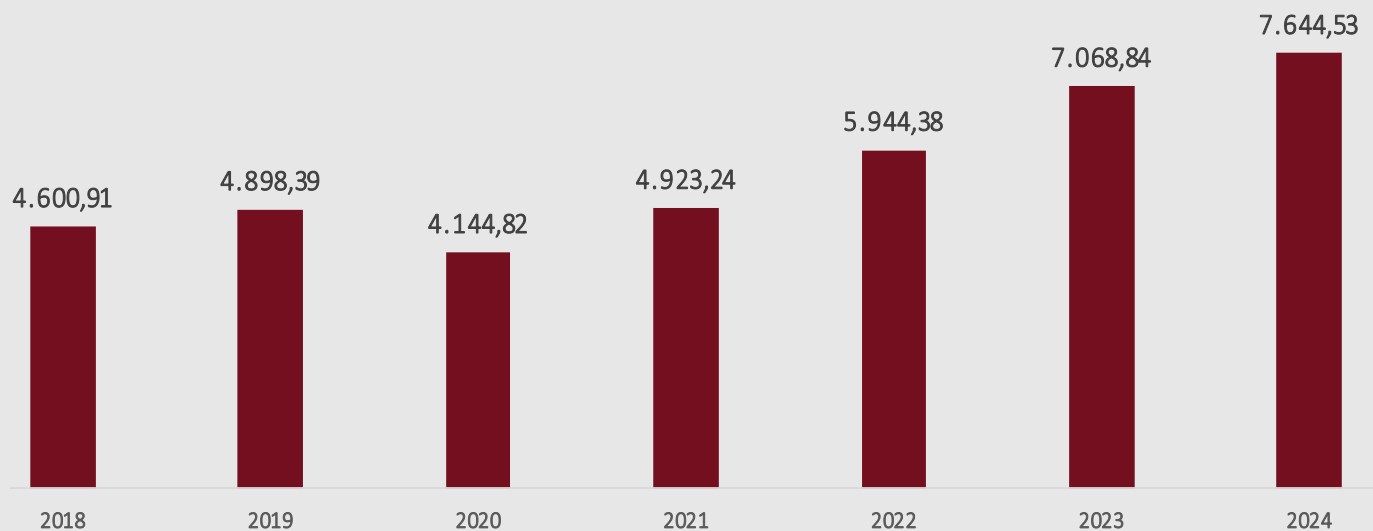
2 Navedeni zakon donijela je Skupština Crne Gore 28. saziva na Sedmoj sjednici vanrednog zasijedanja u 2024. godini, dana 6. septembra 2024. godine "Službeni list CG", br. 86/2024 od 10.9.2024. godine

3 Vlada Crne Gore na sjednici od 05. juna 2025. godine, utvrdila je Predlog zakona o završnom računu budžeta Crne Gore za 2024. godinu i isti dostavila Skupštini Crne Gore 30. septembra 2025. godine (br. akta 33/25-4, EPA 662 XXVIII)

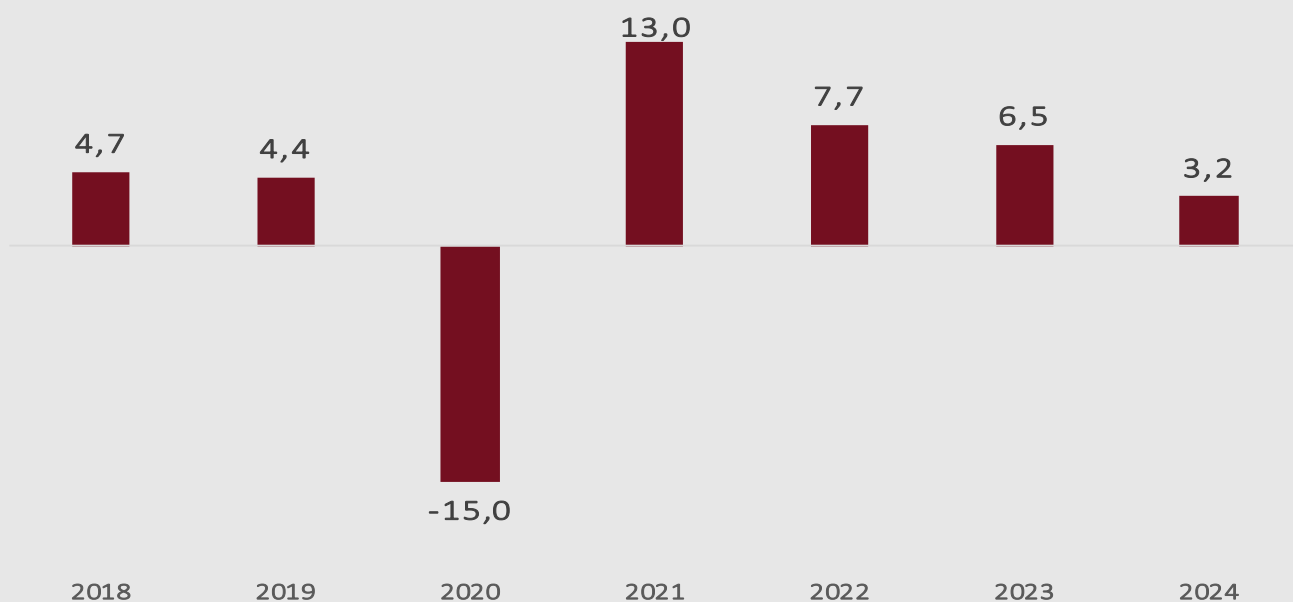
U nastavku je prikazan trend bruto domaćeg proizvoda (BDP-a) i realnog rasta BDP-a⁴ za period 2018 – 2024. godine.

Nominalni BDP

Grafik 2 – nominalni BDP, 2018 – 2024. godine (u mil. eur.)

Realan rast BDP-a

Grafik 3 – realni rast BDP-a, 2018 – 2024. godine (u %)

⁴ Podaci su preuzeti sa internet stranice Uprave za statistiku - MONSTAT.

BUDŽETSKI REZULTAT

Gotovinski deficit⁵ budžeta za 2024. godinu iznosi 247,54 mil. € i čini 3,24% BDP-a.

Kada se gotovinski deficit koriguje za povećanje neizmirenih obaveza iz prethodnih godina, koje nemaju karakter pozajmica, korigovani gotovinski deficit iznosi 258,83 mil. € ili 3,60% BDP-a.

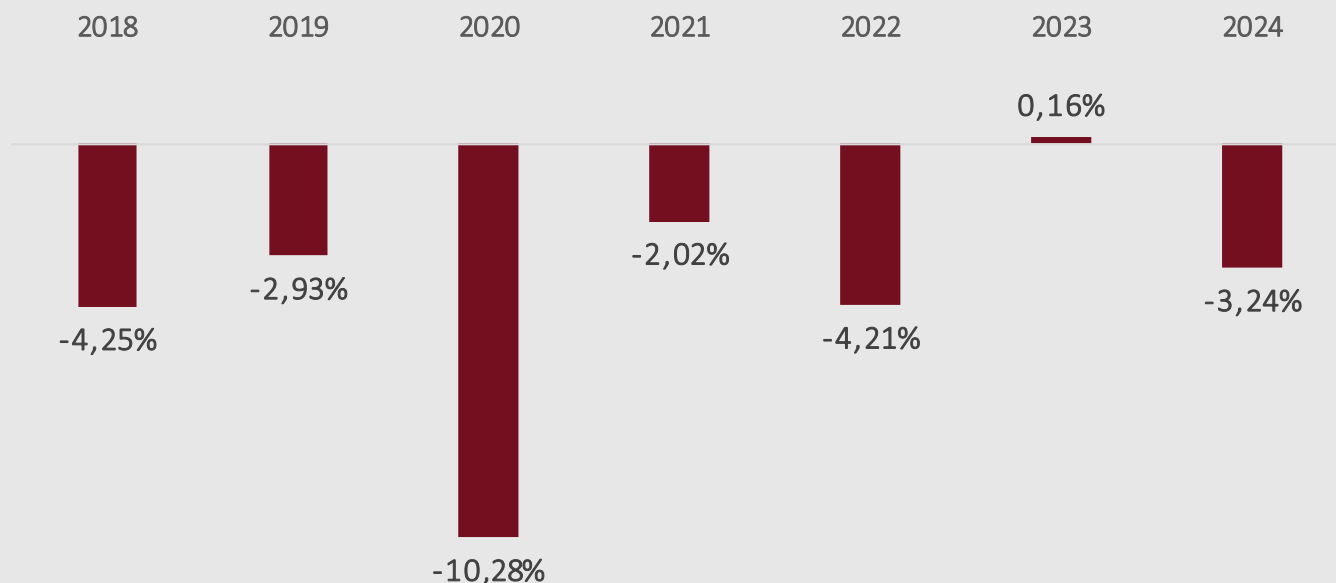
Primarni gotovinski deficit iznosi 109,54 mil. € i čini 1,43% BDP-a.

U nastavku je tabela koja prikazuje deficit budžeta:

I IZDACI BUDŽETA	3.003.265.592,95
II PRIHODI BUDŽETA	2.714.861.913,49
III DONACIJE	40.855.353,38
IV GOTOVINSKI DEFICIT (II+III-I)	-247.548.326,08
V POVEĆANJE OBAVEZA IZ PRETHODNOG PERIODA	11.287.427,50
VI KORIGOVANI GOTOVINSKI DEFICIT (IV-V)	-258.835.753,58
VII KAMATE	149.286.400,39
VIII PRIMARNI GOTOVINSKI DEFICIT (VI+VII)	-109.549.353,19

Tabela 2 – deficit budžeta Crne Gore u 2024. godini (u eur.)

U nastavku je prikazan trend gotovinskog deficita/suficita centralnog nivoa i učešće u BDP-u u periodu od 2018. do 2024. godine:⁶

Grafik 4 – trend gotovinskog deficita/suficita budžeta u periodu 2018 – 2024. godine (%BDP-a)

⁵ Članom 14 Zakona o budžetu i fiskalnoj odgovornosti ("Službeni list CG, br. 20/14, 56/14, 70/17, 4/18, 55/18, 66/19, 70/21, 145/21, 27/23, 125/23 i 11/25) je definisano da je budžetski gotovinski suficit, odnosno deficit predstavlja razliku primitaka i izdataka, pri čemu se primitci umanjuju za pozajmice, primljene transfere i primitke od prodaje imovine, a izdaci za otplatu glavnice u zemlji i inostranstvu po osnovu duga nastalog uzimanjem kredita ili emitovanjem hartija od vrijednosti. Budžetski gotovinski suficit, odnosno deficit koriguje se za iznos promjene neto obaveza iz prethodnih godina koje nemaju karakter pozajmica. Promjena neto obaveza iz prethodnih godina prikazuje se kao razlika stanja obaveza na početku i kraju fiskalnog perioda.

⁶ Metodologija obračuna budžetskog gotovinskog rezultata je izmijenjena Zakonom o izmjeni i dopunama zakona o budžetu i fiskalnoj odgovornosti ("Sl. list CG" 055/18) u dijelu isključivanja izdataka za kupovinu hartija od vrijednosti od 2018. godine, a Zakonom o izmjenama i dopunama Zakona o budžetu i fiskalnoj odgovornosti ("Sl. list CG" 027/23) promjena je zabilježena i kod isključivanja primitaka od otplate kredita, kao i datih pozajmica označenih kao transakcije finansiranja od 2023. godine, pa podaci koji su vezani za budžetski gotovinski rezultat u periodu od 2013. do 2017. godini ne korespondiraju sa podacima nakon 2017. godine, dok podaci u periodu od 2018. do 2021. godine ne korespondiraju podacima nakon 2022. godine. Učešće u BDP-u, Parlamentarna budžetska kancelarija obračunala je na osnovu iznosa BDP-a u tekućim cijenama preuzetog sa internet stranice Uprave za statistiku.

UKUPNI JAVNI DUG CRNE GORE za 2024. godinu iznosi 59,8% BDP-a⁷

JAVNI DUG CRNE GORE

59,8 %
BDP-a

JAVNI DUG
4.573,86 mil. €

Uzimajući u obzir depozite Ministarstva finansija (uključujući i 38.477 unci zlata), a koji su, na kraju 2024. godine, iznosili 385,36 miliona eura, neto javni dug Crne Gore, na dan 31.12.2024.godine, iznosi 4.188,50 miliona eura, odnosno 54,79% BDP-a

DUG CENTRALNOG NIVOAA
4.514,80 mil. €

DUG LOKALNOG NIVOAA
59,06 mil. €

- državni organi
- organi državne uprave
- pravna lica i privredna društva koja pretežno pružaju usluge od javnog interesa, koja su pod upravljačkom kontrolom i najvećim dijelom finansirana od države.

- organi opštine
- pravna lica i privredna društva koja pretežno pružaju usluge od lokalnog interesa i koja su pod upravljačkom kontrolom i najvećim dijelom finansirana od opštine

Unutrašnji
331,32 mil. €

Spoljni
4.183,48 mil. €

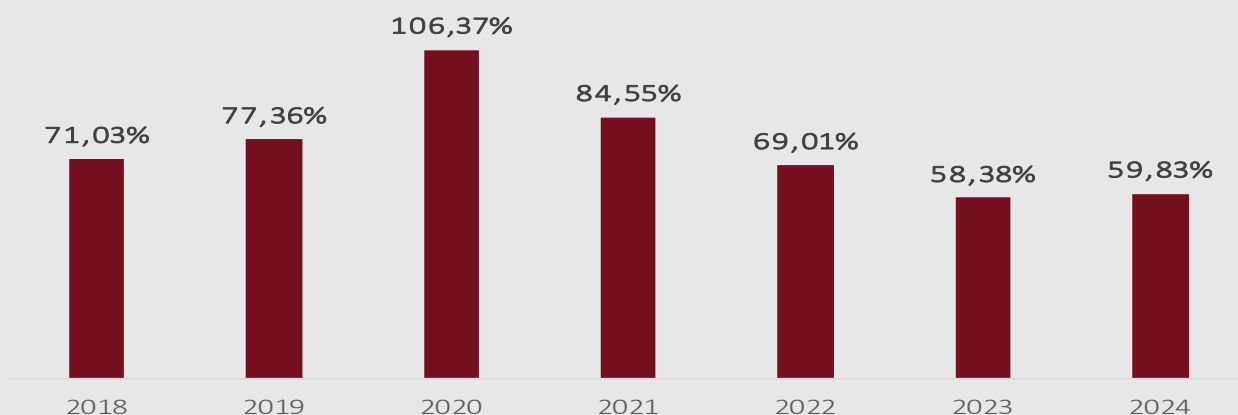
Konsolidovani dug opština
96,17 mil. €

Dug lokalnih samouprava prikazan je na sljedeći način:

- kroz stanje duga lokalne samouprave, u iznosu 59,06 mil. €;
- kroz stanje državnog ino duga uključen je dug opština po ugovorima koje je potpisala Vlada Crne Gore sa ino kreditorima, a sa opštinama potkreditne sporazume, u iznosu od 34,21 miliona eura (iznos povučenih, neotplaćenih sredstava);
- kroz dug prema Ministarstvu finansija u iznosu od 2,91 miliona eura, koji se odnosi na pozajmicu iz Fonda za podršku opštinama za finansiranje donatorskih projekata, dug iz Egalizacionog fonda i pozajmicu iz budžeta države.

⁷ Zakonom o budžetu i fiskalnoj odgovornosti definisan je limit maksimalnog nivoa deficita na nivou od 3% bruto društvenog proizvoda, odnosno limit maksimalnog nivoa zaduženosti na nivou od 60% BDP-a. Učešće u BDP-u, Parlamentarna budžetska kancelarija obračunala je na osnovu iznosa BDP-a u tekućim cijenama preuzetog sa internet stranice Uprave za statistiku.

U nastavku je trend javnog duga Crne Gore u periodu 2018 – 2024. godine:⁸

Grafik 5 – trend javnog duga Crne Gore u periodu 2018 – 2024. godine (%BDP-a)

KRETANJE DRŽAVNIH GARANCIJA:

6,88 BDP-a⁹

Ugovoreni iznos izdatih državnih garancija na kraju 2024. godine iznosi 525,6 mil. €, što je za oko 52,07 mil. € manje u odnosu na isti period 2023. godine. Od ovog iznosa, angažovana sredstva iznose 363,17 mil. €. Stanje duga na kraju 2024. godine, po garancijama izdatim domaćim i ino kreditorima iznosi 131,5 mil. €, što predstavlja 1,72% BDP-a. U odnosu na kraj 2023. godine, na kraju 2024. godine stanje duga po osnovu izdatih državnih garancija se smanjilo za 18,72 mil. €.

Kretanje državnih garancija u 2024. godini dato je u narednoj tabeli:

KRETANJE DRŽAVNIH GARANCIJA	UGOVORENI IZNOS NA 31.12.2024	ANGAŽOVANI IZNOS NA 31.12.2024	STANJE DUGA NA 31.12.2024
IZDATE INO GARANCIJE	471,36	309,82	115,25
IZDATE DOMAĆE GARANCIJE	54,25	53,35	16,20
UKUPNO	525,6	363,2	131,5

Tabela 3 – državne garancije Crne Gore u 2024. godini (u mil. eur.)

SERVISIRANJE DRŽAVNOG DUGA

Struktura otplate državnog duga u 2024. godini data je u narednoj tabeli:

BUDŽETSKA POZICIJA	2024	učešće u ukupnoj otplati
OTPLATA GLAVNICE REZIDENTIMA	206,7	31,76%
OTPLATA GLAVNICE NEREZIDENTIMA	288,85	44,39%
OTPLATA OBAVEZA IZ PRETHODNIH GODINA - stara devizna štednja	0,1	0,02%
OTPLATA OBAVEZA IZ PRETHODNIH GODINA - restitucija	0	0,00%
UKUPNA OTPLATA GLAVNICE	495,66	76,17%
OTPLATA KAMATE REZIDENTIMA	18,69	2,87%
OTPLATA KAMATE NEREZIDENTIMA	130,55	20,06%
UKUPNA OTPLATA KAMATE	149,24	22,93%
OTPLATA GARANCIJA	5,85	0,90%
UKUPNO	650,75	100,00%

Tabela 4 - servisiranje državnog duga (u mil. eur. i %)

⁸ Podaci o javnom dugu preuzeti su iz izvještaja o javnom dugu u periodu 2018 - 2024. godine Ministarstva finansija. Učešće u BDP-u, Parlamentarna budžetska kancelarija obračunala je na osnovu iznosa BDP-a preuzetih sa internet stranice Uprave za statistiku.

⁹ Član 53 stav 4 Zakona o budžetu i fiskalnoj odgovornosti propisuje da ukupan iznos garancija ne smije da pređe 15% BDP-a.

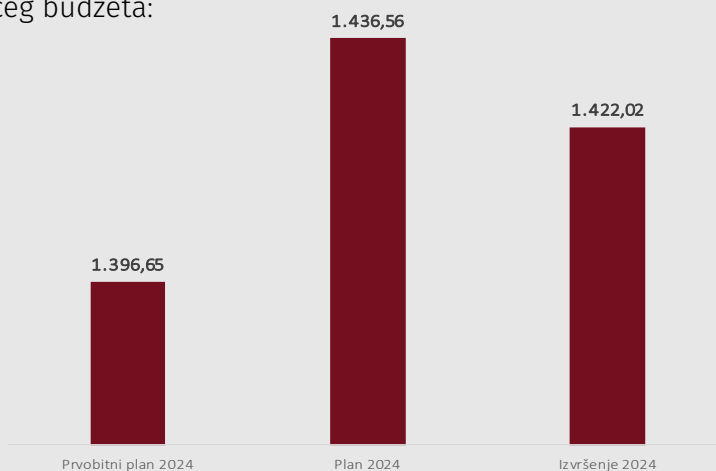
TEKUĆI BUDŽET

Sredstva tekućeg budžeta u 2024. godini su prvobitno planirana u iznosu od 1.396,65 mil. €. Rebalansom i odlukama preusmjeravanju sredstava su uvećana za dodatnih 39,31 mil. €, pa je konačni plan iznosio 1.436,56 mil. €.

Od toga je realizovano 1.422,02 mil. € ili 98,98 %.

Plan u odnosu na izvršenje tekućeg budžeta:

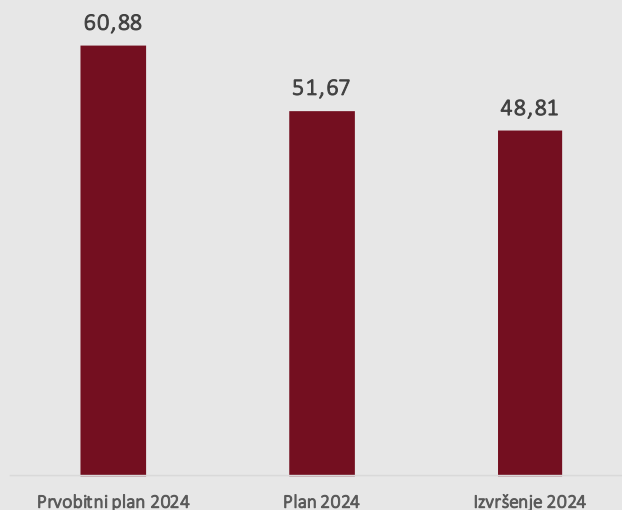
Grafik 6 - tekući budžet (u mil. eur.)

Budžetske rezerve

Shodno odredbama Zakona o budžetu i fiskalnoj odgovornosti (član 43), sredstva tekuće rezerve se koriste za finansiranje neplaniranih izdataka kao i izdataka koji nijesu planirani u dovoljnom iznosu. Zakonom o budžetu za 2024. godinu ova sredstva su planirana u iznosu od 60,88 mil. €, a plan je izmijenjen rebalansom i odlukama o preusmjeravanju na 51,67 mil. €, što je činilo 1,47 % ukupnog budžeta. Realizacija planiranih sredstava rezervi je iznosila 48,81 mil. € ili 94,47%.

Plan u odnosu na izvršenje sredstava iz budžetske rezerve:

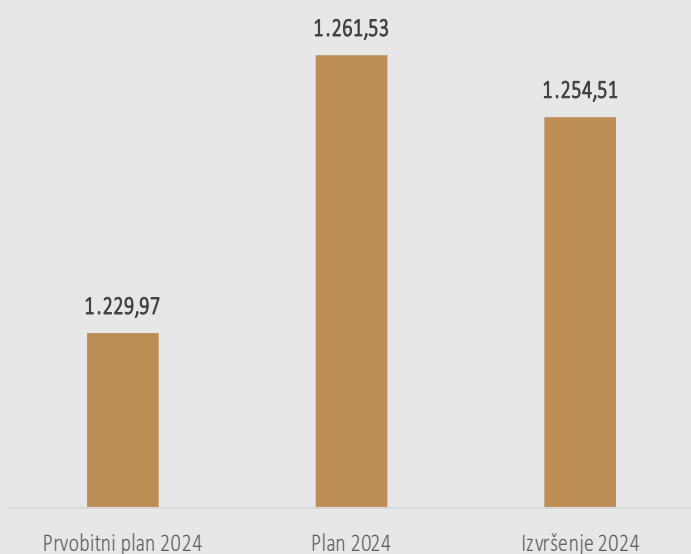
Grafik 7 - budžetske rezerve (u mil. eur.)

BUDŽET DRŽAVNIH FONDOVA

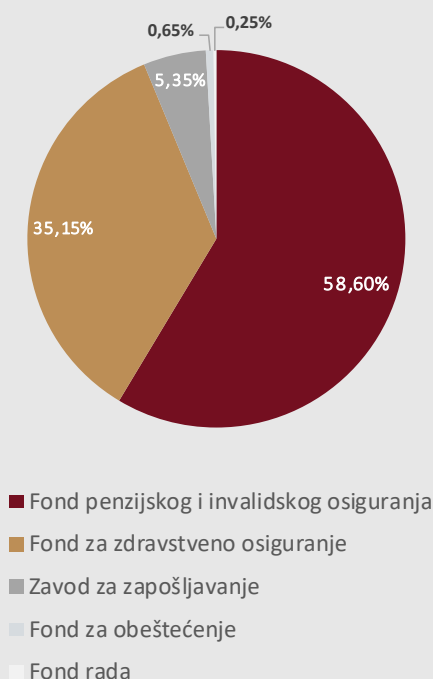
Budžet državnih fondova za 2024. godinu početno je planiran u iznosu 1,23 mlrd. €. Zakonom o izmjenama i dopunama Zakona o budžetu sredstva su uvećana za 17,93 mil. €, a odlukama o preusmjeravanju uvećana za 13,63 mil. €. U konačnom, tekući budžet je iznosio 1,26 mlrd. €, od čega je realizovano 1,25 mlrd. € ili 99,44% ukupno planiranih sredstava na nivou godine.

Plan u odnosu na izvršenje budžeta fondova:

Budžet fondova - potrošnja pojedinačno:

Grafik 8 - budžet državnih fondova (u mil. eur.)

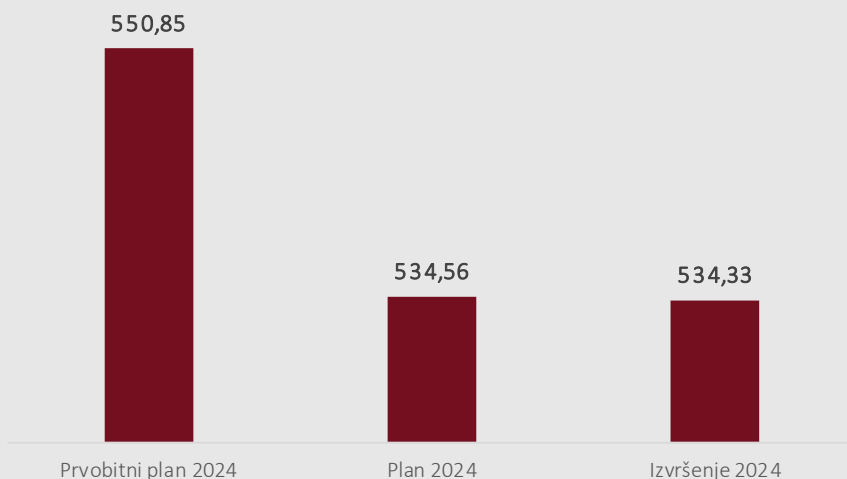
Grafik 9 - budžet državnih fondova pojedinačno (%)

TRANSAKCIJE FINANSIRANJA

Za transakcije finansiranja Zakonom o budžetu za 2024. godinu planirano je 550,85 mil. €, rebalansom je plan umanjen na 534,56 mil. € što je činilo 15,18% ukupnog budžeta. Realizovano je 534,33 mil. € odnosno 99,96% plana.

Plan u odnosu na izvršenje transakcija finansiranja:

Grafik 10 - transakcije finansiranja: plan i izvršenje (mil. eur.)

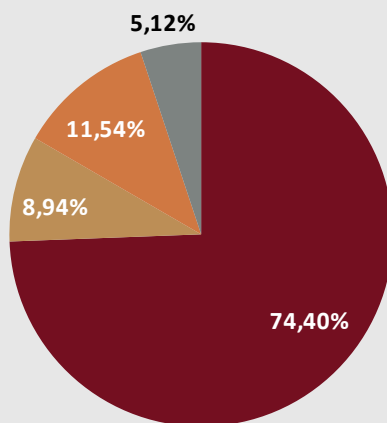

KAPITALNI BUDŽET

Za realizaciju kapitalnih projekata Budžetom za 2024. godinu opredijeljeno je 240,01 mil.€ a rebalansom je plan umanjen na 237,01 mil €, što je činilo 6,73% ukupnog budžeta. Utrošeno je 6,18% iznad plana odnosno 251,65 mil. €. Projekti su realizovani kroz budžete Uprave za kapitalne projekte (131,31 mil. €) i Uprave za saobraćaj (120,34 mil. €).

Kapitalni budžet se realizuje kroz više izvora finansiranja:

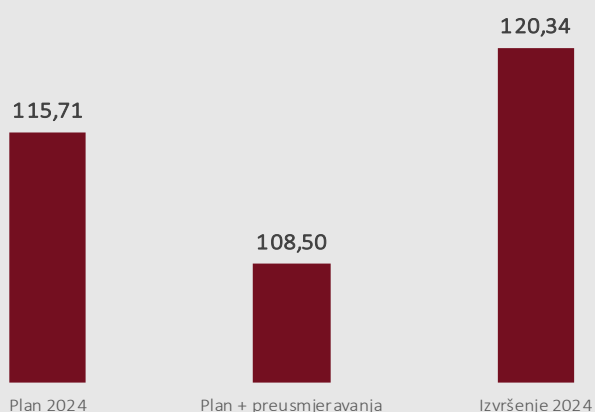

■ Opšti prihodi ■ Namjenski prihodi ■ Kredit ■ Donacije

Grafik 11 – izvori finansiranja kapitalnog budžeta (%)

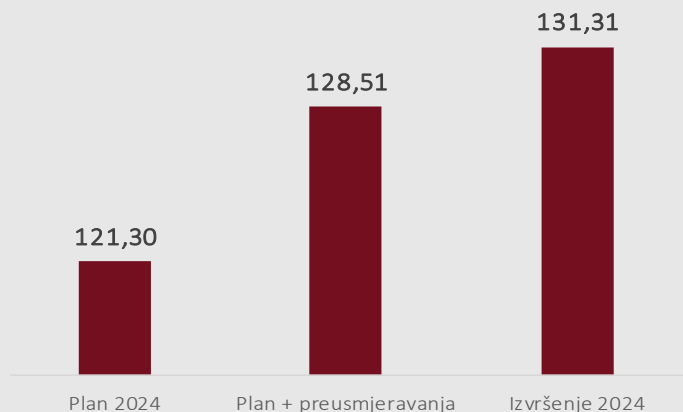
U izvještajnom periodu, projekti kapitalnog budžeta realizuju se kroz aktivnosti Uprave za saobraćaj i Uprave za kapitalne projekte. Uprava za saobraćaj realizovala je 120,34 mil. € ili 47,83 % kapitalnog budžeta za 2024. godinu, dok je realizacija Uprave za kapitalne projekte 131,31 mil. € ili 52,19 % kapitalnog budžeta za 2024. godinu.

Plan u odnosu na izvršenje budžeta US:

Grafik 12 – plan u odnosu na izvršenje US (mil. eur.)

Plan u odnosu na izvršenje budžeta UKP:

Grafik 13 – plan u odnosu na izvršenje UKP (mil. eur.)

Kapitalni budžet Uprave za saobraćaj za 2024. godinu inicijalno je planiran na iznos od 115,71 mil. €, rebalansom i odlukama o preusmjeravanju umanjen je za 7,21 mil. €, pa je konačan plan iznosio 108,50 mil. €, od čega je realizovano 120,34 mil. € ili 110,91%.

Kapitalni budžet Uprave za kapitalne projekte za 2024. godinu planiran je u iznosu od 122,30 mil. €, rebalansom i odlukama o preusmjeravanju uvećan za dodatnih 7,21 mil. €, pa je konačan plan iznosio 128,51 mil. €, od čega je realizovano 131,31 mil. € ili 102,17%.

PRIMICI

Primici budžeta za 2024. godinu planirani su u iznosu od 3.441,31 mil. €.

Ostvarenje je iznosilo 3.720,52 mil. €

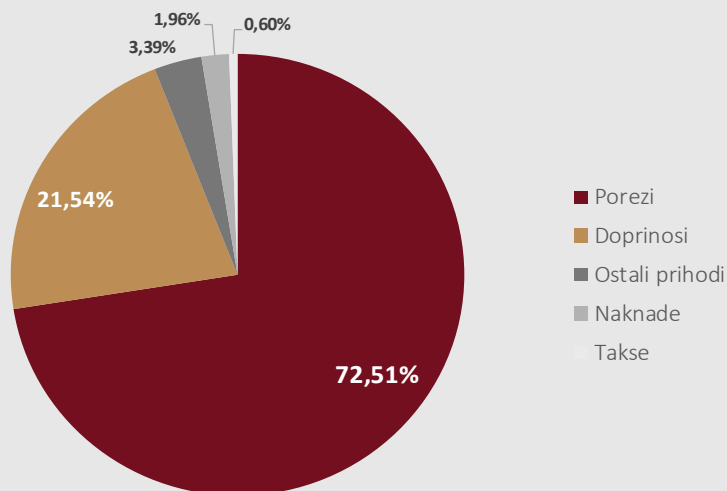
Ostvareno je 8,11% više od plana.

Ostvareno je 279,21 € mil. € više od plana.

O P I S	Prvobitni plan 2024	Rebalans 2024	Završni račun 2024	Apsolutna razlika	Procentualna razlika
PRIMICI	3.378.365.778,84	3.441.310.562,28	3.720.522.823,07	279.212.260,79	8,11%
Tekući prihodi	2.675.953.768,37	2.716.348.148,53	2.714.861.913,49	-1.486.235,04	-0,05%
Porezi	1.883.468.951,57	1.930.315.656,40	1.968.599.583,26	38.283.926,86	1,98%
Doprinosi	605.399.047,95	585.399.047,95	584.706.543,51	-692.504,44	-0,12%
Takse	15.851.544,51	15.851.544,50	16.259.315,63	407.771,13	2,57%
Naknade	62.823.080,68	62.823.080,65	53.128.166,68	-9.694.913,97	-15,43%
Ostali prihodi	108.411.143,65	121.958.819,03	92.168.304,41	-29.790.514,62	-24,43%
Primici od prodaje imovine	6.000.000,00	6.000.000,00	2.361.574,46	-3.638.425,54	-60,64%
Primici od otplate kredita	9.747.904,00	9.747.904,00	20.319.169,15	10.571.265,15	108,45%
Donacije i transferi	41.300.000,00	56.300.000,00	40.855.353,38	-15.444.646,62	-27,43%
Pozajmice i krediti	645.364.106,47	652.914.509,75	942.124.812,59	289.210.302,84	44,30%

Tabela 5 – primici budžeta Crne Gore (u eur. i %)

Tekući prihodi:

Tekući prihodi budžeta čine 72,96% ukupnih prihoda budžeta Crne Gore.

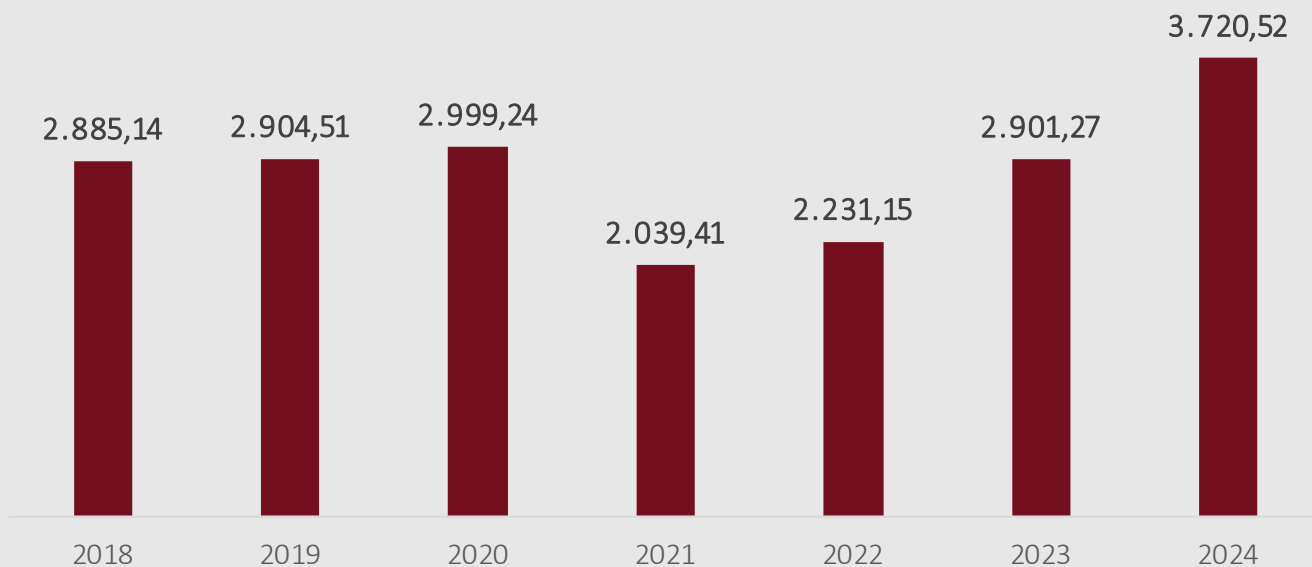
U okviru tekućih prihoda najznačajniji prihod predstavljaju prihodi od poreza i to 72,51% ukupnih tekućih prihoda.

Grafik 14- struktura tekućih prihoda (u %)

PRIMICI¹⁰

Trend primitaka budžeta države 2018 – 2024. godine:

Grafik 15 - primici budžeta (u mil. eur.)

Opis	2018	2019	2020	2021	2022	2023	2024
PRIMICI	2.885.140.807,97	2.904.508.994,51	2.999.244.680,49	2.039.413.321,41	2.231.154.856,19	2.901.265.934,63	3.720.522.826,07
Tekući prihodi	1.708.022.927,05	1.838.734.728,98	1.573.194.638,95	1.861.403.799,97	1.961.016.332,41	2.495.187.292,35	2.714.861.916,49
Primici od prodaje imovine	15.749.081,71	4.278.082,92	8.547.250,96	4.453.578,24	4.515.414,70	2.717.869,53	2.361.574,46
Primici od otplate kredita	11.285.945,10	8.269.563,31	7.414.914,75	10.101.545,13	15.044.565,63	13.856.511,99	20.319.169,15
Donacije i transferi	26.709.414,99	38.208.325,87	57.919.486,82	39.876.694,44	34.391.205,84	71.271.868,30	40.855.353,38
Pozajmice i krediti	1.123.373.439,12	1.015.018.293,43	1.352.168.389,01	123.577.703,63	216.187.337,61	318.232.392,46	942.124.812,59

Tabela 6 - primici budžeta (u eur.)

¹⁰ Podaci za 2018. godinu preuzeti su iz zakona o završnom računu budžeta Crne Gore za 2018. godinu. Podaci za 2019 -2024. preuzeti iz predloga zakona o završnom računu budžeta Crne Gore za 2019 – 2024. godine.

IZDACI

Izdaci Budžeta za 2024. godinu planirani su u iznosu od 3.521,32 mil. €.

Ostvarenje je iznosilo 3.511,32 mil. €.

Ostvareno je 0,18 % manje od plana.

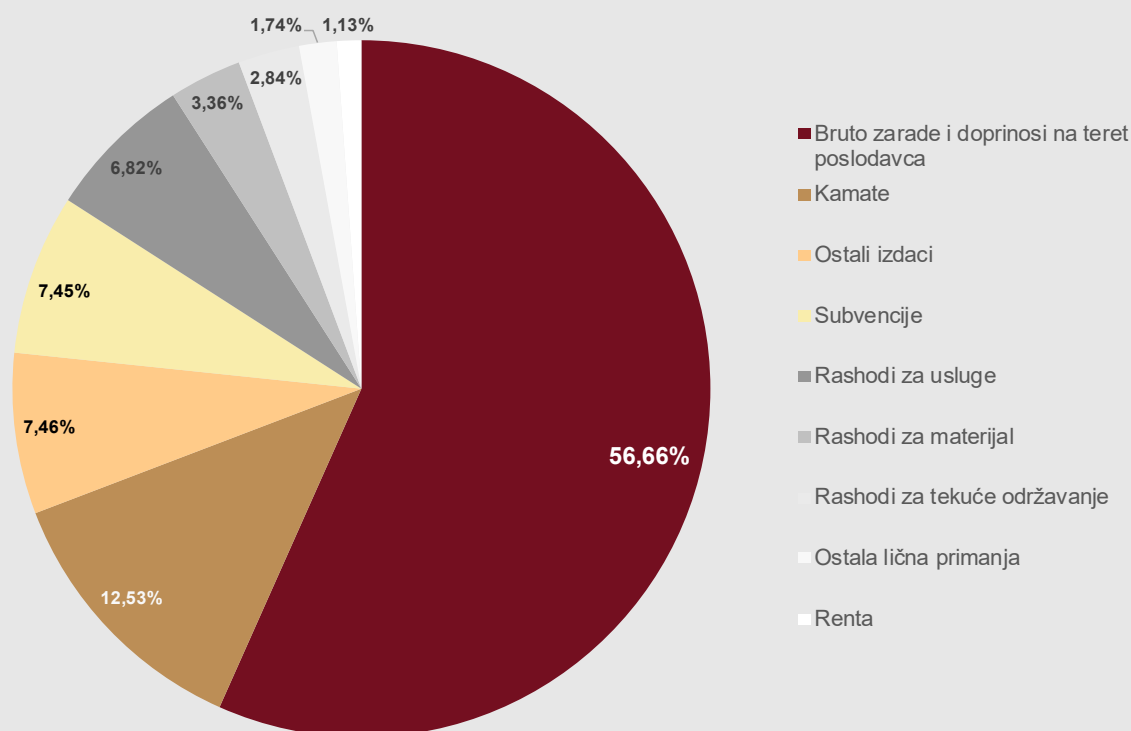
Ostvareno je 10 mil. € manje od plana.

Opis	Prvobitni plan 2024	Rebalans 2024	Završni račun budžeta 2024	Apsolutna razlika	Procentualna razlika
Izdaci	3.478.365.778,84	3.521.329.254,01	3.511.328.404,42	-10.000.849,59	99,72%
Tekući izdaci	1.166.042.870,29	1.214.356.684,82	1.191.701.976,50	-22.654.708,32	98,13%
Bruto zarade i doprinosi na teret poslodavca	678.019.320,28	698.802.128,04	675.239.256,99	-23.562.871,05	96,63%
Ostala lična primanja	19.768.273,65	19.823.172,40	20.705.195,26	882.022,86	104,45%
Rashodi za materijal	52.143.833,05	52.114.578,41	40.058.022,25	-12.056.556,16	76,87%
Rashodi za usluge	73.577.243,01	76.788.963,80	81.306.308,29	4.517.344,49	105,88%
Rashodi za tekuće održavanje	39.656.509,62	39.071.344,62	33.868.346,91	-5.202.997,71	86,68%
Kamate	138.394.018,82	148.695.265,82	149.286.400,39	591.134,57	100,40%
Renta	13.860.013,61	13.560.538,47	13.501.000,00	-59.538,47	99,56%
Subvencije	67.146.268,96	81.146.269,96	88.788.160,52	7.641.890,56	109,42%
Ostali izdaci	83.477.389,31	84.354.423,30	88.949.285,89	4.594.862,59	105,45%
Transferi za socijalnu zaštitu	1.011.019.497,22	1.008.969.497,22	1.008.167.754,31	-801.742,91	99,92%
Prava iz oblasti socijalne zaštite	212.063.000,00	212.063.000,00	212.995.359,84	932.359,84	100,44%
Sredstva za tehnološke viškove	25.106.300,00	23.056.300,00	26.016.571,37	2.960.271,37	112,84%
Prava iz oblasti penzijskog i invalidskog osiguranja	737.190.197,22	737.190.197,22	730.408.864,31	-6.781.332,91	99,08%
Ostala prava iz oblasti zdravstvene zaštite	21.060.000,00	21.060.000,00	22.113.621,28	1.053.621,28	105,00%
Ostala prava iz zdravstvenog osiguranja	15.600.000,00	15.600.000,00	16.633.337,51	1.033.337,51	106,62%
Transferi institucijama, pojedincima, nevladinom i javnom sektoru	415.058.728,12	417.613.184,77	429.189.252,32	11.576.067,55	102,77%
Transferi institucijama, pojedincima, nevladinom i javnom sektoru	377.730.878,12	378.775.118,45	379.641.163,05	866.044,60	100,23%
Ostali transferi	37.327.850,00	38.838.066,32	49.548.089,27	10.710.022,95	127,58%
Kapitalni izdaci	276.789.179,95	277.921.151,06	302.394.945,98	24.473.794,92	108,81%
Pozajmice i krediti	4.500.009,00	4.945.509,00	9.152.704,99	4.207.195,99	185,07%
Otplata dugova	544.075.494,25	526.643.227,14	521.912.487,36	-4.730.739,78	99,10%
Otplata duga	518.719.396,30	504.487.116,30	495.640.543,03	-8.846.573,27	98,25%
Otplata garancija	2	2	5.849.367,67	5.849.365,67	
Otplata obaveza iz prethodnih godina	25.356.095,95	22.156.108,84	20.422.576,66	-1.733.532,18	92,18%
Rezerve	60.880.000,00	70.880.000,00	48.809.282,96	-22.070.717,04	68,86%

Tabela 7 - izdaci budžeta (u eur. i %)

U nastavku je struktura tekućih izdataka budžeta Crne Gore u 2024. godini:

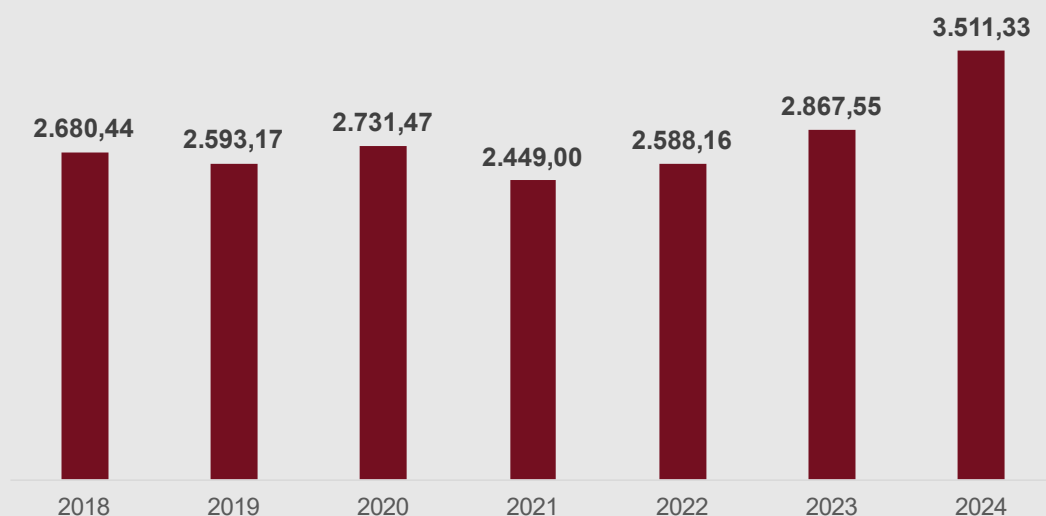

Grafik 16- struktura tekućih izdataka (u %)

Tekući izdaci budžeta čine oko 33,93% ukupnih izdataka budžeta u 2024. godini. U okviru tekućih izdataka najznačajniji iznos sredstava opredijeljen je na bruto zarade i doprinose na teret poslodavca i to u iznosu od 56,66%.

IZDACI¹¹

Trend izdataka budžeta države 2018 – 2024. godine

Grafik 17-izdaci budžeta (u mil. eur.)

¹¹ Podaci za 2018. godinu preuzeti su iz zakona o završnom računu budžeta Crne Gore za 2018. godinu. Podaci za 2019 - 2024. preuzeti iz predloga zakona o završnom računu budžeta Crne Gore za 2019 - 2024. godine.

U nastavku je trend izdataka budžeta Crne Gore u periodu 2018 - 2024. godine:¹²

	2018	2019	2020	2021	2022	2023	2024
Izdaci	2.680.444.123,53	2.593.166.292,96	2.731.468.110,62	2.449.004.161,59	2.588.159.290,64	2.867.546.666,48	3.511.328.404,42
Tekući izdaci	788.259.121,02	822.772.770,02	858.015.865,81	875.790.931,35	923.673.941,22	1.072.633.330,40	1.191.701.976,50
Transferi za socijalnu zaštitu	544.485.571,48	554.348.899,90	558.678.968,50	567.405.550,30	667.285.836,71	824.857.564,21	1.008.167.754,31
Transferi institucijama, pojedincima, nevladinom i javnom sektoru	208.726.710,34	219.689.949,61	281.248.902,50	257.066.480,46	353.517.907,93	380.691.479,88	429.189.252,32
Kapitalni izdaci	390.979.023,80	402.214.320,08	230.877.683,28	204.674.628,10	268.150.642,00	239.500.797,52	302.394.945,98
Pozajmice i krediti	4.596.369,00	3.176.935,98	1.611.467,00	1.315.523,00	23.121.894,74	10.111.595,67	9.152.704,99
Otplata dugova	719.509.827,84	566.666.961,78	684.621.514,33	471.520.882,96	327.453.338,79	321.483.979,44	521.912.487,36
Rezerve	23.887.500,05	24.296.455,59	116.413.709,20	71.230.165,42	24.955.729,25	18.267.919,31	48.809.282,96

Tabela 8 - izdaci budžeta (u eur.)

NAJVEĆE RAZLIKE IZMEĐU PLANIRANOG¹³ BUDŽETA I IZVRŠENJA KOD POTROŠAČKIH JEDINICA U 2024. GODINI

10 najvećih pozitivnih i negativnih apsolutnih razlika:

Opis	Rebalans 2024	Završni račun 2024	Apsolutna razlika
Ministarstvo poljoprivrede, šumarstva i vodoprivrede	60.069.795,41	74.832.534,01	14.762.738,60
Fond za zdravstveno osiguranje	427.277.609,66	441.036.495,19	13.758.885,53
Ministarstvo odbrane	77.856.821,32	89.160.970,82	11.304.149,50
Uprava za kapitalne projekte	122.575.704,47	133.142.307,55	10.566.603,08
Ministarstvo energetike i rudarstva (Ministarstvo energetike)	2.646.920,00	11.884.665,39	9.237.745,39
Uprava za saobraćaj	130.629.751,68	138.943.429,85	8.313.678,17
Agencija za zaštitu prirode i životne sredine	2.650.249,73	5.187.785,40	2.537.535,67
Ministarstvo rada i socijalnog staranja (Ministarstvo rada, zapošljavanja i socijalnog dijaloga)	156.248.417,75	158.666.163,47	2.417.745,72
Fond rada	1.310.530,36	3.074.456,81	1.763.926,45
Ministarstvo sporta i mladih	11.727.731,19	13.098.006,95	1.370.275,76

Tabela 9 - najveće pozitivne apsolutne razlike (u eur.)

¹² Podaci za 2018. godinu preuzeti su iz zakona o završnom računu budžeta Crne Gore za 2018. godinu. Podaci za 2019 - 2024. preuzeti iz predloga zakona o završnom računu budžeta Crne Gore za 2019 - 2024. godine.

¹³ Plan se odnosi na iznos predviđen Zakonom o izmjenama i dopunama Zakona o budžetu Crne Gore za 2024. godinu, odnosno Rebalansom budžeta.

Opis	Rebalans 2024	Završni račun 2024	Apsolutna razlika
Ministarstvo finansija	796.295.555,84	765.369.262,52	-30.926.293,32
Ministarstvo unutrašnjih poslova	125.760.987,59	114.382.968,95	-11.378.018,64
Fond penzijskog i invalidskog osiguranja	743.931.490,64	735.277.589,99	-8.653.900,65
Uprava za državnu imovinu	23.558.222,42	19.174.989,97	-4.383.232,45
Ministarstvo kulture i medija	29.549.954,03	25.404.404,75	-4.145.549,28
Uprava za statistiku	11.071.535,57	7.821.848,51	-3.249.687,06
Ministarstvo prosvjete, nauke i inovacija	313.063.565,61	310.762.715,11	-2.300.850,50
Uprava za inspeksijske poslove	7.267.455,87	5.088.730,90	-2.178.724,97
Ministarstvo socijalnog staranja, brige o porodici i demografije	87.435.135,68	85.372.868,37	-2.062.267,31
Uprava za inspeksijske poslove	7.267.455,9	5.088.730,90	-2.178.724,97

Tabela 10 - najveće negativne apsolutne razlike (u eur.)

10 najvećih pozitivnih i negativnih procentualnih promjena:

Opis	Rebalans 2024	Završni račun 2024	Procentualna razlika
Ministarstvo energetike i rudarstva (Ministarstvo energetike)	2.646.920,00	11.884.665,39	349,00%
Fond rada	1.310.530,36	3.074.456,81	134,60%
Agencija za zaštitu prirode i životne sredine	2.650.249,73	5.187.785,40	95,75%
Ministarstvo ekologije, održivog razvoja i razvoja sjevera	1.663.380,06	2.303.108,19	38,46%
Agencija za zaštitu ličnih podataka i slobodan pristup informacijama	840.743,63	1.128.650,64	34,24%
Ministarstvo pomorstva	963.690,56	1.258.421,68	30,58%
Ministarstvo poljoprivrede, šumarstva i vodoprivrede	60.069.795,41	74.832.534,01	24,58%
Komisija za zaštitu prava u postupcima javnih nabavki	362.988,62	427.383,95	17,74%
Ministarstvo odbrane	77.856.821,32	89.160.970,82	14,52%
Ministarstvo prostornog planiranja, urbanizma i državne imovine	7.933.002,50	8.942.478,96	12,73%

Tabela 11 - najveće pozitivne procentualne razlike (u eur i %.)

Opis	Rebalans 2024	Završni račun 2024	Procentualna razlika
Savjet za NATO	12.600,00	0,00	-100,00%
Ministarstvo rudarstva, nafte i gasa	2.352.555,52	429.027,76	-81,76%
Uprava za ugljovodonike	547.645,77	209.587,24	-61,73%
Uprava za zaštitu kulturnih dobara	1.198.992,81	642.517,52	-46,41%
Uprava za vode	761.724,88	530.927,51	-30,30%
Državna revizorska institucija	3.372.259,65	2.359.238,24	-30,04%
Uprava za inspeksijske poslove	7.267.455,87	5.088.730,90	-29,98%
Uprava za statistiku	11.071.535,57	7.821.848,51	-29,35%
Agencija za sprečavanje korupcije	2.470.000,00	1.746.653,99	-29,29%
Socijalni savjet	77.349,61	56.094,46	-27,48%

Tabela 12- najveće negativne procentualne razlike (u eur. i %)

PREUSMJERAVANJE SREDSTAVA¹⁴

Datum	Potrošačka jedinica	Iznos	Potrošačka jedinica	Sjednica Vlade
21.03	Ministarstvo evropskih poslova	44.114,83	Ministarstvo vanjskih poslova	21
11.03	Državna revizorska institucija	50.000,00	Uprava za državnu imovinu	25
12.04	Tekuće budžetske rezerve	200.000,00	Ministarstvo sporta i mladih	
18.04	Ministarstvo prosvjete, nauke i inovacija	2.473,40	Uprava za bezbjednost hrane, veterinu fitosanitarne poslove	25
18.04	Tekuće budžetske rezerve	300.000,00	Ministarstvo sporta i mladih	26
10.05	Ministarstvo finansija	16.500,00	Ministarstva javne uprave	28
24.05	Generalni sekretarijat Vlade	5.698,00	Ministarstvo vanjskih poslova	29
13.06	Tekuća budžetske rezerve	550.000,00	Poreska uprava	34
19.06	Ministarstvo pravde	188.050,19	Ministarstvo vanjskih poslova	
19.07	Generalni sekretarijat Vlade	13.000,00	Ministarstvo vanjskih poslova	
19.08	Ministarstvo prosvjete, nauke i inovacija	83.166,04	Ministarstvo vanjskih poslova,	
20.06	Uprave carina	9.598,62	Upravu za igre na sreću	35
20.06	Ministarstvo javne uprave	99.823,11	Ministarstvo vanjskih poslova	35
20.06	Uprava za nekretnine	504.199,64	Uprava za državnu imovinu	35
04.07	Ministarstvo evropskih poslova	95.436,36	Ministarstvo vanjskih poslova,	38
11.07	Ministarstvo ekonomskog razvoja	274.930,22	Ministarstvo vanjskih poslova	39
11.07	Ministarstvo turizma, ekologije, održivog razvoja i razvoja sjevera	4.300,00	Agencija za zaštitu životne sredine	39
11.07	Tekuće budžetske rezerve	145.000,00	Komisija za zaštitu prava u postupcima javnih nabavki	40
11.07	Ministarstvo vanjskih poslova	13.861,45	Generalni sekretarijat Vlade	40
11.07	Agencija za nacionalnu bezbjednost	114.030,96	Ministarstvo vanjskih poslova	40
23.07	Ministarstvo zdravlja	101.599,40	Ministarstvo vanjskih poslova,	41
01.09	Ministarstvo evropskih poslova	95.436,36	Ministarstvo vanjskih poslova,	43
01.08	Skupština Crne Gore	5.000,00	Ministarstvo prosvjete	43
05.09	Ministarstvo unutrašnjih poslova na potrošačku jedinicu	441.289,25	Ministarstvo vanjskih poslova,	46
05.09	Poreska uprava	16.916,40	Uprava za državnu imovinu	46
12.09	Ministarstvo poljoprivrede, šumarstva i vodoprivrede	94.303,03	Ministarstvo vanjskih poslova	47
18.09	Generalni sekretarijat Vlade	16.000,00	Ministarstvo vanjskih poslova	49
26.09	Ministarstvo dijaspore	7.140,00	Uprava za državnu imovinu	50
25.10	Ministarstvo pomorstva	84.508,69	Ministarstvo saobraćaja	53

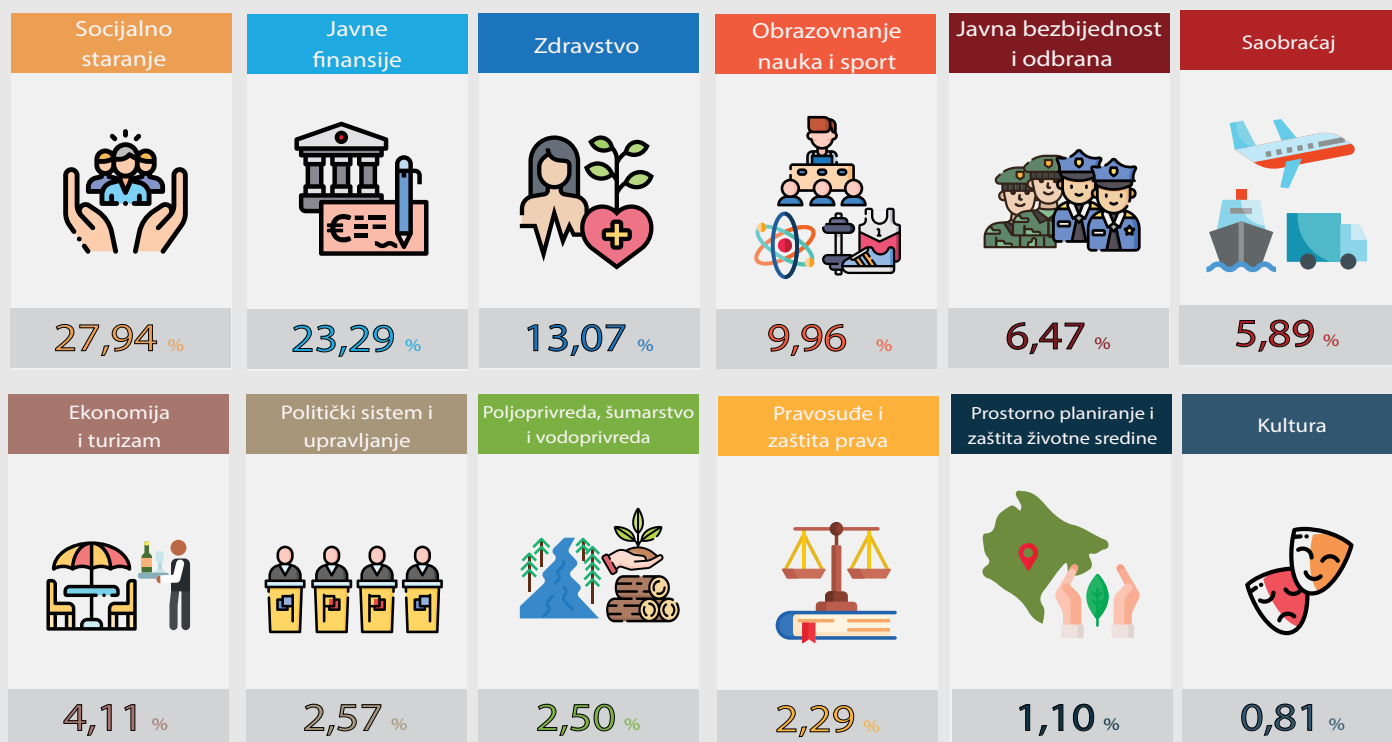
Tabela 13 - preusmjeravanja (u eur.)

¹⁴ Vlada može između potrošačkih jedinica vršiti preusmjeravanje sredstava utvrđenih zakonom o budžetu države u visini do 10% od ukupno planiranih sredstava potrošačke jedinice. Preusmjeravanja su preuzeta sa internet adrese – www.gov.me i ne predstavljaju sva preusmjeravanja u 2024. godini.

PROGRAMSKA KLASIFIKACIJA - POTROŠNJA BUDŽETA

U tabeli je prikazana struktura potrošnje budžeta, po programskoj klasifikaciji:

Grafik 14 - programska klasifikacija budžeta (u %)

FUNKCIONALNA KLASIFIKACIJA - POTROŠNJA BUDŽETA

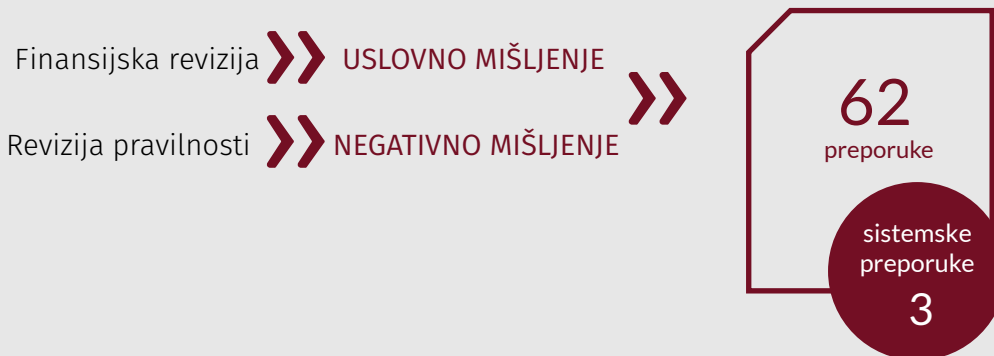
U tabeli je prikazana struktura potrošnje budžeta u odnosu na plan, po funkcionalnoj klasifikaciji:

	Planirano 2024	Završni račun 2024	Ostvareno u odnosu na Plan
OPŠTE JAVNE SLUŽBE	910.983.119,79	904.699.703,15	-0,69%
ODBRANA	80.964.118,83	97.076.555,92	19,90%
JAVNI RED I BEZBJEDNOST	217.499.548,43	198.067.167,78	-8,93%
EKONOMSKI POSLOVI	390.312.528,67	398.425.901,73	2,08%
ZAŠTITA ŽIVOTNE SREDINE	17.958.852,25	19.662.202,76	9,48%
ZDRAVSTVO	455.995.276,73	458.728.370,47	0,60%
SPORT, KULTURA I RELIGIJA	61.685.288,61	55.131.964,07	-10,62%
OBRAZOVANJE	315.775.083,36	320.258.169,69	1,42%
SOCIJALNA ZAŠTITA	1.063.278.856,91	1.053.223.110,13	-0,95%

Tabela 14- funkcionalna klasifikacija (u eur. i %)

REVIZIJA ZAVRŠNOG RAČUNA BUDŽETA ZA 2024. GODINU

Državna revizorska institucija je izvršila reviziju Predloga zakona o završnom računu Budžeta Crne Gore za 2024. godinu¹⁴ u kojoj je izraženo **uslovno mišljenje** na finansijsku reviziju i **negativno mišljenje** na reviziju pravilnosti. Nepravilnosti utvrđene revizijom imale su za posljedicu 62 preporuke od čega je **tri sistemskog karaktera**, kako je prikazano u narednom pregledu:

Utvrđeno je da Predlog zakona o završnom računu budžeta Crne Gore za 2024. godinu sadrži utvrđene greške u finansijskom izvještaju koje imaju materijalan i prožimajući efekat na finansijski izvještaj. Na osnovu činjeničnog stanja utvrđeno je da su pogrešna prikazivanja, pojedinačno ili zbirno, materijalno značajna u odnosu na postavljene kriterijume za finansijsku reviziju na osnovu čega je izraženo **uslovno mišljenje na finansijsku reviziju**.

Revizijom pravilnosti Predloga zakona o završnom računu budžeta Crne Gore za 2024. godinu utvrđeno je da potrošačke jedinice nijesu u svim materijalno značajnim aspektima uskladile poslovne aktivnosti sa zakonskim i drugim propisima koji regulišu budžetsko poslovanje u Crnoj Gori i u skladu sa tim izraženo je **negativno mišljenje**.

Finansijska revizija - USLOVNO MIŠLJENJE

Osnov za izražavanje uslovnog mišljenja:

Finansijski izvještaji i računska tačnost

Predlogom zakona o završnom računu budžeta Crne Gore za 2024. godinu

budžetski prihodi su iskazani u iznosu od 2.755.717.266,87 €, budžetski izdaci u iznosu od 3.003.265.592,95 € i gotovinski deficit u iznosu od 247.548.326,08 €. Gotovinski deficit u iznosu od 247.548.326,08 €, neto povećanje gotovine u iznosu od 209.194.418,65 €, date pozajmice i krediti 9.152.704,99 €, kupovina hartija od vrijednosti u iznosu od 3.269.563,45 € i otplate dugova 495.640.543,03 € u ukupnom iznosu od 964.805.556,20 €, finansirani su iz pozajmica 942.124.812,59 €, priliva od otplate kredita 20.319.169,15 € i prodaje imovine 2.361.574,46 €. Modifikovani gotovinski deficit uvećan za neto promjenu neizmirenih obaveza iskazan je u iznosu od 258.835.753,58 €.

¹⁵ U skladu sa članom 67 Zakona o budžetu i fiskalnoj odgovornosti, Državna revizorska institucija dostavila je Skupštini Izvještaj o reviziji Predloga zakona o završnom računu Budžeta Crne Gore za 2024. godinu (br. 33/25-4/2, EPA 662 XXVIII od 13.10.2025).

OPIS	IZVRŠENJE	KORIGOVANO STANJE
1	Prihodi budžeta	2.755,72
111	Porezi	1.968,60
112	Doprinosi za socijalnu zaštitu	584,71
113	Takse	16,26
114	Naknade	53,13
115	Ostali prihodi	92,17
116	Donacije	40,86
2	Izdaci budžeta	3.003,27
21	Tekući izdaci	1.191,70
211	Bruto zarade i doprinosi na teret poslodavca	675,24
212	Ostala lična primanja	20,71
213	Rashodi za materijal	40,06
214	Rashodi za usluge	81,31
215	Rashodi za tekuće održavanje	33,87
216	Kamate	149,29
217	Renta	13,50
218	Subvencije	88,79
219	Ostali izdaci	88,95
22	Transferi za socijalnu zaštitu	1.008,17
221	Prava iz oblasti socijalne zaštite	213,00
222	Sredstva za tehnološke viškove	26,02
223	Prava iz oblasti PIO	730,41
224	Ostala prava iz oblasti zdravstvene zaštite	22,11
225	Ostala prava iz zdravstvenog osiguranja	16,63
23	Transferi institucijama, pojedincima I NVO	429,19
24	Kapitalni izdaci	299,13
26	Rezerve	48,81
27	Otplata garancija	5,85
28	Otplata obaveza iz prethodnog perioda	20,42
3	SUFICIT/DEFICIT	-247,55
31	PRIMARNI SUFICIT/DEFICIT	-98,26
4	IZVORI FINANSIRANJA + GOTOVINSKI DEPOZITI	247,55
41	IZVORI FINANSIRANJA	456,74
42	BILANS TRANSAKCIJA FINANSIRANJA	457,65
421	Pozajmice	942,12
422	Otplata glavnice duga	495,64
423	Primici od otplate kredita	20,32
424	Date pozajmice i krediti	9,15
43	BILANS KAPITALNIH TRANSAKCIJA	-0,91
431	Primici od prodaje imovine	2,36
432	Izdaci za kupovinu hartija od vrijednosti	3,27
45	NETO PROMJENA GOTOVINE	209,19
46	Neto povećanje/smanjenje obaveza	11,29
6	MODIFIKOVANI GOTOVINSKI DEFICIT/SUFICIT	-258,84
61	IZVORI FINANSIRANJA	258,84
7	NETO PROMJENA GOTOVINE	209,19

Tabela 15 - zbirni prikaz materijalno značajnih grešaka (u mil. eur.)

• **Revizijom Predloga zakona o završnom računu budžeta Crne Gore za 2024. godinu,** ustanovljeno

je da budžetske prihode treba uvećati za 3.217.842,35€, izdatke umanjiti za 38.804.404,71€, uz umanjeње gotovinskog i modifikovanog deficita za 42.022.243,06€. Revizijom je utvrđeno da gotovinu treba uvećati u neto iznosu od 40.950.350,62€, prilive od otplate kredita umanjiti za 65.962,44€, kao i prodaju imovine za 1.005.930,00€. Modifikovani deficit uvećan za neto promjenu neizmirenih obaveza koriguje se za iznos od 42.022.243,06€.

• **Korekcijom Predloga zakona o završnom računu budžeta Crne Gore za 2024. godinu** budžetski

prihodi iznosili bi 2.758.935.109,22 €, budžetski izdaci 2.964.461.188,24 € i gotovinski deficit 205.526.083,02 €. Gotovinski deficit u iznosu od 205.526.083,02 €, neto povećanje gotovine 250.144.769,27 €, date pozajmice i krediti 9.152.704,99 €, kupovina hartija od vrijednosti 3.269.563,45 € i otplata dugova 495.640.543,03 € u ukupno korigovanom iznosu 963.733.663,76 €, finansirali bi se iz pozajmica u iznosu od 942.124.812,59 €, priliva od otplate kredita u iznosu od 20.253.206,71 € i prodaje imovine u iznosu od 1.355.644,46 €. Modifikovani gotovinski deficit uvećan za neto promjenu neizmirenih obaveza bio bi umanjen i iznosio 216.813.510,52 €.

• Revizijom je utvrđeno da se direktne uplate na Glavni račun trezora u iznosu od 7.044.524,55 € odnose na povraćaje sredstava koji su iskazani kao izdatak u tekućoj godini i u ranijem periodu. U Glavnoj knjizi trezora, u okviru klase 7, evidentiran je iznos od 3.044.524,05 € i iznos od 4.000.000,00 € koji se odnose na neisplaćena sredstva po uputnicama, za koje je nastao izdatak u 2024. godini i ranijim periodima.

Preporuka F1: Ministarstvo finansija je dužno da evidenciju i finansijske izvještaje uskladi sa članom 9 Zakona o budžetu i fiskalnoj odgovornosti.¹⁶

- **Revizijom finansijskih izvještaja potrošačkih jedinica** je utvrđeno da u Predlogu zakona o završnom računu budžeta za 2024. godinu struktura izvora finansiranja izdataka Fonda penzijskog i invalidskog osiguranja, nije prikazana u skladu sa stvarno ostvarenim izvorima finansiranja. U obrazloženju Predloga zakona o završnom računu budžeta Crne Gore za 2024. godinu, iskazani izvori finansiranja Fonda veći su kod namjenskih prihoda u iznosu od 67.978.799,38 €.

Preporuka F2: Ministarstvo finansija je dužno da u potpunosti usklađuje plan glavne knjige Trezora, po izvorima finansiranja sa planom prihoda navedenim godišnjim zakonom o budžetu i da u obrazloženju predloga zakona o završnom računu budžeta iskazuje izvore finansiranja u skladu sa planiranim i ostvarenim prihodima.

- **Revizijom finansijskih izvještaja potrošačkih jedinica** utvrđeni su i neispravno izrađeni finansijski izvještaji kod: Uprave za vode koja je iskazala opšte prihode u iznosu od 324.843,67 € i namjenske prihode u iznosu od 206.083,84 €, dok su u Glavnoj knjizi Trezora evidentirani opšti prihodi 274.870,67 €, a namjenski prihodi 256.056,84 €; Ministarstva kulture i medija koje je iskazalo opšte prihode u iznosu od 24.400.520,44 € i prihode od donacija u iznosu od 63.819,32 €, dok su u Glavnoj knjizi Trezora evidentirani opšti prihodi u iznosu od 24.376.970,90 €, a prihodi od donacija u iznosu od 87.368,86 €; Poreske uprave koja je iskazala rashode za usluge u iznosu od 617.013,20 €, ostale izdatke u iznosu od 1.966.120,09 €, a kapitalne izdatke u iznosu od 875.053,91 €, dok je u Predlogu zakona o budžetu Crne Gore za 2024. godinu navedeno da su rashodi za usluge 1.719.088,67 €, ostali izdaci 1.560.929,16 €, a kapitalni izdaci u iznosu od 178.453,91 €.

Preporuka F3: Potrošačke jedinice su dužne Ministarstvu finansija dostavljati tačne finansijske izvještaje u skladu sa članom 44 Zakona o budžetu i fiskalnoj odgovornosti.

- **Predlog zakona o završnom računu budžeta Crne Gore za 2024. godinu** ne sadrži obavezne izvještaje u skladu sa članom 68 stav 2 Zakona o budžetu i fiskalnoj odgovornosti, već su oni sastavni dio obrazloženja Predloga zakona o završnom računu budžeta Crne Gore za 2024. godinu.

Preporuka F4: Vlada Crne Gore je dužna da u predlogu zakona o završnom računu budžeta Crne Gore uključi sve obavezne izvještaje u skladu sa članom 68 Zakona o budžetu i fiskalnoj odgovornosti.

Revizija pravilnosti - NEGATIVNO MIŠLJENJE

Osnov za izražavanje negativnog mišljenja:

Finansijski izvještaji

Ministarstvo finansija - Državni trezor nije u cjelosti uskladilo vođenje Glavne knjige sa važećim Pravilnikom o jedinstvenoj klasifikaciji računa za budžet Crne Gore i budžete opština, što za posljedicu ima nemogućnost usaglašavanja stanja i potvrđivanja iskazanih iznosa sa budžetskim računima.

Preporuka P1 - Ministarstvo finansija treba da u cjelosti uskladi vođenje Glavne knjige trezora sa važećim Pravilnikom o jedinstvenoj klasifikaciji računa za budžet Crne Gore i budžete opština, odnosno Ministarstvo finansija kroz sistem Glavne knjige trezora treba da obezbijedi potpunu evidenciju stanja nefinansijske imovine (klasa 0), finansijske imovine (klasa 1) i evidenciju obaveza (klasa 2), uključujući i evidenciju u okviru ostalih klasa u cilju obuhvata evidencije svih poslovnih transakcija.

Izveštaj o neizmirenim obavezama

Ukupne konsolidovane obaveze u iznosu od 139.499.082,23 € obuhvataju konsolidovane neizmirene obaveze dospjele za plaćanje do 31.12.2024. godine u iznosu od 22.198.606,82 € i konsolidovane obaveze koje dopijevaju nakon 31.12.2024. godine u iznosu od 117.300.475,41€. Podaci o neizmirenim obavezama za 2023. i 2024. godinu prikazani su u narednoj tabeli:

RB	Vrste neizmirenih obaveza	Neizmirene obaveze 2023	Obaveze koje dopijevaju nakon 2023	Ukupne obaveze 2023	Neizmirene obaveze 2024	Obaveze koje dopijevaju nakon 2024	Ukupne obaveze 2024
1	Obaveze za tekuće izdatke	5,09	30,32	35,41	7,08	30,50	37,58
2	Obaveze po transferima za socijalnu zaštitu	2,34	68,30	70,64	5,61	65,38	71,00
3	Obaveze za transfere institucijama, pojedincima nevladinom i javnom sektoru	0,20	15,45	15,65	2,53	19,90	22,43
4	Obaveze za kapitalne izdatke	3,16	2,83	5,99	6,78	1,52	8,30
5	Obaveze po pozajmicama i kreditima	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
6	Obaveze po osnovu otplate dugova	0,11	0,00	0,12	0,18	0,00	0,18
7	Obaveze iz rezervi	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
UKUPNE NEIZMIRENE OBAVEZE (1+2+3+4+5+6)		10,91	116,90	127,81	22,20	117,30	139,50

Tabela 16 - Pregled obaveza po vrstama (u mil eur.)

Najznačajniji iznosi neizmirenih obaveza evidentirani su kod sledećih potrošačkih jedinica: Fond PIO (iznos od 62.999.177,67 €); Fond za zdravstveno osiguranje (iznos od 36.625.749,23 €); Ministarstvo finansija (iznos od 22.432.503,45 €); Uprava za saobraćaj (iznos od 3.888.937,48 €); Ministarstvo socijalnog staranja, brige o porodici i demografiji (iznos od 2.727.140,30 €) i Uprava za kapitalne projekte (iznos od 2.659.429,26 €).

U procesu revizije utvrđeno je da su ugovaranje obaveza iznad planiranih i odobrenih sredstava, što nije u skladu sa članom 40 Zakona o budžetu i fiskalnoj odgovornosti, izvršile: Uprava za bezbjednost hrane, veterinu i fitosanitarne poslove u iznosu od 136.431,54 €, a koje se odnose na subvencije za sprovođenje mjera utvrđenih programom obaveznih mjera zdravstvene zaštite životinja i Uprava za nekretnine u iznosu od 344.844,36 €, a koje se odnose na ugovorene poštanske usluge.

Preporuka P2 - Potrošačke jedinice¹⁷ su dužne da u skladu sa članom 40 Zakona o budžetu i fiskalnoj odgovornosti ugovaraju obaveze do iznosa planiranih i odobrenih sredstava u skladu sa zakonom o budžetu države.

¹⁷ Uprava za bezbjednost hrane, veterinu i fitosanitarne poslove i Uprava za nekretnine.

Državna revizorska institucija nije se mogla uvjeriti u tačnost iskazanih obaveza Sudskog savjeta evidentiranih kao: 2146 - Advokatske, notarske i pravne usluge i 2192 - Izdaci po osnovu troškova sudskih postupaka u ukupnom iznosu od 249.267,69 €, zbog činjenice da se nisu sprovele sve radnje kako bi se rasknjižile obaveze koje su naplaćene prinudnim izvršenjem¹⁸.

Preporuka P3: Sudski savjet je dužan da sprovede sve radnje kako bi rasknjižila obaveze koje su naplaćene prinudnim izvršenjem.

Preporuka P4: Potrošačka jedinica Sudski savjet je dužna da se pridržava odredbi člana 48 Zakona o budžetu i fiskalnoj odgovornosti i da redovno izmiruje dospjele obaveze.

U procesu revizije utvrđeno je da Sudski savjet nije redovno izmirivao dospjele obaveze za tekuće izdatke u iznosu od 63.942,48€, što nije u skladu sa čl. 48 stav 3 Zakona o budžetu i fiskalnoj odgovornosti kojim je utvrđeno da neplaćene obaveze iz prethodne fiskalne godine imaju prioritet u plaćanju.

Preporuka P5: Preporučuje se Skupštini Crne Gore da razmotri stvaranje zakonskih preduslova za izradu podzakonskog akta kojim bi se utvrdili kriterijumi i cijena poslovnog prostora po m² do koje se mogu ugovoriti mjesečni zakupi poslovnih prostorija za potrebe rada političkih subjekata.

Revizijom je utvrđeno da je zakup poslovnih prostorija za potrebe političkih subjekata vršen na bazi zahtjeva političkih subjekata, u skladu sa međustranačkim dogovorom o uslovima, načinu i postupku obezbjeđivanja i korišćenja prostora za potrebe političkih stranaka i članom 9 Zakona o finansiranju političkih subjekata i izbornih kampanja¹⁹. Na ovaj način su ugovoreni mjesečni zakupi poslovnih prostorija za potrebe političkih subjekata u rasponu od 294,00 € do 17.647,85 €, odnosno nijesu utvrđeni iznosi do kojih se mogu ugovarati zakupi poslovnih prostora za potrebe političkih subjekata.

U postupku revizije je utvrđeno da su od dvadeset dvije (22) potrošačke jedinice obuhvaćene uzorkom, šest potrošačkih jedinica²⁰ vršile usaglašavanje sa dobavljačima, tri potrošačke jedinice²¹ vršile su djelimično usaglašavanje sa dobavljačima, dok trinaest potrošačkih jedinica²² nijesu vršile usaglašavanja sa dobavljačima u skladu sa tačkom 19a Uputstva o radu državnog trezora²³.

Preporuka P6: Potrošačke jedinice su dužne da izrađuju preglede o neizvršenim obavezama nakon usklađivanja obaveza sa dobavljačima u skladu sa tačkom 19a Uputstva o radu državnog trezora.

U procesu revizije je utvrđeno da su obaveze Ministarstva prosvjete, nauke i inovacija potcijenjene zbog nekonsolidacije obaveza javnih obrazovnih ustanova u okviru svojih izvještaja, što nije u skladu sa članom 5 Pravilnika o načinu sačinjavanja i podnošenja finansijskih izvještaja budžeta, državnih fondova i jedinica lokalne samouprave²⁴.

Preporuka P7: Ministarstvo prosvjete, nauke i inovacija je dužno pripremati konsolidovane finansijske izvještaje, koji uključuju i obaveze javnih obrazovnih institucija u skladu sa članom 5 Pravilnika o načinu sačinjavanja i podnošenja finansijskih izvještaja budžeta, državnih fondova i jedinica lokalne samouprave.

18 Obraćanje nadležnim organima (Zaštitniku imovinsko-pravnih interesa) sa zahtjevom za dostavljanje nedostajuće dokumentacije.

19 Sl. list CG, br. 003/20 i 038/20.

20 Potrošačke jedinice koje su vršile usaglašavanje: Fond penzijskog i invalidskog osiguranja, Fond za obeštećenje, Ministarstvo ekonomskog razvoja, Ministarstvo pravde, Ministarstvo unutrašnjih poslova i Zavod za zapošljavanje Crne Gore.

21 Potrošačke jedinice koje su djelimično izvršile usaglašanje sa dobavljačima: Fond za zdravstveno osiguranje, Ministarstvo javne uprave i Ministarstvo zdravlja.

22 Potrošačke jedinice koje nisu vršile usaglašavanje sa dobavljačima su: Ministarstvo ekologije, održivog razvoja i razvoja sjevera, Ministarstvo finansija, Uprava carina, Ministarstvo ljudskih i manjinskih, Ministarstvo odbrane, Ministarstvo poljoprivrede, šumarstva i vodoprivrede, Ministarstvo pomorstva, Ministarstvo prosvjete, nauke i inovacija, Ministarstvo saobraćaja/Ministarstvo saobraćaja i pomorstva, Ministarstvo turizma/Ministarstvo turizma, ekologije, održivog razvoja i razvoja sjevera, Uprava za državnu imovinu, Uprava za kapitalne projekte i Uprava za saobraćaj.

23 Sl. list CG, br. 053/14, 072/15, 069/19, 096/21, 085/23, 091/23 i 032/24.

24 "Sl. list CG", br. 023/14, 047/24.

Konsolidacija računa Agencije za investicije

Revizijom je utvrđeno da tokom 2024. godine Račun za razvoj manje razvijenih jedinica lokalne samouprave br. 510000000011724236 nije konsolidovan u skladu sa Zakonom o budžetu i fiskalnoj odgovornosti, obzirom da se transakcije nijesu u vremenu nastanka evidentirale u Glavnoj knjizi trezora, već naknadno i to putem pet zbirnih prenosa u toku 2024. godine, nakon čega su preostala sredstva od 300.110,00 € zadržana na računu Agencije koji se vodi na PIB potrošačke jedinice. U evidenciji Ministarstva finansija vodi se pod kategorijom "ostalo", dok je u Predlogu zakona o završnom računu budžeta Crne Gore stanje na računu iskazano u tekstualnom dijelu – grupa "Računi na PIB potrošačkih jedinica". U Glavnoj knjizi trezora nema evidencije o početnom i krajnjem stanju na računu.

Preporuka P8: Preporučuje se Agenciji za investicije Crne Gore da redovno vrši prenos sredstava sa Računa za razvoj manje razvijenih jedinica lokalne samouprave po dinamici predloženoj od strane Ministarstva finansija.

Poreska uprava nije izradila Završni poreski račun za 2024. godinu²⁵ do 31. marta tekuće godine, što nije u skladu sa članom 19 stav 4 Pravilnika o poreskom knjigovodstvu, koji propisuje da je Poreski organ dužan da završni poreski račun dostavi Ministarstvu finansija do 31. marta tekuće godine za prethodnu godinu.

Završni poreski račun

Preporuka P9: Poreska uprava je dužna da Završni poreski račun dostavi Ministarstvu finansija do 31. marta tekuće za prethodnu godinu, a u skladu sa članom 19 stav 4 Pravilnika o poreskom knjigovodstvu.

Reprogram poreskog potraživanja

U postupku revizije utvrđeno je da knjigovodstveno stanje poreskog duga na dan 31.12.2024. godine ne predstavlja stvarni iznos poreskog duga ili preplate koji su evidentirani u poreskom informacionom sistemu tj. na individualnim analitičkim računima poreskih obveznika. Poreske evidencije koje utiču na neusklađenost knjigovodstvenog stanja sa stvarnim stanjem poreskog duga odnose se na:

- vanbilansno vođenje reprograma opština, javnih preduzeća i ustanova čiji je osnivač opština (reprogram sa presjekom stanja na 31.12.2014. godine);
- nesređenu evidenciju na analitičkim računima državnih organa – dug državnih organa;
- neproknjižena ukinuta rješenja o reprogramu za 2022, 2023. i 2024. godinu²⁶;
- vanbilansnu evidenciju odloženog plaćanja po rješenjima poreskog organa;
- nerealizovana rješenja o preusmjeru sredstava;
- reprogram iz 2004. godine, koji je i dalje evidentiran na analitičkim računima obveznika.²⁷

Preporuka P10: Poreska uprava treba da kroz sprovođenje projekta Reforma Poreske administracije obezbijedi jedinstveni poreski informacioni sistem, koji će obuhvatati/sadržati jedinstveni knjigovodstveni sistem, analitičke račune obveznika i izvještavanje.

²⁵ Državna revizorska institucija je posebnim Dopisom br. 01-035/25-117/129 od 01.04.2025. godine uputila zahtjev za dostavljanje Završnog poreskog računa za 2024. godinu. Poreska uprava je Dopisom br. I/1-6504/2-25 od 04.04.2025. godine obavijestila Državnu revizorsku instituciju da Završni poreski račun za 2024. godinu nije odrađen u zakonom propisanom roku. Poreska uprava je dostavila Završni poreski račun za 2024. godinu Dopisom br. I/1-10313/2-25 od 27.05.2025. godine.

²⁶ Objašnjeno u dijelu poglavlja Reprogram 2022

²⁷ Zastara potraživanja – velika vjerovatnoća otpisa potraživanja zbog zastare

Naplata i evidencija prihoda

U Ministarstvu finansija ne postoje procedure sa operativnim pisanim uputstvima za rad i utvrđenim odgovornostima za poslove koji se obavljaju u Državnom trezoru, u skladu sa Zakonom o upravljanju i unutrašnjim kontrolama u javnom sektoru (vođenje Glavne knjige trezora, upravljanje računovodstvenim sistemom državnih primitaka), već se postupa po Uputstvu o radu Državnog trezora.

Preporuka P11: Ministarstvo finansija treba da, u skladu sa Zakonom o upravljanju i unutrašnjim kontrolama u javnom sektoru, uspostavi i sprovodi unutrašnje kontrole utvrđivanjem internih pravila i procedura za radne procese koji se obavljaju u Državnom trezoru (vođenje Glavne knjige trezora, upravljanje računovodstvenim sistemom državnih primitaka).

Naplata javnih prihoda vršila se i direktnim uplatama na Glavni račun državnog trezora broj 907-83001-19²⁸ iako se isti ne nalazi na spisku računa preko kojih se vrši naplata javnih prihoda, shodno Naredbi o načinu uplate javnih prihoda. Za prihode evidentirane u Glavnoj knjizi državnog trezora, koji su naplaćeni preko Glavnog računa državnog trezora, nijesu sprovedene procedure propisane Uputstvom o radu državnog trezora (odjeljak IV-Prikupljanje prihoda). Revizijom primitaka utvrđena je sljedeća nepravilna evidencija:

- Iznos od 300.110,00€ (**Agencija za investicije**): Revizijom je utvrđeno da tokom 2024. godine Račun za razvoj manje razvijenih jedinica lokalne samouprave br. 510000000011724236 nije konsolidovan u skladu sa Zakonom o budžetu i fiskalnoj odgovornosti. Krajnje stanje na navedenom računu Agencije za investicije na 31.12.2024. godine iznosilo je 300.110,00 € i za isti iznos je potrebno izvršiti uvećanje računa 715 – Ostali prihodi i finansijske imovine na klasi 1;
- Iznos od 1.625.753,37€ (**Uprava za nekretnine**) evidentiran je u okviru računa grupe 7153 – Prihodi koje organi ostvaruju vršenjem svoje djelatnosti. Navedeni iznos odnosi se na naplatu naknada u skladu sa važećim propisima²⁹ od strane Uprave za nekretnine i isti je shodno Pravilniku o jedinstvenoj klasifikaciji računa za budžet Crne Gore i budžete opštine trebalo evidentirati na 7149 - Ostale naknade;
- Iznos od 1.845.835,91€ (**Fond za zdravstveno osiguranje**): Utvrđeno je da je u Glavnoj knjizi, manje evidentiran prihod u navedenom iznosu na ime naplate potraživanja po osnovu izvršenih obračuna po konvencijama u 2024. godini. Ukupno potraživanje po ovom osnovu iznosilo je 2.722.143,65 €, a nakon prebijanja međusobnih potraživanja u iznosu od 1.845.716,21 €, naplaćen je iznos od 875.427,44 €;
- Iznos od 1.005.930,00€ (**Fond za obeštećenje**) evidentiran je kao primitak od prodaje nefinansijske imovine (7211). Utvrđeno je da se navedeni iznos odnosi na naplatu kamate za neblagovremene uplate od strane opštine Bar i isti je shodno Pravilniku o jedinstvenoj klasifikaciji računa za budžet Crne Gore i budžete opština trebalo evidentirati u okviru budžetske pozicije 7151 – Prihodi od kapitala i
- Iznos od 65.962,44€ (**Zavod za zapošljavanje**) evidentiran je u okviru budžetske pozicije 7311 – Primici od otplate kredita drugim nivoima vlasti. Utvrđeno je da se navedeni iznos odnosi na priliv Zavoda za zapošljavanje Crne Gore (transakcioni račun 832-3202-97), po osnovu kamata po ugovorima sa korisnicima kredita za samozapošljavanje i isti je trebao biti evidentiran u okviru budžetske pozicije 7151 – Prihodi od kapitala.

Razlog nepravilne evidencije je i naplata više vrsta prihoda preko jednog transakcionog (evidencionog) računa. U postupku revizije nije bilo moguće utvrditi iznos nepravilne evidencije (zbog velikog broja transakcija, relativno male vrijednosti). Transakcioni računi na kojima je utvrđena naplata više vrsta prihoda, odnosno prihoda koji pripadaju različitim klasifikacionim grupama³⁰ su: transakcioni računi u nadležnosti MUP-a (840-80-82 i računi grupe 825), transakcioni računi Uprave za državnu imovinu 832-181-42 i 832-179-48, transakcioni račun Zavoda za zapošljavanje Crne Gore 832-3202-97.

Preporuka P12: Preporučuje se potrošačkim jedinicama, koje ostvaruju prihode, da u saradnji sa Ministarstvom finansija, a kroz usaglašene radne procedure, obezbijede naplatu, evidentiranje i iskazivanje ostvarenih prihoda u skladu sa važećim propisima³¹, kako bi se izbjeglo vršenje direktnih uplata na Glavni račun državnog trezora i kako bi svi prihodi bili evidentirani na računima koji su propisani Pravilnikom o jedinstvenoj klasifikaciji računa za budžet Crne Gore i budžete opština.

28 U dijelu ostalih prihoda (715) direktne uplate na Glavni račun trezora iznosile su 39.480.166,05 €, a u dijelu koji se odnosi na primitke od otplate kredita (731) iznos od 17.490.176,25 € (uzorkom obuhvaćeni iznosi).

29 Naplata se vrši u skladu sa Zakonom o državnom premjeru i katastru nepokretnosti i u skladu sa Uredbom o visini naknada za korišćenje podataka državnog premjera i katastra nepokretnosti.

30 715 – Ostali prihodi, 72 – Primici od prodaje imovine, 73 – Primici od otplate kredita.

31 Naredbom o načinu uplate javnih prihoda (Način plaćanja), Uputstvom o radu državnog trezora (IV Prikupljanje prihoda) i Pravilnikom o jedinstvenoj klasifikaciji računa za budžet Crne Gore i budžete opština.

Preporuka 13 - Potrošačke jedinice treba da za sve transakcije evidentirane u Glavnoj knjizi trezora obezbijede relevantnu dokumentaciju kojom će se potvrditi osnov evidentiranih primitaka.

Utvrđeno je da je iznos od 2.377.491,24 € na budžetskoj poziciji 7155 – Ostali prihodi (direktne uplate na Glavni račun trezora) evidentiran na osnovu izvoda Glavnog računa trezora, bez prapratne dokumentacije, pa nije moguće utvrditi po kom osnovu su ostvareni prilivi.

Uprava za državnu imovinu ne obavlja u cjelosti poslove propisane čl. 20 Zakona o državnoj imovini (poglavlje IV - Upravljanje i korišćenje). Utvrđeno je da ista ne posjeduje sve ugovore o zakupu³² i ugovore o prodaji državne imovine³³, kao i da evidencija koja se odnosi na prihode od otkupa stanova i na primitke od otplate kredita datih fizičkim licima, nije u potpunosti pouzdana, jer obuhvata samo ugovore koji su od strane potrošačkih jedinica dostavljeni Upravi za državnu imovinu.

Preporuka P14: Uprava za državnu imovinu treba da se pridržava odredbi važećeg Zakona o državnoj imovini.

Donacija i transferi

Uvidom u Glavnu knjigu – utvrđeno je da kod potrošačke jedinice koja sprovodi program budžetske podrške za integrisano upravljanje granicom, ne postoji ime programa ili aktivnosti koje bi dovelo u vezu izvor sredstava Evropske komisije sa namjenom odnosno potrošnjom budžetskih sredstava, što nije u skladu sa tačkom 144 Uputstva o radu Državnog trezora³⁴ kojim se definiše da Ministarstvo obezbjeđuje da se vodi posebna evidencija u glavnoj knjizi trezora, kao i druga evidencija, kako bi se obezbijedila tačna evidencija svih donatorskih sredstava na način koji će jasno prikazati svaki iznos primljenih sredstava od donatora po određenom programu ili projektu, odnosno pregled po potrošačkoj organizaciji i kao krajnjem korisniku donatorskih sredstava. Revizijom nije bilo moguće utvrditi obim potrošnje sredstava donacije Evropske komisije, niti namjenu trošenja sredstava iz razloga što Ministarstvo finansija nije postupilo u skladu sa tačkom 147 Uputstva o radu Državnog trezora, kojim je definisano da će za svaki pojedinačni Finansijski sporazum ili Odluku Evropske komisije, Ministarstvo uputiti zahtjev banci za otvaranje posebnog računa Ministarstva - Nacionalnog fonda (u daljem tekstu: račun), za povlačenje sredstava dobijenih u okviru pretpristupne pomoći Evropske unije.

Preporuka P15: Preporučuje se da Ministarstvo finansija razmotri mogućnost uparivanja evidencije finansijskih sredstava iz donacija direktne budžetske podrške sa budžetskim izdacima koji su namijenjeni realizaciji Akcionog plana, u skladu sa Sporazumom sa Evropskom Komisijom.

Ministarstvo finansija kroz informacioni sistem koji podržava Glavnu knjigu trezora nije obezbijedilo potpunu evidenciju stanja i prometa novčanih sredstava na državnim računima, preko kojih se vrše transakcije vezane za donacije. Početno i krajnje stanje na računima donacija nije evidentirano na klasi 1 u Glavnoj knjizi trezora, već se isto u postupku revizije utvrđuje na osnovu pomoćnih evidencija Ministarstva finansija i konfirmacija banaka.

Preporuka P16: Ministarstvo finansija je dužno da ukupna sredstva i promete na računima donacija evidentira u skladu sa Pravilnikom o jedinstvenoj klasifikaciji računa za budžet Crne Gore i budžete opština.

³² U postupku revizije je za iznos koji je realizovan na transakcionom računu 832-520007-55, utvrđeno da je dio priliva u iznosu od 14.530,05 € dokumentovan od strane Ministarstva prostornog planiranja, urbanizma i državne imovine, a dio priliva u iznosu od 3.664,79 € od strane Uprave za državnu imovinu po osnovu ugovora iz prethodnog perioda (perioda prije 01.01.2023. godine), dok za iznos od 725.714,89 € nije moguće potvrditi osnov priliva.

³³ U postupku revizije utvrđeno je da Ministarstvo prostornog planiranja, urbanizma i državne imovine i Uprava za državnu imovinu ne vrše kontrolu priliva sredstava na transakcioni račun 832-52006-58 preko kojeg se vrši naplata prihoda od prodaje državne imovine, ne vode evidenciju potraživanja po ovom osnovu i ne posjeduju sve ugovore o prodaji državne imovine.

³⁴ Sl. list CG, br. 091/23 od 11.10.2023. godine

Procesne radnje u vezi sa Dugoročnim planom razvoja odbrane 2019-2028. godine, započete su 2021. godine sa izradom Generalne specifikacije sa taktičko-tehničkim zahtjevima za potencijalnu nabavku patrolnih brodova. Od 2022. godine vršeno je istraživanje tržišta u vezi sa cijenom, načinom i vrstom kreditiranja. U toku 2023. godine razmatrane su prispjele ponude za nabavku patrolnih brodova. Tehnički aranžman sa Republikom Francuskom za nabavku patrolnih brodova pripremljen je i verifikovan je od strane Skupštine Crne Gore u 2024. godini. Sporazum između Vlade Crne Gore i Vlade Republike Francuske o saradnji u domenu odbrane potpisan je u Parizu, dana 3.04.2024. godine. Komisija za izradu izvještaja o prispjelim ponudama za nabavku patrolnih brodova uradila je Izvještaj sa finalnim predlogom za nabavku patrolnih brodova od kompanije KERSHIP nakon potpisanog Sporazuma između Vlade Crne Gore i Vlade Republike Francuske, nakon čega je ministar odbrane kompaniji KERSHIP uputio Pismo namjere o kupovini dva patrolna broda oznake OPV60, sa pratećim uslugama. Komercijalni ugovor potpisan je u oktobru mjesecu 2024. godine.

Preporuka P17: Preporučuje se da se sve procesne radnje, koje za cilj imaju dostavljanje ponuda od strane dobavljača u vezi sa sličnim predmetnim nabavkama, izvršavaju nakon potpisivanja međudržavnih sporazuma.

IZDACI

Bruto zarade i doprinosi na teret poslodavca

Uprava za državnu imovinu i Ministarstvo prostornog planiranja, urbanizma i državne imovine tokom 2024. godine nisu vršili uplatu posebnih doprinosa zbog nezapošljavanja lica sa invaliditetom, što nije u skladu sa članom 22 Zakona o profesionalnoj rehabilitaciji i zapošljavanju lica sa invaliditetom, kojim je propisana obaveza poslodavcu koji nije zaposlio lice sa invaliditetom da, za svako lice koje nije zaposlio, prilikom mjesečne isplate zarada i naknada zarada zaposlenih uplati poseban doprinos za profesionalnu rehabilitaciju i zapošljavanje lica sa invaliditetom.

Napomena: Uprava za državnu imovinu je u toku vršenja revizije (jun 2025. godine) izvršila uplatu neizmirenog iznosa za 2024. godinu³⁵.

Preporuka P19: Fond PIO treba da izvrši dopunu akta o unutrašnjoj organizaciji i sistematizaciji radnih mjesta i da propiše noćni rad kao posebni uslov rada, kao i da o istom obavijesti inspekciju rada, kako je i definisano čl. 70 i 72 Zakona o radu.

Preporuka P18: Potrošačke jedinice treba da postupaju u skladu sa članom 22 Zakona o profesionalnoj rehabilitaciji i zapošljavanju lica sa invaliditetom kojim je propisana obaveza plaćanja doprinosa zbog nezapošljavanja lica sa invaliditetom.

U postupku revizije na uvid nije dostavljen akt kojim Fond PIO obavještava inspekciju rada o organizovanju noćnog rada, kao ni pisana odluka za organizovanje rada u dane državnih i vjerskih praznika, što nije u skladu sa čl. 70 i čl. 89 Zakona o radu. Uvidom u akt o unutrašnjoj organizaciji i sistematizaciji radnih mjesta, koji je važio tokom 2024. godine, utvrđeno je da za zaposlene kojima je vršeno uvećanje zarade po ovom osnovu, nije propisan noćni rad kao posebni uslov rada, što nije u skladu sa čl. 70 Zakona o radu.

³⁵ Akt br. 02-012/25-7707 od 10.6.2025. godine i zahtjev za plaćanje br. 40113610.

Radni odnosi

Revizijom je utvrđeno da je Upravni odbor Fonda PIO imenovao isto lice za vršioca dužnosti direktora Fonda PIO u dva mandata. Takođe, Vlada Crne Gore kod Ministarstva prostornog planiranja, urbanizma i državne imovine je imenovala četiri lica i kod Ministarstva saobraćaja jedno lice za vršioca dužnosti u dva mandata u 2024. godini, što nije u skladu sa članom 61 Zakona o državnim službenicima i namještenicima koji je važio tokom 2024. godine.

Preporuka P20: Preporučuje se Vladi Crne Gore da u što kraćem roku pokreće postupak popune radnog mjesta i da samo u izuzetnim slučajevima koristi mogućnost imenovanja v.d. lica na period od jednog ili najviše dva mandata.

Konsultantske usluge, projekti i studije

Preporuka P21: Ministarstvo poljoprivrede, šumarstva i vodoprivrede treba da Uredbom o uslovima, načinu i dinamici sprovođenja mjera agrarne politike – Agrobudžetom precizno definiše namjene za koje će se vršiti isplate sredstava Laboratoriji za mljekarstvo kao i da, nakon što ista dostavi Godišnji program rada (koji je definisan kao uslov za opredjeljenje podrške), zaključi ugovor kojim će se definisati međusobna prava i obaveze kao i pravni osnov za pružanje usluga i vršenje plaćanja, a koji će biti u skladu sa uslovima propisanim Agrobudžetom.

Agrobudžetom je definisano da je uslov za opredjeljenje podrške Godišnji program rada sa detaljno razrađenim obimom mjera, dinamikom njihove realizacije, finansijskim aspektom i očekivanim efektima koji revizorima nije dostavljen na uvid za 2024. godinu. Takođe je definisano da se vrši isplata operativnih troškova, pri čemu nije precizirano šta obuhvataju operativni troškovi. Iznos od 122.850,16 € koji je od strane Ministarstva isplaćen Laboratoriji za mljekarstvo izvršen je na osnovu dostavljenih spiskova za zarade zaposlenih u Laboratoriji za period januar – decembar 2024. godine. Takođe je utvrđeno da između navedena dva pravna lica, tokom 2024. godine, nije bio zaključen posebni ugovor kojim bi se definisala međusobna prava i obaveze u vezi pružanja usluga.

Utvrđeno je da se projekat MIDAS 2, koji se finansira iz kredita, u postupku izrade budžeta planira na jednoj budžetskoj poziciji (4147-Konsultantske usluge, projekti i studije), odnosno da je izostavljena jasna ekonomska klasifikacija troškova, što prilikom realizacije projekta dovodi do evidencije troškova koja nije u skladu sa Pravilnikom o jedinstvenoj klasifikaciji računa za budžet Crne Gore i budžete opština. Ministarstvo poljoprivrede, šumarstva i vodoprivrede, je u okviru budžetske pozicije 4147 – Konsultantske usluge, projekti i studije evidentiralo i iznos od 3.866.690,21 € koji se odnosi na nabavku IT opreme, servera, pontona, opreme za kontrolu na terenu; dnevnicu; grantu za 2023, grantu 2024, grant za ribarstvo i dr, što nije u skladu sa Pravilnikom o jedinstvenoj klasifikaciji računa za budžet Crne Gore i budžete opština.

Preporuka P22: Ministarstvo poljoprivrede šumarstva i vodoprivrede treba da planira i evidentira transakcije u skladu sa Pravilnikom o jedinstvenoj klasifikaciji računa za budžet Crne Gore i budžete opština.

Subvencije

Preporuka P23: Vlada Crne Gore i Uprava za željeznice trebaju da blagovremeno preduzmu i realizuju aktivnosti koje prethode zaključivanju ugovora, kako bi se izbjeglo zaključivanje ugovora sa retroaktivnim dejstvom.

Vlada Crne Gore je na sjednici od 01.03.2024. godine Zaključkom br. 08-011/24-1230/2 donijela Odluku o dodjeli Ugovora o obavezi pružanja usluga prevoza putnika od javnog interesa na period od 01.01. – 31.12.2024. godine. Ugovor između Uprave za željeznice i AD Željeznički prevoz, zaključen 5. marta 2024. godine, za period od 1.1 – 31.12.2024. godine.

U procesu revizije je utvrđeno da Ministarstvo poljoprivrede, šumarstva i vodoprivrede ne objavljuje registar poljoprivrednih gazdinstava javno što nije u skladu sa čl. 66 Zakona o poljoprivredi i ruralnom razvoju³⁶ koji navodi da su podaci iz registara i evidencija javni, osim podataka koji su, u skladu sa zakonom, utvrđeni, odnosno zaštićeni kao tajni podaci, kao ni čl. 12 Zakona o slobodnom pristupu informacijama³⁷ koji navodi koje sve podatke je obavezno učiniti javno dostupnim.

Preporuka P24: Ministarstvo poljoprivrede, šumarstva i vodoprivrede treba da postupi u skladu sa čl. 66 Zakona o poljoprivredi i ruralnom razvoju kojim je definisana javnost podataka iz registra i evidencija.

U postupku revizije je kod Zavoda za zapošljavanje – Fond za profesionalnu rehabilitaciju i zapošljavanje lica sa invaliditetom, na uzorku od deset pravnih lica (iznos od 2.149.434,35 €³⁸) utvrđeno sljedeće: da je za osam od deset pravnih lica, Zavod – Fond za profesionalnu rehabilitaciju i zapošljavanje lica sa invaliditetom vršio isplate sredstava odjednom za više mjeseci³⁹, što nije u skladu sa čl. 8 Pravilnika o uslovima, kriterijumima i postupku ostvarivanja prava na subvencije i sa čl. 4 i 5 ugovora između Fonda i poslodavca. Na navedeni način isplaćen je iznos od 669.398,08 € i isti obuhvata i isplate po osnovu duga iz 2022. i 2023. godine; da za jedan od četiri ugovora, Zavod – Fond za profesionalnu rehabilitaciju i zapošljavanje lica sa invaliditetom nije pratio realizaciju ugovora⁴⁰ o dodjeli bespovratnih sredstava za prilagođavanje radnog mjesta i uslova rada. Za isplatu subvencija u iznosu od 2.508,24 € po ovom ugovoru, nije obezbijeđen dokaz o kupovini opreme, što nije u skladu sa čl. 4 i 5 ugovora između Fonda i poslodavca. U slučaju nedostavljanja dokaza o kupovini sredstava za navedenu namjenu subjekat revizije je bio dužan da zatraži povraćaj neutrošenih sredstava i postupi u skladu sa članom 9 stav 5 Zakona o budžetu i fiskalnoj odgovornosti.

Preporuka P25: Preporučuje se Zavodu – Fondu za profesionalnu rehabilitaciju i zapošljavanje lica sa invaliditetom da u skladu sa zakonom, podzakonskim aktima i obavezama proisteklim iz ugovora zaključenog između Zavoda i poslodavca kao korisnika sredstava, vrši isplatu subvencija i prati realizaciju zaključenih ugovora.

Ugovori o djelu i konsultanstke usluge

Preporuka P26: Preporučuje se Ministarstvu saobraćaja da, u cilju unapređenja upravljanja i unutrašnjih kontrola, a shodno Zakonu o upravljanju i unutrašnjim kontrolama u javnom sektoru donese interni akt kojim će se urediti postupak zaključivanja ugovora o djelu, definisati vrsta poslova za koje se može zaključiti ugovor o djelu, propisati obaveza vođenja evidencije, procedura izvještavanja o obavljenom poslu, način odobravanja isplate naknade i dr.

U postupku revizije utvrđeno je da Ministarstvo finansija i Ministarstvo saobraćaja ne posjeduju interne procedure koje se odnose na zaključivanje ugovora o djelu, dok su Uprava za državnu imovinu⁴¹ i Uprava za nekretnine⁴² donijele interne procedure tokom 2024. godine, kojima se uređuje način i uslovi zaključenja ugovora, vođenje evidencije i druga pitanja koja se odnose na ugovore. Ministarstvo finansija je u 2025. godini donijelo Interno pravilo o postupku angažovanja lica po ugovoru o djelu.

36 Sl list CG, br. 056/09, 018/11 ...051/17, 059/21

37 Sl. list br. 044/12, 030/12

38 Uzorak se najvećim dijelom odnosi na subvenciju zarada (2.141.649,86 €), zatim na učešća u finansiranju ličnih troškova asistenta (iznos od 5.276,25 €) i isplatu bespovratnih sredstava za prilagođavanje radnog mjesta i uslova rada za zapošljavanje lica sa invaliditetom (2.508,24 €).

39 Pravna lica su zahtijevala isplatu odjednom za više mjeseci, te je Fond nakon pristiglog zahtjeva sa dokazima izradio naloge za isplatu za više mjeseci odjednom.

40 Ugovor br. 07-118/4-1208/3 od 22.10.2024. godine

41 Interno pravilo o angažovanju lica po osnovu ugovora o djelu, broj 9718 od 04.09.2024. godine.

42 Interna procedura o zaključivanju ugovora o djelu broj 01-012/24-6322 od 05.08.2024. godine.

Revidirani subjekti revizije su tokom 2024. godine zaključivali ugovore o djelu⁴³ i ugovore o konsultantskim uslugama⁴⁴ sa predmetom čiji opis odgovara opisu poslova iz Pravilnika o unutrašnjoj organizaciji i sistematizaciji radnih mjesta koji su bili važeći u momentu zaključivanja ugovora, što nije u skladu sa Zakonom o državnim službenicima i namještenicima, kojim je propisano da se za poslove koji su utvrđeni aktom o sistematizaciji sprovodi procedura popune radnog mjesta, propisano čl. 34-52.

Konsultantski ugovori Uprave za kapitalne projekte su u najvećem broju slučajeva zaključivani na period od 3 mjeseca, a za iste nijesu redovno podnošeni izvještaji o radu, što nije u skladu sa tač. 23 i 25 Uputstva o radu državnog trezora.

Preporuka P27: Potrošačke jedinice su dužne da za poslove koji su utvrđeni aktom o unutrašnjoj organizaciji i sistematizaciji, popunu radnih mjesta vrše u skladu sa Zakonom o državnim službenicima i namještenicima (čl.34-52)⁴⁵.

Preporuka P28: Potrošačke jedinice treba da, prije isplate naknade po osnovu zaključenog ugovora, obezbijede dokaz da je lice obavilo posao za koji je angažovano, kako bi se obezbijedilo poštovanje Uputstva o radu državnog trezora (tač. 23 i 25) kojim je, između ostalog, definisano da se zahtjev za plaćanje ovjerava nakon što se utvrdi da je fizičko ili pravno lice izvršilo uslugu ili dostavilo robu.

Transferi institucijama, nevladinom i javnom sektoru

Ministarstvo pravde je u 2024. godini izvršilo isplate srednjim vjerskim školama⁴⁶ u ukupnom iznosu od 1.700.000,00 €. Iako čl. 138 i 139 Opšteg zakona o obrazovanju i vaspitanju⁴⁷ propisuju da se iznosi sredstava, kojim se finansiraju srednje vjerske škole, određuju na osnovu ekonomske cijene koštanja obrazovanja učenika za obrazovni program, broja učenika, koeficijenta programske grupe u koju je obrazovni program razvrstan i drugih kriterijuma karakterističnih za obrazovni program, ustanovu i određeno područje, utvrđeno je da Ministarstvo nije izradilo metodologiju⁴⁸ za izračunavanje ekonomske cijene koštanja obrazovanja učenika za obrazovne programe.

Preporuka P29: Potrošačka jedinica koja vrši finansiranje srednjih vjerskih škola je dužna da isto realizuje u skladu sa čl. 138 i 139 Opšteg zakona o obrazovanju i vaspitanju.

Preporuka P30: Ministarstvo pravde treba da donese internu proceduru kojom će definisati postupak i način blagovremenog vršenja kontrole namjenskog korišćenja sredstava koja se dodjeljuju vjerskim školama iz budžeta, a shodno članu 36 Zakona o državnoj upravi⁵¹ i članu 7 stav 1 tačka 6 Zakona o upravljanju i unutrašnjim kontrolama u javnom sektoru⁵².

Ugovori o finansiranju srednjih vjerskih škola⁴⁹ za 2024. godinu kojim se dodjeljuju sredstava za podršku razvoju, unapređenju uslova i sprovođenje obrazovnog programa škola⁵⁰, ne sadrže član kojim se propisuje, odnosno obezbjeđuje kontrola namjenskog korišćenja dodijeljenih sredstava, kao ni obavezu sačinjavanja izvještaja korisnika o načinu trošenja budžetskih sredstava. Ministarstvo pravde nije dostavilo dokumentaciju kojom se potvrđuje sprovođenje kontrole namjenskog korišćenja dodijeljenih sredstava srednjim vjerskim školama za 2024. godinu.

43 Ministarstvo finansija, Ministarstvo saobraćaja i pomorstva, Uprava za državnu imovinu, Uprava za nekretnine i Uprava za kapitalne projekte

44 Uprava za kapitalne projekte

45 Sl. list CG, br. 002/18, 034/19, 008/21, 037/22

46 Ugovori zaključeni između Ministarstva pravde i srednjih vjerskih škola: Gimnazija "Sveti Sava" i Medresa "Mehmed Fatih"

47 Članom 138 Opšteg zakona o obrazovanju i vaspitanju (koji je bio na snazi u 2024. godini) propisan je način finansiranja obrazovnih ustanova, tj. da ustanova stiče sredstva iz budžeta Crne Gore za jednu školsku godinu na osnovu ekonomske cijene koštanja obrazovanja učenika za određeni obrazovni program, broja učenika, odnosno djece, koeficijenta programske grupe u koju je obrazovni program razvrstan i drugih kriterijuma karakterističnih za obrazovni program, ustanovu i određeno područje.

Takođe, članom 139 stav 7 zakona, propisano je da se srednje vjerske škole (koje izvođe javno važeće obrazovne programe) mogu finansirati iz budžeta Crne Gore, u skladu sa članom 138 Opšteg zakona o obrazovanju i vaspitanju.

48 Revizoru nije dostavljeno obrazloženje-metodologija-kriterijumi kako i na koji način je određen iznos od 900.000,00 € koji je uplaćen SVŠ Gimnaziji "Sveti Sava" i iznos od 800.000,00 € koji je uplaćen SVŠ Medresi "Mehmed Fatih"

49 Ugovor broj 01-011/24-13077 od 12.12.2024. godine; Ugovor broj 01-011/24-13076 od 11.12.2024. godine.

50 U Ugovorima iz prethodnog perioda, koji su ovjereni od strane Ministarstva prosvjete, nauka i inovacija, normiran je član koji je omogućavao kontrolu namjenskog korišćenja sredstava od strane ministarstva u svakom momentu

51 „Sl.list CG“, br. 078/18, 070/21 i 052/22.

52 „Sl. list CG“, br. 075/18 od 23.11.2018. godine

Zakonom o izmjenama i dopunama Zakona o budžetu Crne Gore za 2024. godinu⁵³ Ministarstvu pravde su opredjeljena sredstva za podršku vjerskim obrazovnim ustanovama u okviru Programa: Uređenje, nadzor i razvoj svih nivoa obrazovnog sistema sa Aktivnosti: Podrška vjerskim obrazovnim ustanovama. Tokom 2024. godine, Ministarstvo pravde izvršilo je isplatu srednjim vjerskim obrazovnim ustanovama u ukupnom iznosu od 1.700.000,00 €. Međutim, shodno Uredbi o organizaciji i načinu rada državne uprave⁵⁴, Ministarstvo prosvjete, nauke i inovacija je trebalo biti nadležno za potpisivanje i praćenje realizacije Ugovora o finansiranju i podršci srednjim vjerskim školama i za školsku 2024/2025. godinu⁵⁵, s obzirom da srednje vjerske škole pripadaju dijelu sistema obrazovanja⁵⁶, te su kao takve i dobile licence za izvođenje obrazovnog programa od strane Ministarstva koje je nadležno za oblast prosvjete.

Preporuka P31: Preporučuje se Ministarstvu finansija da prilikom planiranja budžetskih sredstava godišnjim zakonom o budžetu, sredstva za finansiranje srednjih vjerskih škola opredijeli ministarstvu nadležnom za oblast prosvjete, s obzirom, da srednje vjerske škole pripadaju dijelu sistema obrazovanja i kao takve su dobile licence za izvođenje obrazovnog programa, a shodno Opštem zakonu o obrazovanju i vaspitanju.

Kapitalni izdaci

Revizijom je utvrđeno da Ministarstvo finansija nije propisalo jasne kriterijume po kojima su transakcije evidentirane na poziciji 4418 – Izdaci za kupovinu hartija od vrijednosti u ukupnom iznosu od 3.269.563,45 € predstavljene kao transakcije finansiranja, a ne kao kapitalne transakcije ili transfer.

Preporuka P32: Potrebno je da Ministarstvo finansija inicira stvaranje zakonskih pretpostavki na osnovu kojih bi se donijeli jasni kriterijumi po kojima bi se transakcije kupovine hartija od vrijednosti mogle klasifikovati kao transakcije finansiranja.

Otplata obaveza iz prethodnog perioda

Preporuka P33: Potrošačke jedinice treba da donatorska sredstva koriste isključivo za troškove koji ispunjavaju kriterijume koji su propisani od strane donatora.

Ministarstvo kulture i medija je na budžetskoj poziciji 4630 – Otplata obaveza iz prethodnog perioda evidentiralo izdatak u iznosu od 209.343,13 € koji je isplaćen na osnovu debitne note N. 3242408187 od 24.6.2024. godine. Evropska agencija za obrazovanje, audiovizuelnu djelatnost i kulturu Evropske komisije (EACEA) je prilikom finansijske revizije projekata iz EU fondova koji se realizovao u periodu od 01.06.2015. do 31.05.2019. godine, konačnim revizorskim izvještajem br. PKF33-03 utvrdila da je JU Kraljevsko pozorište „Zetski dom“ koordinator projekta EU Collective Plays neopravdano utrošio iznos od 202.943,60 € (troškovi nijesu priznati kao opravdani). S obzirom da troškovi projekta nisu realizovani u skladu sa Ugovorom o dodjeli granta sa više korisnika br. 2015-1656/001-001 i amandmanima, zahtjevan je povraćaj sredstava u skladu sa debitnom notom N. 3242408187 od 13.06.2024. godine koja je na dan 27.12.2024. godine sa obračunatom dnevnom kamatom od 43.09 € iznosila 209.343,13 €.

⁵³ „Sl.list CG“, br. 086/24 od 10.09.2024. godine

⁵⁴ Uvidom u Uredbu o organizaciji i načinu rada državne uprave propisano je da Ministarstvo pravde je između ostalog zaduženo za odnose države sa vjerskim zajednicama u Crnoj Gori, registraciju i evidentiranje vjerskih zajednica u Crnoj Gori, vođenje Registra i Evidencije o vjerskim zajednicama u Crnoj Gori, dok Ministarstvo prosvjete, nauke i inovacija između ostalog za kreiranje, uspostavljanje i razvoj obrazovno-vaspitnog sistema, uslove za osnivanje, rad i licenciranje ustanova u oblasti obrazovanja, organizaciju rada obrazovno-vaspitnih ustanova, normative i standard za finansiranje ustanova obrazovanja i vaspitanja, normative troškova rada obrazovno-vaspitnih ustanova, davanje saglasnosti na visinu participacije za pokriće troškova obrazovanja u javnim ustanovama, nadzor nad zakonitošću rada ustanova iz oblasti obrazovanja.

⁵⁵ Kao u slučaju prethodnih godina, a ne Ministarstvo pravde

⁵⁶ Opšti zakon o obrazovanju i vaspitanju

Ministarstvo prosvjete, nauke i inovacije, nije u Izvještaju o neizmirenim obavezama na dan 31.12.2023. godine evidentiralo obaveze u iznosu od 32.048,52 € koje su isplaćene sa budžetske pozicije 463 – otplata obaveza iz prethodnog perioda, a koje su dospjele za plaćanje prije 2024. godine. Navedeni iznos obuhvata izdatke za izmirenje obaveza, po osnovu poreza i doprinosa na lična primanja za period novembar i decembar 2023. godine (u ukupnom iznosu od 22.065,11 €)⁵⁷ i izdatke za izmirenje duga, po osnovu poreza i doprinosa na lična primanja iz oktobra 2023. godine (u ukupnom iznosu od 9.983,41 €).⁵⁸ Ministarstvo kulture i medija, nije u Izvještaju o neizmirenim obavezama na dan 31.12.2023. godine evidentiralo izdatke u iznosu od 50.000,00 €, koji su isplaćeni sa budžetske pozicije 463 – Otplata obaveza iz prethodnog perioda, a koji se odnose na dio duga po osnovu neizmirenih doprinosa zbog nezapošljavanja lica sa invaliditetom za period 2011-2014. godine.

Preporuka P34: Potrošačke jedinice treba da u Izvještaju o neizmirenim obavezama prikažu sve dospjele, a neplaćene obaveze na poslednji dan (31.12.) godine za koju se sačinjavanja izvještaj.

U postupku revizije utvrđeno je da je kod potrošačkih jedinica: Generalni sekretarijat Vlade Crne Gore, Ministarstvo saobraćaja⁵⁹, Ministarstvo energetike⁶⁰ i Ministarstvo pravde prekoračena dozvoljena potrošnja sredstava budžetske rezerve za finansiranje djelatnosti, čiji je limit definisan u visini od 10% sredstava planiranih budžetom, što nije u skladu sa članom 3 Odluke o bližim kriterijumima za korišćenje sredstava tekuće i stalne budžetske rezerve.

Izvještaj o izdacima budžetskih rezervi

Preporuka P35: Potrošačke jedinice⁶¹ u saradnji sa Vladom Crne Gore su dužne da sredstva tekuće budžetske rezerve koriste u visini do 10% sredstava planiranih godišnjim budžetom potrošačke jedinice koja Vladi Crne Gore podnosi predlog za davanje prethodne saglasnosti za korišćenje sredstava tekuće budžetske rezerve, u skladu sa članom 3 Odluke o bližim kriterijumima za korišćenje sredstava tekuće i stalne budžetske rezerve.

Generalni sekretarijat Vlade Crne Gore: Shodno zaključku Vlade Crne Gore⁶², iz sredstava tekuće budžetske rezerve izvršena je isplata sredstava na žiro račun Medželis islamske zajednice Podgorica, za potrebe izgradnje džamije Hadrovca u Podgorici u iznosu od 60.000,00 €. Za navedenu isplatu nije obezbijedena prateća dokumentacija, a u zaključku Vlade nije navedena obaveza izvještavanja o utrošku navedenih sredstava, već je izvještaj o utrošenim sredstvima sa pratećom dokumentacijom⁶³ obezbijeden u postupku revizije (april 2025. godine). Navedena isplata nije u skladu sa Uputstvom o radu državnog trezora kojim je definisano ovjeravanje i odobravanje plaćanja od strane potrošačkih jedinica.

Ministarstvo pravde: Zaključkom Vlade Crne Gore br. 10-081/24-5746 25.10.2024. godine, po predlogu Ministarstva pravde, u cilju implementacije Zaključka Skupštine Crne Gore broj: 33/23-8/187 od 28.12.2023. godine, odobrena su sredstva iz tekuće budžetske rezerve za finansijsku podršku rješavanja pitanja prostornih kapaciteta Muzeja islamske kulture i umjetnosti u Podgorici, u svojini Islamske zajednice u iznosu od 200.000,00 €, za koji nije priložena prateća dokumentacija i pri čemu nije navedena obaveza izvještavanja o utrošku navedenih sredstava. Navedena kupovina objekta još uvijek nije realizovana, a Mešihat islamske zajednice Crne Gore je dobio sredstva 30.10.2024. godine. Navedena isplata nije u skladu sa tačkom dva Zaključka Vlade Crne Gore⁶⁴ i Uputstvom o radu državnog trezora⁶⁵ kojim je definisano ovjeravanje i odobravanje plaćanja od strane potrošačkih jedinica.

57 Za JU Škola za osnovno i muzičko obrazovanje „Dara Čokorilo“, Nikšić

58 Za Fakultet za Crnogorski jezik i književnost

59 Pravni prethodnik Ministarstvo saobraćaja i pomorstva

60 Pravni prethodnik Ministarstvo energetike i rudarstva

61 Generalni sekretarijat Vlade Crne Gore, Ministarstvo saobraćaja, Ministarstvo energetike i Ministarstvo pravde

62 Zaključak br. 08-430/23-6147/2 od 27.12.2023. godine

63 Izvodi sa računa, računi i ugovor o djelu

64 br. 10-081/24-5746 25.10.2024. godine

65 “Sl. list CG”, br. 053/14, 072/15...091/23, 032/24

Preporuka P36: - Potrošačke jedinice koje pripremaju predlog zaključka za Vladu Crne Gore (u situacijama kada nije obezbijedena prpratna dokumentacija) treba da u predlogu zaključka navedu okviran iznos za koji se traži saglasnost, a da se isplata izvrši nakon što potrošačka jedinica dostavi relevantnu računovodstvenu dokumentaciju kojom se potvrđuje nastanak troška i njegov tačan iznos.

Ministarstvo finansija: Ministarstvo finansija je plaćanje premije osiguranja po osnovu obaveze iz Ugovora o oročenoj kreditnoj liniji (BFI France - nabavka dva patrolna broda) u iznosu od 6.000.000,00 € realizovalo na osnovu Zaključka Vlade, br. 10-430/24-7124 od 19.12.2024. godine.⁶⁶ Za navedenu isplatu dostavljena je i faktura⁶⁷ sa instrukcijama za plaćanje⁶⁸, dok je uplata u iznosu od 1.000.000,00 € izvršena tokom 2025. godine⁶⁹. U navedenom zaključku, nije navedeno da se, nakon odobrenog preusmjerenja, odobrava isplata sa pozicije tekuće budžetske rezerve u cilju obezbjeđivanja sredstava za troškove premije i finansiranje kredita za nabavku dva patrolna broda u iznosu od 6.000.000,00 € i uplate na „Foreign Military Sales“ (FMS) u iznosu od 1.000.000,00 €.

Preporuka P37: Preporučuje se da predlozi, u vezi sa dobijanjem saglasnosti za korišćenje sredstava rezervi, obezbjeđuju zaključke kojim se za isplate i evidencije trošenja javnih sredstava po ovom osnovu terete izdaci rezervi u skladu sa članom 43 Zakona o budžetu i fiskalnoj odgovornosti.

Iznos od 316.243,41 € isplaćen je od strane Ministarstva finansija na osnovu zaključaka Vlade, iz 2023. godine, kojima je Vlada prihvatila pristupanje Crne Gore grupi donatora u Međunarodnom udruženju za razvoj (International Development Association – IDA) s Instrumentom obavezivanja, koje je dostavilo Ministarstvo finansija i dala saglasnost da se Međunarodnom udruženju za razvoj odobri donacija u iznosu od 1.000.000,00 američkih dolara, koji će se uplatiti u tri jednake rate, na sljedeći način: prva rata do kraja 2023. godine, druga rata do kraja 2024. godine i treća rata do 30.06.2025. godine. Vlada je zadužila Ministarstvo finansija da za donaciju IDA (dio: Svjetske banke), iz Tekuće budžetske rezerve uplati sredstva u skladu sa dinamikom iz zaključka. Po ovom osnovu 19.11.2024. godine, sa pozicije tekuće budžetske rezerve, plaćeno je 316.243,41 € (II rata-330.000,00 USD). Imajući u vidu da je Vlada (Ministarstvo finansija) još u decembru 2023. godine bila upoznata sa obavezom uplate naredne dvije rate čiji je rok definisan za decembar 2024. i 2025. godine, nije postojao razlog da se navedene rate plaćaju iz sredstava tekuće budžetske rezerve koja se, shodno članu 43 Zakona o budžetu i fiskalnoj odgovornosti, koriste za neplanirane i nedovoljno planirane izdatke tokom fiskalne godine.

66 Zaključkom je, između ostalog, definisano da se izvrši preusmjerenje sredstava sa Ministarstva odbrane na Ministarstvo finansija, i to sa više pozicija Ministarstva odbrane na Ministarstvo finansija na poziciju 471-0 tekuća budžetska rezerva u iznosu od 7.000.000,00 €, u cilju obezbjeđivanja sredstava za troškove premije i finansiranje kredita za nabavku dva patrolna broda u iznosu od 6.000.000,00 € i uplate na „Foreign Military Sales“ (FMS) u iznosu od 1.000.000,00 €. Takođe je zaduženo Ministarstvo odbrane da sve potrebne podatke za realizaciju uplate na „Foreign Military Sales“ (FMS) dostavi Ministarstvu finansija koje treba da izvrši navedene uplate 67 Br. 04-402/24-568/1 od 23.12.2024. godine

68 U okviru ugovora o oročenoj kreditnoj liniji za kupca uz podršku Bpifrance Assurance Export u iznosu od 101.405.000,00 €, ugovoreno je plaćanje premije za osiguranje izvoza čija je vrijednost 8.67% ukupne vrijednosti ugovora, odnosno 8.791.813,50 €. Tokom pregovora o kreditnom aranžmanu dogovoreno je da će sredstva za predmetnu premiju obezbjeđiti Ministarstvo odbrane, kao korisnik, pri čemu je sa kreditorom dogovoreno da se premija može platiti iz dva puta. Zaključkom Vlade Crne Gore br. 10-430/24-7124/2 od 19.12.2024. godine, Vlada je dala saglasnost da se sa pozicija Ministarstva odbrane, između ostalog, izvrši preusmjerenje na poziciju tekuće budžetske rezerve iznos od 7,00 miliona eura. Ministarstvo finansija je po tom osnovu donijelo dva rješenja o preusmjerenju broj 01-02-010/24-8629/2 od 23.12.2024. godine na iznos od 2.811.000,00 € i 4.189.000,00 €. U skladu Zaključkom Vlade Crne Gore, odlučeno je da će se od navedenog preusmjerenog iznosa 6,00 miliona eura biti iskorišćeno za plaćanje trokova premije i finansiranja kredita za nabavku dva patrolna broda, čime se pokriva prvi dio obaveze po osnovu predmetne premije

69 Ministarstvo odbrane 02.04.2025. godine dostavilo je dopis i SWIFT potvrdu u kom se navodi da je uplata na „Foreign Military Sales“ (FMS) u iznosu od 1.000.000,00 € izvršena od strane Ministarstvu finansija 25.03.2025. godine

Ministarstvo saobraćaja: Isplata po osnovu Ugovora o pružanju savjetodavnih finansijskih usluga, u iznosu od 150.000,00 €, po predlogu Ministarstva saobraćaja, izvršena je na osnovu Zaključka Vlade Crne Gore⁷⁰ kojim je Međunarodnoj finansijskoj korporaciji (IFC) odobrena isplata, sa pozicije Tekuća budžetska rezerva, u iznosu od 300.000,00 €, za potrebe angažovanja konsultanta. Ugovorom o pružanju savjetodavnih finansijskih usluga je predviđeno plaćanje u dvije rate i to: prva rata odmah po potpisivanju ugovora, dok će se isplata druge rate izvršiti u roku od 30 dana od dostavljanja tenderske dokumentacije. Po ovom osnovu, u maju 2024. godine je isplaćen iznos od 150.000,00 € na ime prve rate iz ugovora.

Imajući u vidu da je proces sačinjavanja i dostavljanja tenderske dokumentacije uglavnom dugotrajan i da je iz priloženog ugovora bilo evidentno da će obaveza plaćanja druge rate nastati u periodu nakon isteka fiskalne godine, nije postojao razlog da se Zaključkom Vlade odobri iznos koji je veći od onog koji se odnosi na neplaniranu obavezu koja bi dospjela tokom fiskalne godine, kako je i predviđeno članom 43 Zakona o budžetu i fiskalnoj odgovornosti.

Preporuka P38: Ministarstvo finansija (Vlada/potrošačke jedinice) treba da postupa u skladu sa članom 43 Zakona o budžetu i fiskalnoj odgovornosti kojim je definisano da se sredstava tekuće budžetske rezerve koriste za izdatke koji su neplanirani i nedovoljno planirani tokom fiskalne godine. Zaključcima Vlade potrebno je odobravati korišćenje sredstava rezervi samo za neplanirane i nedovoljno planirane isplate koje dopijevaju u toku fiskalne godine, dok je isplate koje dopijevaju u budućem periodu (nakon isteka fiskalne godine) potrebno planirati godišnjim zakonom budžeta države na budžetskoj poziciji u skladu sa Pravilnikom o jedinstvenoj klasifikaciji računa za budžet Crne Gore i budžete opština.

Ministarstvo saobraćaja: Na osnovu Zaključaka Vlade⁷¹ usvojena je Informacija o obezbjeđenju sredstava za otpočinjanje postupka eksproprijacije nepokretnosti u zahvatu Faze II Aerodroma Tivat na lokalitetima KO Đuraševići i KO Mrčevac, u iznosu od 11.000.000,00 €. Navedeni iznos isplaćen je iz sredstava tekuće budžetske rezerve, 31. decembra 2024. godine. Sredstva su uplaćena na račun Ministarstva prostornog planiranja, urbanizma i državne imovine kod komercijalne banke - Depozit za eksproprijaciju, u iznosu od 11 miliona eura, na žiro račun: 520-2816-66. Sredstva po ovom osnovu do kraja 2024. godine nisu utrošena. U postupku revizije, Ministarstvo prostornog planiranja, urbanizma i državne imovine dostavilo je informaciju da u periodu od 01.01 - 31.01.2025. godine, nije bilo isplata sa ovog računa po osnovu uplate od 11.000.000,00 €.

Ministarstvo pravde: Zaključkom Vlade Crne Gore br. 10-011/24-6744/3 od 12.12.2024. godine definisano je da Ministarstvo finansija iz tekuće budžetske rezerve, najkasnije do 15.12.2024. godine, prenese na depozitni račun **Privrednog suda Crne Gore** iznos od 7.787.128,09 €⁷², radi namirenja potraživanja iz rada i po osnovu rada za sve preostale radnike privrednog društva „Radoje Dakić“ AD – u stečaju, koja nijesu izmirena u dosadašnjem toku stečajnog postupka. Uvidom u karticu prometa za period 01.01.-31.12.2024. godine sa računa Privrednog suda br. ž.r. 510-00000002115844 - Prolazni depozit 2, utvrđeno je da su navedena sredstva uplaćena 18.12.2024. godine i da do kraja 2024. godine nisu utrošena. Uvidom u Izvještaj Privrednog suda Crne Gore na dan 28.03.2025. godine i u stanje prikazano na kartici prometa sa računa Privrednog suda br. ž.r. 510-00000002115844 - Prelazni depozit 2, utvrđeno da je od iznosa 7.787.128,09 €, u periodu od 01.01.- 31.01.2025. godine isplaćen iznos 2.738.312,61 € po osnovu naloga za isplatu.

Preporuka P39: Ministarstvo prostornog planiranja, urbanizma i državne imovine i Sudski savjet (Privredni sud Crne Gore) su dužni da o iznosu neutrošenih sredstava sa bankarskog računa na kraju godine obavijeste Ministarstvo finansija radi korekcija u glavnoj knjizi trezora, a shodno obavezi propisanoj Zakonom o budžetu i fiskalnoj odgovornosti, tačkom 96-99 Uputstva o radu državnog trezora i tačkom 6 Stručnog uputstva⁷³, dok je Ministarstvo finansija dužno da za iznos neutrošenih sredstava na kraj godine stornira izdatke tekuće budžetske rezerve i uveća depozite.

70 Br. 08-348/24-1834/2 od 04.04.2024. godine

71 Zaključak br. 10-348/24-7345/2 od 26.12. 2024. godine i izmjena zaključka br. 10-348/24-7468/2 od 30.12.2024. godine

72 Uvidom u akt Privrednog suda SU br. 1224/24 od 26.11.2024. godine i prilog ovog akta, odnosno Ažurirani izvještaj IV – St.br. 490/16 od 25.11.2024. godine, ukupan broj radnika, čija potraživanja nijesu isplaćena u cjelosti je 1500 na dan 25.11.2024. godine, a procijenjeni iznos ukupnih obaveza sa kamatama obračunatim do dana otvaranja stečajnog postupka, a koji se odnosi na obračun neisplaćenih potraživanja za sve preostale radnike privrednog društva „Radoje Dakić“ AD- u stečaju je 7.787.128,09 €.

73 Br. 03-400/24-2712/1 od 15.11.2024. godine

Ministarstvo saobraćaja: Prenos sredstava sa tekuće budžetske rezerve u iznosu od 11 miliona eura izvršen je 31.12.2024. godine samo na osnovu Zaključka Vlade Crne Gore. Iznos je opredijeljen za plaćanja, visine pravične naknade nepokretnosti čija se eksproprijacija predlaže, koja će se izvršiti tokom 2025. godine, što znači da osim donijetog Zaključka Vlade nije obezbijedena druga propratna dokumentacija kojom bi se opravdala potrošnja ovih sredstava.⁷⁴ Uvidom u analitičku karticu sa računa Depozita za eksproprijaciju, Ministarstva prostornog planiranja, urbanizma i državne imovine br. 520-2816-66 kod komercijalne banke i potvrdu od strane subjekta revizije utvrđeno je da do dana 26.05.2025. godine nije bilo isplata po navedenom osnovu. Navedena isplata u iznosu od 11.000.000,00 € nije izvršena u skladu sa Uputstvom o radu Državnog trezora (tačke 23 i 25).

Ministarstvo pravde: Prenos sredstava u iznosu od 7.787.128,09 € izvršen je 18.12.2024. godine, na osnovu Zaključka Vlade Crne Gore. Iznos je opredijeljen za plaćanja, radi namirenja potraživanja iz rada i po osnovu rada za sve preostale radnike privrednog društva „Radoje Dakić“ AD – u stečaju, koja nijesu izmirena u dosadašnjem toku stečajnog postupka, koja će se izvršiti tokom 2025. godine, što znači da osim donijetog Zaključka Vlade nije obezbijedena druga propratna dokumentacija kojom bi se opravdala potrošnja ovih sredstava. Uvidom u analitičku karticu prometa sa računa Privrednog suda br. ž.r. 510-00000002115844 - Prelazni depozit 2 i Izvještaj Privrednog suda Crne Gore⁷⁵ utvrđeno je da do dana 22.01.2025. godine nije bilo isplata po navedenom osnovu. Do 28.3.2025. godine isplaćen je iznos od 4.945.411,24 € za 925 lica. Procedura isplate povjeriocima vrši se kada povjerioci podnesu relevantnu dokumentaciju zahtijevanu Pozivom za povjerioce-bivše radnike privrednog društva „Radoje Dakić“-u stečaju⁷⁶ za čije kompletiranje je potreban određeni vremenski period. Takođe, uvidom u Izvještaj Privrednog suda Crne Gore⁷⁷ koji je dostavljen u postupku revizije od strane Ministarstva pravde, između ostalog, zaključuje se da na usložnjenu dinamiku isplate krajnjim korisnicima utiče i rješavanje nasljedno-pravnih odnosa nakon smrti određenog broja povjerilaca, dostavljanje ovjerenog punomoćja za povjerioce koji borave van Crne Gore, rješavanje pitanja računa povjerioca koji nisu aktivni, a za koje su dati nalozi za isplatu i rješavanja činjenice da određeni broj povjerioca nije dostavio dokumentaciju na način definisan Pozivom za povjerioce.

Preporuka P40: Ministarstvo finansija (Vlada/potrošačke jedinice) treba da sredstva tekuće budžetske rezerve koriste za izdatke koji su neplanirani i nedovoljno planirani tokom fiskalne godine⁷⁸, kako je i propisano članom 43 Zakona o budžetu i fiskalnoj odgovornosti.

Preporuka P41: Vlada i resorna ministarstva su dužni da prije usvajanja zaključaka ili isplate novca sa konsolidovanog računa trezora, obezbijede relevantnu dokumentaciju kojom se vrši pravdanje odobrenog iznosa, kako je i predviđeno Uputstvom o radu Državnog trezora, a u situacijama kada nije obezbijedena propratna dokumentacija, u predlogu Zaključka treba navesti okvirni iznos za koji se traži saglasnost, a isplatu izvršiti nakon što resorno ministarstvo potvrdi opravdanost isplate na osnovu relevantne dokumentacije.

KAPITALNI BUDŽET

Procedura usvajanja kapitalnih projekata

Vlada Crne Gore je na sjednici od 28.03.2024. godine donijela Odluku o izradi kapitalnog budžeta⁷⁹. Članom 1 navedene Odluke propisano je da se izrada kapitalnog budžeta i utvrđivanje i vrednovanje kriterijuma za izbor kapitalnih projekata vrši na način i po postupku utvrđenim navedenom Odlukom. Takođe, članom 15 Odluke je propisano da listu predloženih projekata sačinjava Ministarstvo finansija na osnovu podnijetih prijava potrošačkih jedinica i lokalnih

⁷⁴ Procedura isplate krajnjim korisnicima vrši se u roku od 20 dana po dostavljanju ministarstvu zahtjeva za isplatu potpisanog od strane bivšeg vlasnika ekspropisane nepokretnosti i pravosnažnog i izvršnog rješenja o eksproprijaciji od Uprave za nekretnine, odnosno po isteku roka za žalbu od 15 dana od dana dostavljanja rješenja korisniku, a shodno rokovima iz Zakonu o upravnom postupku, Zakonu o eksproprijaciji i Uputstva o načinu i postupku isplate sredstava sa računa depozita za eksproprijaciju.

⁷⁵ Su.br.217-2/25 od 04.03.2025. godine i Su. br. 308/25 od 28.03.2025. godine

⁷⁶ <https://sudovi.me/pscg/sadrzaj/NxyR>

⁷⁷ Su.br.217-2/25 od 04.03.2025. godine i Su. br. 308/25 od 28.03.2025. godine

⁷⁸ Ministarstvo saobraćaja: U navedenom slučaju – izvršen je samo prenos sredstava sa GRT na račun kod komercijalne banke, ali stvarni trošak zbog kojeg je izvršen prenos sredstava nije nastao u toku 2024. godine (čak ni do maja 2025. godine). Ministarstvo pravde: U navedenom slučaju – izvršen je samo prenos sredstava sa GRT na račun kod komercijalne banke, ali stvarni trošak zbog kojeg je izvršen prenos sredstava nije nastao u toku 2024. godine (čak ni do maja 2025. godine).

⁷⁹ „Službeni list CG“, br. 36/24

i da istu dostavlja Komisiji za ocjenjivanje projekata. Vlada je na sjednici od 17.05.2024. godine donijela Rješenje o imenovanju članova Komisije za ocjenjivanje projekata.⁸⁰ Komisija je Ministarstvu finansija dostavila Izvještaj o radu dana 26.09.2024. godine. Od ukupno pristiglih 216 zahtjeva za finansiranje kapitalnih projekata, Komisija je ocijenila 31 projekat koji zadovoljava kriterijume kapitalnog projekta, dok ostali projekti nijesu ispunjavali kriterijume iz članova 5 i 6 Odluke, a koji se tiču osnovnih i dopunskih uslova za predlaganje projekata za kapitalni budžet. Od 31 projekta koji je zadovoljavao kriterijume iz Odluke, Komisija je sačinila Listu od 11 prioritetnih kapitalnih projekata koje treba uvrstiti u Kapitalni budžet Crne Gore za 2025. godinu.

Savjet za javne investicije je na III sjednici od 16.10.2024. godine razmatrao pod tačkom 2 Informaciju o kandidovanim projektima za finansiranje iz Kapitalnog budžeta. Shodno članu 12 stav 3 Odluke o izradi kapitalnog budžeta kojim je definisano da Vlada može u predlog kapitalnog budžeta uvrstiti i projekte od izuzetnog značaja za državu, Savjet je na pomenutoj sjednici kandidovao dodatnih 27 projekata koje treba uvrstiti u Predlog zakona o budžetu Crne Gore za 2025. godinu.

Vlada Crne Gore je Zaključkom br. 10-426/24-6199/2 od 08.11.2024. godine usvojila Informaciju i zadužila Ministarstvo finansija da u Predlogu zakona o budžetu Crne Gore za 2025. godinu uvrsti 11 projekata predloženih od strane Komisije za ocjenjivanje projekata. Međutim, Zaključkom br. 10-426/24-6200/2 od 08.11.2024. godine Vlada Crne Gore je usvojila Informaciju o Predlogu liste projekata od izuzetnog državnog značaja za finansiranje iz Kapitalnog budžeta u 2025. godini i zadužila Ministarstvo finansija da u Predlogu zakona o budžetu Crne Gore za 2025. godinu uvrsti još 27 projekata koji su od izuzetnog značaja za državu.

Poređenjem projekata koji su pristigli na razmatranje Komisiji za ocjenjivanje projekata sa projektima koje je predložio Savjet, utvrđeno je da je dio projekata koje je predložio Savjet već ranije odbačen od strane Komisije kao projekti koji ne ispunjavaju osnovne i dopunske uslove predlaganja projekata za kapitalni budžet.

Preporuka P42: Preporučuje se Savjetu za javne investicije da kandiduje za predlog samo one kapitalne projekte koji zadovoljavaju osnovne i dopunske uslove predlaganja projekata za kapitalni budžet u cilju izvjesnije realizacije istih, a u skladu sa čl. 2, 3, 5 i 6 Odluke o izradi kapitalnog budžeta.

Autoput Bar – Boljare, dionica Smokovac – Mateševo

Posmatrajući evidentirane izdatke po vrsti, a koji su evidentirani na poziciji Ostalo (4199) utvrđeno je da se isti u cjelosti odnose na troškove eksproprijacije. Od ukupnog iznosa, ranijim vlasnicima nepokretnosti je isplaćeno ukupno 2.759.167,49 €, dok je 24.601.425,14 € u decembru mjesecu uplaćeno na račun Ministarstva prostornog planiranja, urbanizma i državne imovine - depoziti za eksproprijaciju.

Uvidom u Obrazac 8 – Izjava o načinu utroška sredstava nakon isteka fiskalne godine Ministarstva prostornog planiranja, urbanizma i državne imovine kao i uvidom u račun broj 907-52001-93, utvrđeno je da potrošnje sredstava nije bilo povodom isplate eksproprijacije za dionicu autoputa od Mateševa do Andrijevice, tako da su sredstva bila neutrošena i na računu 01. februara 2025. godine. Iznos od 24.601.425,14 € je kroz Glavnu knjigu trezora evidentiran kao izdatak, međutim isti se ne može evidentirati kao izdatak dok ne dodje do konačne isplate na osnovu adekvatne dokumentacije. Predmetni račun, iako ne nosi oznaku državni⁸¹, na kojem se nalaze ova sredstva dio je Konsolidovanog računa, u skladu sa članom 9 Zakona o budžetu i fiskalnoj odgovornosti. Tim povodom je Ministarstvo prostornog planiranja, urbanizma i državne imovine bilo u obavezi da o neutrošenim sredstvima, u iznosu od 24.601.425,14 €, obavijesti Ministarstvo finansija koje je za isti iznos trebalo umanjiti izdatke, uvećati depozite i evidentirati ovaj iznos kao gotovinu na Konsolidovanom računu državnog trezora.

Preporuka P43: Preporučuje se Ministarstvu finansija da neutrošena sredstva za eksproprijaciju, koja se nalaze na računu Ministarstva prostornog planiranja, urbanizma i državne imovine i koja su evidentirana kao izdaci u 2024. godini, stornira i za isti iznos uveća depozite.

⁸⁰ Rješenje br. 08-100/24-2584/4 od 17.05.2024. godine

⁸¹ Naziv računa - Ministarstvo prostornog planiranja, urbanizma i državne imovine – depozit za eksproprijaciju

Uprava za kapitalne projekte

Revizijom je utvrđeno da od ukupnog iznosa od 893.767,13€ po osnovu realizacije programa “Razvojni projekti Prijestonice Cetinje”, isplate u iznosu od 635.045,58€ **nemaju karakter kapitalnih projekata**.⁸²

Preporuka P44: Senat Prijestonice treba da, za projekte koji se finansiraju iz kapitalnog budžeta Crne Gore i koji su od značaja za razvoj Prijestonice, kandiduje projekte koji ispunjavaju uslove shodno aktu o izradi kapitalnog budžeta, u skladu sa članom 30 Zakona o Prijestonici.

Preporuka P45: Ministarstvo javnih radova⁸³ je u obavezi da prati aktivnosti na realizaciji projekata koje realizuju/sprovode potpisnici ugovora, te da obezbijedi redovnu dostavu mjesečnih izvještaja o stepenu realizacije ugovora, u skladu sa potpisanim ugovorima, do 5-og u tekućem za prethodni mjesec.

Uprava za kapitalne projekte je u 2024. godini zaključila ugovore sa 21 opštinom na ime realizacije Programa “17 020 – Realizacija putne infrastrukture i niskogradnje”. Opštine su, shodno zaključenim ugovorima, bile u obavezi da dostavljaju izvještaje o stepenu realizacije ugovora do 5-og u tekućem mjesecu za prethodni mjesec. Tokom 2024. godine, opštine nijesu ili su neredovno izvještavale Upravu za kapitalne projekte, što nije u skladu sa zaključenim ugovorima.

Nepravilna evidencija:

Revizijom izdataka utvrđena je sljedeća nepravilna evidencija:

- Iznos od 3.813.493,28€ (Ministarstvo poljoprivrede, šumarstva i vodoprivrede): Utvrđeno je da se projekat MIDAS 2, koji se finansira iz kredita, u postupku izrade budžeta planira na jednoj budžetskoj poziciji (4147-Konsultantske usluge, projekti i studije), odnosno da je izostavljena jasna ekonomska klasifikacija troškova, što prilikom realizacije projekta dovodi do evidencije troškova koja nije u skladu sa Pravilnikom o jedinstvenoj klasifikaciji računa za budžet Crne Gore i budžete opština. Ministarstvo poljoprivrede, šumarstva i vodoprivrede, je u okviru budžetske pozicije 4147 – Konsultantske usluge, projekti i studije evidentiralo i iznos od 3.813.493,28 € koji je shodno Pravilniku o jedinstvenoj klasifikaciji računa za budžet Crne Gore i budžete opština, trebalo evidentirati na računima grupe: 418 – Subvencije (iznos od 2.463.971,24 € koji se odnosi na grantove) i 441 - Kapitalni izdaci (iznos od 1.349.522,04 € koji se odnosi na nabavku IT opreme, servera, pontona, opreme za kontrolu na terenu i dr.);
- Iznos od 316.200,61€ (Ministarstvo prostornog planiranja, urbanizma i državne imovine): Navedeni iznos evidentiran je u okviru računa grupe 419 - Ostali izdaci, a isti je shodno Pravilniku o jedinstvenoj klasifikaciji računa za budžet Crne Gore i budžete opština trebalo evidentirati na sledeći način: iznos od 189.806,41 € koji se odnosi na angažovanje advokatske (pravne) kancelarije – na budžetskoj poziciji 4146 – Advokatske, notarske i pravne usluge, a iznos od 126.394,20 €, koji se odnosi na kupovinu suvlasničkog dijela katastarske parcele na budžetskoj poziciji 4419 – Ostali kapitalni izdaci.

⁸² Isplate se odnose na uređenje zelenih površina, usluge organizacije zabavno muzičkog programa, realizacije marketing kampanje za manifestacije u Prijestonici i sl.

⁸³ Tokom 2024. godine Uprava za kapitalne projekte. Od aprila mjeseca 2025. godine Ministarstvo javnih radova realizuje kapitalni budžet, te je kao pravnom sljedbeniku data ova preporuka.

- Iznos od 506.033,91€ evidentiran je u okviru budžetske pozicije 463 – Otplate obaveza iz prethodnog perioda od strane više potrošačkih jedinica⁸⁴. Utvrđeno je da se navedeni iznos odnosi na izdatke koji imaju prirodu tekućih izdataka, i potrebno je izvršiti reklasifikaciju na sledeći način: iznos od 18.732,65€ evidentirati kao izdataka za Bruto zarade i doprinose na teret poslodavca (411), iznos od 1.914,01 € kao ostala lična primanja (412), iznos od 383.843,13€ kao ostale izdatke (419) i iznos od 101.544,12€ u okviru transfera pojedincima (431).
- Iznos od 16.048.815,48€ evidentiran je kao izdatak tekuće budžetske rezerve, po zahtjevima Ministarstva saobraćaja (iznos od 11.000.000,00€) i Ministarstva pravde (iznos od 5.048.815,48€). Za navedeni iznos, utvrđeno je da su sredstva krajem 2024. godine, prenesena na račune kod komercijalnih banaka i da ista nisu utrošena do 31.12.2024. godine. Za navedeni iznos je potrebno umanjiti sredstva rezerve, a uvećati depozite.
- Iznos od 24.601.425,14€ (Uprava za saobraćaj) je u decembru mjesecu uplaćen na račun Ministarstva prostornog planiranja, urbanizma i državne imovine - depoziti za eksproprijaciju, za dionicu autoputa od Mateševa do Andrijevice. Uvidom u Obrazac 8 – Izjava o načinu utroška sredstava nakon isteka fiskalne godine Ministarstva prostornog planiranja, kao i uvidom u račun broj 907-52001-93, utvrđeno je da potrošnje sredstava nije bilo povodom isplate eksproprijacije za dionicu autoputa od Mateševa do Andrijevice, tako da su sredstva bila neutrošena i na računu 01. februara 2025. godine. Iznos od 24.601.425,14€ je kroz Glavnu knjigu trezora evidentiran kao izdatak, međutim isti se ne može evidentirati kao izdatak dok ne dodje do konačne isplate na osnovu adekvatne dokumentacije. Ministarstvo prostornog planiranja, urbanizma i državne imovine bilo je u obavezi da o neutrošenim sredstvima, u iznosu od 24.601.425,14€, obavijesti Ministarstvo finansija koje je za isti iznos trebalo umanjiti izdatke, uvećati depozite i evidentirati ovaj iznos kao gotovinu na Konsolidovanom računu državnog trezora.
- Iznos od 141.914,24€ (Ministarstvu saobraćaja)⁸⁵ je isplatu u iznosu od 141.914,24€, koji se odnosi na troškove spora koji se vodi pred Komisijom za rješavanje sporova evidentiralo u okviru budžetske pozicije 4411 – Izdaci za infrastrukturu od opšteg značaja, što nije u skladu sa Pravilnikom o jedinstvenoj klasifikaciji računa za budžet Crne Gore i budžete opština. Navedeni iznos trebalo je evidentirati kao izdatak po osnovu troškova sudskih postupaka (4192).

Preporuka P46: Potrošačke jedinice treba da evidentiraju transakcije u skladu sa Pravilnikom o jedinstvenoj klasifikaciji računa za budžet Crne Gore i budžete opština.

Javni dug (dug lokalnih samouprava)

Revizijom je utvrđeno da Ministarstvo finansija primjenjuje odredbe Uputstva o radu Državnog trezora i Zakona o budžetu i fiskalnoj odgovornosti ali da ne postoje procedure koje se odnose na način evidentiranja i izvještavanja o javnom dugu. Utvrđeno je i da opštine različito izvještavaju o stanju duga po osnovu ugovora o izvođenju radova za koji je zaključen ugovor o cesiji⁸⁶, što utiče na tačnost iskazanih podataka.

Preporuka P47: Ministarstvo finansija treba da inicira stvaranje zakonskih pretpostavki za donošenje podzakonskog akta kojim će se precizno definisati pitanje javnog duga, a pogotovo postupak evidentiranja, otplate, usaglašavanja i izvještavanja o javnom dugu.

⁸⁴ Ministarstvo finansija, Zavod za zapošljavanje, Ministarstvo prosvjete, nauke i inovacija i Ministarstvo kulture i medija.

⁸⁵ U Glavnoj knjizi nosilac ove aktivnosti je Uprava za saobraćaj, dok je potpisnik Ugovora o projektovanju i izgradnji autoputa Vlada Crne Gore, koju predstavlja Ministarstvo saobraćaja (ranije Ministarstvo saobraćaja i pomorstva).

⁸⁶ Stanje duga po osnovu ugovora za izvođenje radova, za koji je zaključen ugovor o ustupanju potraživanja, Opština Nikšić je uključila u stanje duga, dok Opština Danilovgrad isti nije prijavila u portfolio dugova.

Što se tiče evidentiranja u Kreditnom registru CBCG, Opština Nikšić nema prijavljen dug po ovom osnovu, dok je za Opštinu Danilovgrad evidentiran u dijelu koji se odnosi na data jemstva.

Državna imovina

Revizijom je utvrđeno da od šest subjekata revizije, samo Uprava za državnu imovinu u 2024. godini nije obezbijedila evidencije pokretne i nepokretne imovine kojom raspolaže, na osnovu vjerodostojne knjigovodstvene dokumentacije⁸⁷, u skladu sa propisima o računovodstvu, jedinstvenoj klasifikaciji računa za budžet Države i opština i razvrstavanju imovine po grupama i metodama za utvrđivanje amortizacije, shodno članu 48 Zakona o državnoj imovini i čl. 6 Uredbe o načinu vođenja evidencije pokretnih i nepokretnih stvari i o popisu stvari u državnoj svojini.

Napomena: Nakon reorganizacije državne uprave krajem 2023. godine, kojom je izvršeno razdvajanje Uprave za katastar i državnu imovinu (na Upravu za nekretnine i Upravu za državnu imovinu) postojeći softver za evidenciju imovine pripao je Upravi za nekretnine, što je ujedno razlog zbog čega Uprava za državnu imovinu nije imala obezbijeđenu evidenciju imovine.

Tokom vršenja revizije Uprava za državnu imovinu je izvršila nabavku softvera Eviam za vođenje evidencije pokretne i nepokretne imovine kojom raspolaže i u procesu je unos popisanih osnovnih sredstava.

Preporuka P48: Uprava za državnu imovinu je dužna da obezbijedi vođenje evidencije pokretne i nepokretne imovine, na osnovu vjerodostojne knjigovodstvene dokumentacije, u skladu sa propisima o računovodstvu, jedinstvenoj klasifikaciji računa za budžet Države i opština i razvrstavanju imovine po grupama i metodama za utvrđivanje amortizacije, shodno članu 48 Zakona o državnoj imovini i čl. 6 Uredbe o načinu vođenja evidencije pokretnih i nepokretnih stvari i o popisu stvari u državnoj svojini.

Uvidom u izvještaje o popisu pokretnih i nepokretnih stvari utvrđeno je da kod četiri revidirana subjekta (Ministarstvo saobraćaja, Ministarstvo energetike, Ministarstvo rada, zapošljavanja i socijalnog dijaloga i Uprava za državnu imovinu) Izvještaj ne sadrži narativni dio o utvrđenom činjeničnom stanju tokom vršenja popisa, već samo popisne liste.

Preporuka P49: Komisija za popis pokretnih i nepokretnih stvari dužna je sačiniti izvještaj o popisu koji sadrži: stanje stvari, nalaz o utvrđenim razlikama (manjkovi i viškovi), predlog za otpis pojedinih stvari koje su izgubile vrijednost, primjedbe, mišljenja zaposlenih koji rukuju pokretnim stvarima, u skladu sa članom 13 Uredbe o načinu vođenja evidencije pokretnih i nepokretnih stvari i o popisu stvari u državnoj svojini.

U Izvještajima o popisu navedenih subjekata, komisija za popis je navodila broj rješenja kojim je imenovana i obavještenje da je izvršila popis pokretnih i nepokretnih stvari i uz izvještaj priložila tabelarni prikaz osnovnih sredstava po grupama kao i popisne liste, ali u narativnom dijelu izvještaja nije navodila stanje i ukupnu vrijednost osnovnih sredstava, materijala i sitnog inventara koji je u upotrebi, podatke o računima kod komercijalnih banaka sa stanjem na dan 31.12.2024. godine, pregled svih neizmirenih obaveza na dan 31.12.2024. godine, vrijednost i strukturu opreme koja je nabavljena za potrebe organa u 2024. godini, a koju treba dodati u knjigovodstvenu evidenciju, predlog za otpis i mišljenja zaposlenih koji rukuju pokretnim stvarima. Navedeno nije u skladu sa članom 13 Uredbe o načinu vođenja evidencije pokretnih i nepokretnih stvari i o popisu stvari u državnoj svojini.

⁸⁷ Svi revidirani subjekti, osim Uprave za državnu imovinu, su imali evidenciju osnovnih sredstava na propisanom obrascu OA i utvrđeno je da ista sadrži podatke o: nabavnoj vrijednosti, ispravci vrijednosti i sadašnjoj vrijednosti.

Preporuka P50: Starješina organa je dužan da na osnovu izvještaja Komisije i priloženih popisnih lista donese odluku/rješenje o prihvatanju izvještaja o izvršenom popisu i načinu rješavanja razlike na pokretnim stvarima, shodno članu 14 Uredbe o načinu vođenja evidencije pokretnih i nepokretnih stvari i o popisu stvari u državnoj svojini.

Preporuka P51: Potrošačke jedinice su dužne da za vozila koja nemaju vrijednost ili čija je vrijednost amortizacijom dostigla iznos 0,00 € izvrši procjenu njihove vrijednosti u skladu sa članom 11 stav 2 Uputstva o bližem načinu vršenja popisa pokretnih i nepokretnih stvari u državnoj svojini.

Preporuka P52: Uprava za državnu imovinu treba da za imovinu koja se daje na korišćenje donosi akt o ustupanju i isti dostavi državnim organima koji će služiti kao osnov za vođenje evidencije.

U postupku revizije utvrđeno je da su svi revidirani subjekti⁸⁸, osim Ministarstva energetike, na osnovu dostavljenog Izvještaja o popisu i popisnih lista donijeli Odluku/rješenje o usvajanju popisa, kako je i propisano čl. 14 Uredbe o načinu vođenja evidencije pokretnih i nepokretnih stvari i o popisu stvari u državnoj svojini.

Na osnovu dostavljenog Izvještaja o popisu i popisnih lista, starješina Ministarstva turizma, nije donio odluku/rješenje o otpisu opreme koju treba isknjižiti iz knjigovodstvene evidencije Ministarstva turizma, shodno članu 14 Uredbe o načinu vođenja evidencije pokretnih i nepokretnih stvari i o popisu stvari u državnoj svojini.

Revizijom je utvrđeno da Ministarstvo saobraćaja, Ministarstvo energetike i Ministarstvo rada, zapošljavanja i socijalnog dijaloga u evidenciji posjeduju vozila čija je knjigovodstvena vrijednost 0,00 €⁸⁹, te da u 2024. godini nije vršena procjena vrijednosti, što nije u skladu sa članom 11 stav 2 Uputstva o bližem načinu vršenju popisa pokretnih i nepokretnih stvari u državnoj svojini.

Uvidom u izvještaje o popisu utvrđeno je da izvještaji revidiranih subjekata ne sadrže podatke o nepokretnoj imovini, jer shodno članu 45 Zakona o državnoj imovini, evidenciju stvari koje koristi više državnih organa vodi organ uprave nadležan za poslove imovine.

Naime, Ministarstvo vanjskih poslova⁹⁰ obavlja poslove u zgradi, gdje je smješteno i Ministarstvo finansija, koja je u vlasništvu Crne Gore, Ministarstvo turizma u zgradi u ulici IV Proleterske brigade broj 19 koja je u vlasništvu Crne Gore, Ministarstvo saobraćaja, Ministarstvo energetike i Ministarstvo rada, zapošljavanja i socijalnog dijaloga obavljaju poslove u poslovnim prostorijama koje su im dodijeljene na korišćenje Zaključkom Vlade Crne Gore u zgradi Vektre, dok je Uprava za državnu imovinu smještena u zgradi u Bulevaru Vojvode Stanka Radonjića u kojoj je smještena i Uprava za nekretnine.

Dodatno, u Ministarstvu rada, zapošljavanja i socijalnog dijaloga, inspektori rada i inspektori odjeljenja inspekcije rada u Podgorici nijesu smješteni u okviru zgrade na Rimskom trgu, već u zgradi Razvršja u Podgorici, ali zakupninu i raspolaganje nad tim objektom vrši Uprava za državnu imovinu.

Uprava za državnu imovinu, navedenim ministarstvima, nije dostavila akt o ustupanju poslovnih prostorija na korišćenje na osnovu kog bi ministarstva vršila vanbilansku evidenciju.

⁸⁸ Ministarstvo saobraćaja, Ministarstvo turizma, Ministarstvo rada, zapošljavanja i socijalnog dijaloga, Ministarstvo vanjskih poslova i Uprava za državnu imovinu

⁸⁹ Ministarstvo saobraćaja ima 14 vozila čija je sadašnja vrijednost 0,00 €, Ministarstvo energetike ima 2 vozila čija je sadašnja vrijednost 0,00 €, dok Ministarstva rada, zapošljavanja i socijalnog dijaloga ima 21 vozilo čija je sadašnja vrijednost 0,00 €

⁹⁰ Za diplomatsko konzularna predstavništva, Upravi za državnu imovinu je dostavljen izvještaj o pokretnoj i nepokretnoj imovini

Ministarstvo saobraćaja, Ministarstvo energetike, Ministarstvo turizma, Ministarstvo rada, zapošljavanja i socijalnog dijaloga i Uprava za državnu imovinu nije izvršilo primopredaju i popis opreme u roku koji je predviđen Uredbom o organizaciji i načinu rada državne uprave. Takođe revidirane potrošačke jedinice nijesu vršile vanredni popis koji se, shodno članu 44 Zakona o državnoj imovini, a u vezi sa članom 10 stav 1 i 3 Uredbe o načinu vođenja evidencije pokretnih i nepokretnih stvari i o popisu stvari u državnoj svojini, vrši po potrebi i u slučajevima ukidanja organa, spajanja sa drugim organom i drugim slučajevima.

Preporuka P53: Potrošačke jedinice su dužne izvrši vanredni popis po potrebi i u slučajevima ukidanja organa, spajanja sa drugim organom i drugim slučajevima i da u roku koji je propisan Uredbom o organizaciji i načinu rada državne uprave izvrše primopredaju i popis opreme.

Nadležno ministarstvo⁹¹ i Uprava za državnu imovinu nijesu stavili u funkciju softver za vođenje jedinstvene evidencije i registra nepokretnosti. U Upravi za državnu imovinu navode da je jedinstvena evidencija državne imovine planirana kroz Program reforme upravljanja javnim finansijama 2022-2026. godine i da je za Registar državne imovine Uprava iskoristila već postojeću platformu E-katastar kao jedinstvenu evidenciju koju je plasirala u sklopu postojećeg softvera E-katastar, podaci su plasirali kao Javni registar koji se nalazi na sajtu Uprave.

Preporuka P54: Nadležno ministarstvo i Uprava za državnu imovinu treba da preduzmu aktivnosti u cilju stavljanja u funkciju softvera za vođenje jedinstvene evidencije i registra nepokretnosti.

Uprava za državnu imovinu, nije izvršila procjenu popisanih nepokretnosti u državnoj svojini. Shodno dobijenom pojašnjenju, radi se o izuzetno kompleksnim poslovima koji iziskuju duži vremenski period kao i značajna novčana sredstva.

Preporuka P55: Uprava za državnu imovinu, dužna je da izvrši procjenu državne imovine kako bi se utvrdilo tačno stanje imovine u državnom vlasništvu, shodno čl. 43 Zakona o državnoj imovini.

Sistemske preporuke

U procesu revizije je utvrđeno da se pravna lica koja su dio sistema finansiranja po osnovu javnih prihoda, kao što su JP Morsko dobro, Fond za zaštitu životne sredine d.o.o., Veterinarska komora i ambulante, ne finansiraju kroz sistem budžeta Crne Gore, već kroz raspodjelu prihoda putem prihodnog modula.

Preporuka S1: Preporučuje se da se pravna lica koja su dio sistema finansiranja po osnovu javnih prihoda finansiraju kroz sistem budžeta Crne Gore.

⁹¹ Ministarstvo prostornog planiranja, urbanizma i državne imovine

U procesu revizije je utvrđeno da odredbe člana 7 Zakona o budžetu Crne Gore za 2024. godinu⁹² koje se odnose na obavezu uplate i evidencije nekonsolidovanih sopstvenih prihoda javnih ustanova (kao i naknadne potrošnje i evidencije tih sredstava), koje se finansiraju iz budžeta, su primjenjive na ograničen broj javnih ustanova. Ova ograničenost se ogleda u tome da zbog stava 5 člana 7 Zakona o budžetu za 2024. godinu, javna ustanova mora biti prepoznata organizacionom i/ili programskom klasifikacijom godišnjeg zakona o budžetu kako bi bila predmet konsolidacije.

Preporuka S2: Preporučuje se Skupštini Crne Gore da razmotri mogućnost, da u cilju usklađivanja sa Zakonom o budžetu i fiskalnoj odgovornosti, izmijeni normu godišnjeg zakona o budžetu koja se odnosi na konsolidaciju sopstvenih prihoda javnih ustanova, na način da se u Glavnoj knjizi trezora evidentiraju svi nekonsolidovani primici i izdaci (sopstveni prihodi, donacije i drugi, kao i njihova potrošnja) svih javnih ustanova koje se finansiraju iz budžeta Crne Gore.

Uvidom u dokumentaciju koja se odnosi na otvaranje računa kod komercijalnih banaka, utvrđeno je da su isti otvoreni uz prethodno odobrenje Ministarstva finansija i da nose naziv „Ministarstvo prostornog planiranja, urbanizma i državne imovine-Depozit za eksproprijaciju“ i „Prelazni depozit Privrednog suda Crne Gore“, ali da isti u svom nazivu nemaju oznaku „državni“, što nije u skladu sa tačkom 82 a) Uputstva o radu državnog trezora i članom 10 stav 3 Zakona o budžetu i fiskalnoj odgovornosti, kojim je propisano da državni bankarski računi moraju imati oznaku „državni“.

Preporuka S3: Preporučuje se Ministarstvu finansija da u saradnji sa Centralnom bankom Crne Gore obezbijedi regulativu kojom će se omogućiti adekvatna primjena člana 10 Zakona o budžetu i fiskalnoj odgovornosti kojom bi svi bankarski računi, koji su u funkciji budžeta, nosili oznaku „državni“.

IZVJEŠTAJ O OCJENI PRIMJENE KRITERIJUMA FISKALNE ODGOVORNOSTI U 2024. GODINI

Državna revizorska institucija je izvršila ocjenu primjene kriterijuma fiskalne odgovornosti u 2024. godini.⁹³

Analiza strategije, smjernica i godišnjeg zakona o budžetu

Ocjenom kriterijuma fiskalne usklađenosti zasnovanoj na analizi strategije, smjernica i godišnjeg zakona o budžetu, utvrđeno je sljedeće:

OCJENA ZAKONA O BUDŽETU

Zakon o budžetu i rebalans Zakona o budžetu 2024. godine

Zakon o budžetu Crne Gore i Zakon o izmjenama i dopunama zakona o budžetu Crne Gore za 2024. godinu **nijesu usklađeni** u dijelu obavezujućeg limita potrošnje definisanog Smjernicama makroekonomske i fiskalne politike za period 2023 - 2026. godine.

⁹² "Sl. list CG", br. 124/23 i 086/24

⁹³ Na osnovu člana 26 stav 1 Zakona o budžetu i fiskalnoj odgovornosti i člana 44 Zakona o Državnoj revizorskoj instituciji

FISKALNA STRATEGIJA

Predlog fiskalne strategije

Vlada Crne Gore **nije** u skladu sa članom 17 Zakona o budžetu i fiskalnoj odgovornosti pripremila predlog fiskalne strategije za vrijeme trajanja mandata vlade.⁹⁴

94 DRI skreće pažnju da je Predlog fiskalne strategije pripremljen 310 dana nakon početka mandata 44. Vlade Crne Gore.

FISKALNA STRATEGIJA

Fiskalna strategija za period od 2024. do 2027. godine pokazuje:

Da su projektovana ostvarenja gotovinskog budžetskog deficita u **većem** iznosu od 3% BDP-a;

Da je do 2027. godine projektovan **rast** kamata od 44,7%, pri čemu su projektovana ostvarenja primarnog budžetskog **deficita**;

Da je do 2027. godine projektovan **rast** javnog duga od 21,81%, pri čemu je projektovano da učešće javnog duga u BDP-u dostigne nivo od 65,2% BDP-a⁹⁵;

Da je projektovano da se rast BDP-a **značajno oslanja** na javnu potrošnju finansiranu kroz povećanje neto javnog duga.

95 Nije projektovano učešće javnog duga u BDP-u ispod 60%.

SMJERNICE FISKALNE POLITIKE

Smjernice makroekonomske i fiskalne politike za period 2024-2027. godine

Vlada Crne Gore **nije u skladu** sa članom 18 donijela Smjernice fiskalne politike za period 2024 – 2027. godine.⁹⁶

96 DRI skreće pažnju da su Smjernice makroekonomske i fiskalne politike za period 2024 – 2027. godine donešene nakon pripremanja Predloga Fiskalne strategije za period 2024-2027. godine, a prije nego što ga je Skupština Crne Gore usvojila. **Zbog ovoga, DRI nije bila u mogućnosti da izvrši ocjenu fiskalne usklađenosti Smjernica obavezujućih za 2024. godinu i Fiskalne strategije**

ZAVRŠNI RAČUN BUDŽETA

Predlog zakona o završnom računu budžeta Crne Gore za 2024. godinu

Izdaci iskazani u Predlogu zakona o završnom računu budžeta Crne Gore za 2024. godinu umanjeni za izuzeća iz limita potrošnje iznose 2.773,50 mil. eura⁹⁷, što je za 31,12 mil. eura manje od limita potrošnje utvrđenog Zakonom o izmjenama i dopunama Zakona o budžetu Crne Gore za 2024. godinu i na taj način **je usklađen** utvrđeni limit potrošnje.

97 U skladu sa članom 23 Zakona o budžetu i fiskalnoj odgovornosti iz ukupnih izdataka navedenih u Predlogu zakona o završnom računu budžeta Crne Gore za 2024. godinu – korigovanog za nalaze revizije, izuzeti su: izdaci za otplatu glavnice duga i garancija u iznosu od 501,49 mil. eura, izdaci za kamate u iznosu od 159,52 mil. eura, 35,45 mil. eura izdataka finansiranih iz donacija, 3,27 mil. eura izdataka za kupovinu hartija od vrijednosti, 0,38 mil. eura iznosa izdataka radi finansiranja štete usljed elementarnih nepogoda, kao i 9,15 mil. eura datih pozajmica.

SMJERNICE FISKALNE POLITIKE

Smjernice makroekonomske i fiskalne politike za period 2025 - 2028. godine

Smjernice makroekonomske i fiskalne politike za period 2025 - 2028. godine, su u najvećem dijelu **usklađene** sa Fiskalnom strategijom za period 2024 - 2027. godine.

ZAKON O BUDŽETU

Zakon o budžetu i rebalans Zakona o budžetu Crne Gore za 2025. godinu

Zakon o budžetu Crne Gore i Zakon o izmjenama Zakona o budžetu Crne Gore za 2025. godinu **su usklađeni** u dijelu obavezujućeg limita potrošnje definisanog Smjernicama makroekonomske i fiskalne politike za period 2024 - 2027. godine.

Analiza realizacije indikatora

Ocjenom kriterijuma fiskalne usklađenosti zasnovanoj na ocjeni indikatora, ocijenjeno je sljedeće:

Realizacija fiskalnih pravila je kroz sumirane rezultate prikazana u sljedećoj tabeli:

Opis	Statički indikatori		Stepen realizacije statičkih indikatora	Dinamički indikatori		Stepen realizacije dinamičkih indikatora
	Broj indikatora	Realizovano		Broj indikatora	Realizovano	
Plan za 2024. godinu	4	1	25%	-	-	-
Izvršenje u 2024. godini	4	3	75%	-	-	-
Plan ₂₀₂₄ / Izvršenje ₂₀₂₄	-	-	-	3	2	67%
Izvršenje ₂₀₂₄ / Izvršenje ₂₀₂₃	-	-	-	3	0	0%

Tabela 17: Stepen realizacije statičkih i dinamičkih indikatora

STATIČKI INDIKATORI

Analizom statičkih indikatora, posmatranih kroz plan i izvršenje, utvrđeno je da je od osam obavezujućih indikatora realizovano četiri i to:

Učešće deficita opšteg nivoa u BDP-u ostvareno je ispod 3% i iznosilo je 2,71%;

Učešće javnog duga u BDP-u ostvareno je ispod 60% i iznosilo je 59,83%.

Iznos planiranih tekućih prihoda i donacija je 2.772,65 mil. eura i veći je od tekućih izdataka i transfera, koji su planirani u iznosu od 2.711,82 mil. eura;

Iznos ostvarenih tekućih prihoda i donacija je 2.758,94 mil. eura i veći je od tekućih izdataka i transfera koji su ostvareni u iznosu od 2.638,24 mil. eura.

STATIČKI INDIKATORI

Analizom statičkih indikatora, posmatranih kroz plan i izvršenje, utvrđeno je da od osam obavezujućih indikatora nije realizovano četiri i to:

Planiran je primarni gotovinski deficit u iznosu od 86,80 mil. eura;

Ostvaren je primarni gotovinski deficit u iznosu od 55,18 mil. eura;

Planirano je učešće deficita u BDP-u iznad 3%, odnosno u iznosu od 3,22%;

Učešće javnog duga u BDP-u planirano je iznad 60%, odnosno u iznosu od 62,11%.

DINAMIČKI INDIKATORI

Analizom dinamičkih indikatora, posmatranih kroz plan i izvršenje, utvrđeno je da je od šest indikatora realizovano dva i to:

Stopa rasta limita potrošnje za kapitalni budžet (posmatrana kao odnos plana i izvršenja 2024. godine), manja je od planirane stope rasta nominalnog BDP-a;

Stopa rasta limita potrošnje za budžetsku rezervu (posmatrana kao odnos plana i izvršenja 2024. godine), manja je od planirane stope rasta nominalnog BDP-a.

DINAMIČKI INDIKATORI

Analizom dinamičkih indikatora, posmatranih kroz plan i izvršenje, utvrđeno je da od šest indikatora nije realizovano četiri i to:

Stopa rasta limita potrošnje tekućeg budžeta i budžeta državnih fondova (posmatrana kao odnos plana i izvršenja 2024. godine), veća je od planirane stope rasta realnog BDP-a;

Stopa rasta limita potrošnje tekućeg budžeta i budžeta državnih fondova (posmatrana kao odnos izvršenja 2023. i 2024. godine), veća je od ostvarene stope rasta realnog BDP-a;

Stopa rasta limita potrošnje za kapitalni budžet (posmatrana kao odnos izvršenja 2023. i 2024. godine), veća je od ostvarene stope rasta nominalnog BDP-a;

Stopa rasta limita potrošnje za budžetsku rezervu (posmatrana kao odnos izvršenja 2023. i 2024. godine), veća je od ostvarene stope rasta nominalnog BDP-a.

KRITERIJUM LOKALNE UPRAVE**Analiza kriterijuma lokalne samouprave**

Analiza kriterijuma lokalne uprave u vezi sa ograničenjem deficita, kroz poređenje sa prihodima, u procesu planiranja i izvršenja budžeta za 2024. godinu, pokazala je da u procesu planiranja kriterijum nije realizovan kod 12 opština⁹⁸, a u procesu izvršenja budžeta nije realizovan kod 13 opština⁹⁹.

98 Opštine kod kojih nije realizovan kriterijum lokalne samouprave u procesu planiranja su: Nikšić, Andrijevica, Danilovgrad, Berane, Mojkovac, Plav, Rožaje, Petnjica, Bijelo Polje, Cetinje, Šavnik i Gusinje.

99 Opštine kod kojih nije realizovan kriterijum lokalne samouprave u procesu izvršenja su: Nikšić, Andrijevica, Danilovgrad, Berane, Mojkovac, Plav, Rožaje, Petnjica, Cetinje, Tuzi, Šavnik, Ulcinj i Gusinje.

Ocjena fiskalne usklađenosti – Zakon o budžetu Crne Gore za 2024. godinu i Smjernice obavezujuće za 2024. godinu

Ocjena fiskalne usklađenosti predstavlja provjeru da li su poštovani zakonom utvrđeni postupci i rokovi u pripremi fiskalne strategije i smjernica fiskalne politike; usklađenost smjernica fiskalne politike sa fiskalnom strategijom, kao i zakona o budžetu sa smjernicama fiskalne politike.

Predlogom zakona o završnom računu budžeta Crne Gore za 2024. godinu iskazani su primici u iznosu od 3.722,67 mil. eura, ili 8,18% više u odnosu na plan, a izdaci u iznosu od 3.472,52 mil. eura, ili 1,39% manje u odnosu na planirana sredstva.

Poređenjem primitaka iskazanih u Predlogu zakona o završnom računu budžeta za 2024. godinu sa primicima planiranim Zakonom o izmjenama i dopunama Zakona o budžetu Crne Gore za 2024. godinu, utvrđeno je sljedeće:

- Tekući prihodi su ostvareni 1,73 mil. eura više od plana;
- Primici od prodaje imovine su ostvareni 4,64 mil. eura manje od plana;
- Primici od otplate kredita su ostvareni 10,51 mil. eura više od plana;
- Donacije i transferi su ostvareni 15,44 mil. eura manje od plana;
- Primici od pozajmica i kredita su ostvareni 289,21 mil. eura više od plana.

Poređenjem izdataka iskazanih u Predlogu zakona o završnom računu budžeta Crne Gore za 2024. godinu, korigovanih od strane Državne revizorske institucije, sa izdacima planiranim Zakonom o izmjenama i dopunama Zakona o budžetu Crne Gore za 2024. godinu, utvrđeno je sljedeće:

- Tekući budžet i budžet državnih fondova je izvršen u iznosu od 2,92 mil. eura manje od plana i to:
 - Tekući izdaci su izvršeni 32,94 mil. eura manje od plana;
 - Transferi izvršeni su izvršeni 12,72 mil. eura više od plana;
 - Kapitalni izdaci su izvršeni 19,53 mil. eura više od plana;
 - Otplata obaveza iz prethodnog perioda je izvršena 2,24 mil. eura manje nego što je planirano;
- Kapitalni budžet je izvršen u iznosu od 9,96 mil. eura manje od plana;
- Date pozajmice i krediti su izvršeni u iznosu od 4,21 mil. eura više od plana;
- Otplata garancija je izvršena u iznosu od 5,85 mil. eura više od plana,
- Budžetska rezerva je izvršena u iznosu od 38,12 mil. eura manje od plana.
- Izdaci za otplatu glavnice duga su izvršeni u iznosu od 8,85 mil. eura manje od plana.

Predlogom zakona o završnom računu budžeta Crne Gore za 2024. godinu, budžetski gotovinski deficit iskazan je u iznosu od 205,53 mil. eura ili 31,44 mil. eura manje od plana.

GODIŠNJI IZVJEŠTAJ O IZVRŠENIM REVIZIJAMA I AKTIVNOSTIMA DRŽAVNE REVIZORSKE INSTITUCIJE ZA PERIOD OKTOBAR 2024 - OKTOBAR 2025. GODINE¹⁰⁰

Državna revizorska institucija je u izvještajnom periodu izvršila 35 revizija, od kojih: 22 finansijske revizije i revizije pravilnosti, 2 revizije pravilnosti, 5 revizija uspjeha, 3 revizije informacionih sistema, 2 kontrolne revizije i reviziju ocjene primjene kriterijuma fiskalne odgovornosti.

U revizijama je dala 47 mišljenja i to: 8 pozitivnih mišljenja, 3 pozitivna mišljenja sa skretanjem pažnje, 23 uslovna mišljenja i 13 negativnih mišljenja.

Ukupan broj datih preporuka iznosi 475 i to 364 preporuke na finansijsku reviziju i reviziju pravilnosti, 27 na reviziju pravilnosti, 72 preporuke na reviziju uspjeha i 12 preporuka na reviziju informacionih sistema.

Predmet revizije su osim zakonski obaveznih revizija: Predloga zakona o završnom računu budžeta Crne Gore za 2024. godinu i revizije političkih subjekata, bile i potrošačke jedinice, lokalne samouprave, diplomatska predstavništva, agencije i privredna društva.

¹⁰⁰ Godišnji izvještaj o izvršenim revizijama i aktivnostima Državne revizorske institucije Crne Gore za period oktobar 2024 – oktobar 2025. godine (br. 33/25-4/4), Državna revizorska institucija dostavila je Skupštini Crne Gore u skladu čl. 18 i 19 Zakona o Državnoj revizorskoj instituciji

POJEDINAČNE FINANSIJSKE REVIZIJE I REVIZIJE PRAVLNOSTI

U izvještajnom periodu, u odnosu na pojedinačne finansijske revizije i revizije pravilnosti, Državna revizorska institucija je dala 13 negativnih mišljenja. Osim na **reviziju pravilnosti Predloga zakona o završnom računu Budžeta Crne Gore za 2024. godinu, negativna mišljenja** data su i u odnosu na:

POTROŠAČKE JEDINICE

Godišnji finansijski izvještaj Ministarstva odbrane za 2023. godinu	negativno mišljenje na reviziju pravilnosti
Godišnji finansijski izvještaj Uprave za vode za 2023. godinu	negativno mišljenje na reviziju pravilnosti
Godišnji finansijski izvještaj JU Crnogorska kinoteka za 2023. godinu	negativno mišljenje na finansijsku reviziju negativno mišljenje na reviziju pravilnosti
Godišnji finansijski izvještaj Uprave za bezbjednost hrane, veterinu i fitosanitarne poslove za 2024. godinu	negativno mišljenje na finansijsku reviziju negativno mišljenje na reviziju pravilnosti

JEDINICU LOKALNE SAMOUPRAVE

Završni račun Opštine Kotor za 2024. godinu	negativno mišljenje na reviziju pravilnosti
--	--

PRIVREDNA DRUŠTVA

Godišnji finansijski izvještaj “Pošte Crne Gore” AD Podgorica za 2023. godinu	negativno mišljenje na finansijsku reviziju
Godišnji finansijski izvještaj DOO “Lokalnog javnog emitera RTV Podgorica” Podgorica za 2024. godinu	negativno mišljenje na reviziju pravilnosti
Godišnji finansijski izvještaj DOO “EPCG Solar gradnja” Nikšić za 2024. godinu	negativno mišljenje na finansijsku reviziju negativno mišljenje na reviziju pravilnosti

POLITIČKI SUBJEKAT

Godišnji konsolidovani finansijski izvještaj Građanskog pokreta "URA" za 2024. godinu	negativno mišljenje na reviziju pravilnosti
---	--

REVIZIJE USPJEHA

Državna revizorska institucija je izvršila pet revizija uspjeha, u odnosu na 23 subjekta revizije, u kojima je dala 72 preporuke:

Uspješnost realizacije aktivnosti predviđenih Strategijom zaštite i unapređenja mentalnog zdravlja u Crnoj Gori 2019-2023. godine	Državna revizorska institucija je ocijenila da realizacija aktivnosti predviđenih Strategijom zaštite i unapređenja mentalnog zdravlja nije bila efikasna i da realizovane aktivnosti nijesu imale značajniji efekat na unapređenje mentalnog zdravlja.
Uspješnost upravljanja medicinskim otpadom u Crnoj Gori	Državna revizorska institucija ocijenila je da upravljanje medicinskim otpadom u Crnoj Gori nije u dovoljnoj mjeri uspješno .

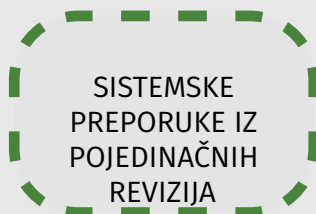

Upravljanje izdacima iz budžeta Crne Gore za sudske sporove po osnovu radnih odnosa	Državna revizorska institucija (DRI) ocijenila je da je upravljanje izdacima za sudske sporove po osnovu radnih odnosa: - kod Ministarstva odbrane djelimično uspješno i - kod Ministarstva unutrašnjih poslova neuspješno .
Sprovođenje politike zaštite životne sredine u Crnoj Gori – prekomjerna (bespravna) sječa šuma	Državna revizorska institucija (DRI) je, na osnovu sprovedenog postupka revizije uspjeha, ocijenila da realizacija aktivnosti koje sprovode nadležni organi u cilju sprečavanja bespravne sječe šuma nije bila uspješna . Nadležni Kolegijum DRI je ocijenio da je institucionalni odgovor na bespravnu sječu šuma fragmentaran, bez jasnih mehanizama kontrole, izvještavanja i koordinacije, sa identifikovanim slabostima u upravljanju i borbi protiv bespravnih aktivnosti u šumarstvu.
Efikasnost uspostavljanja optimalne administracije u procesu reforme javne uprave	Nadležni Kolegijum DRI utvrdio je da postupak uspostavljanja optimalne administracije u procesu reforme javne uprave, u periodu 2016-2025, nije u dovoljnoj mjeri bio efikasan i nije u potpunosti ostvario planirane rezultate .

REVIZIJA INFORMACIONOG SISTEMA

Državna revizorska institucija je izvršila tri revizije informacionog sistema u kojima je dala 12 preporuka. Kod jedne revizije ocijenjeno je da upravljanje nije u dovoljnoj mjeri uspješno.

Registar sportskih organizacija	Upravljanje Metaregistrom javne Uprave nije u dovoljnoj mjeri uspješno.
---------------------------------	---

Senat Državne revizorske institucije je usvojio **preporuke sistemskog značaja, koje su proistekle iz vršenja 2 (dvije) finansijske revizije i revizije pravilnosti potrošačkih jedinica**. Sistemske preporuke su date u cilju unapređenja sistema javnih finansija i poslovanja većeg broja subjekata revizije kroz moguće izmjene zakonskih i podzakonskih akata i otklanjanje uočenih slabosti u određenim oblastima.

Pregled sistemskih preporuka u izvršenim pojedinačnim revizijama dat je u nastavku:

Revizija GODIŠNJEG FINANSIJSKOG IZVJEŠTAJA MINISTARSTVA ODBRANE ZA 2023. GODINU:

Preporuka SP1: Preporučuje se Vladi Crne Gore da izvrši izmjene Uredbe o uslovima i načinu korišćenja nepokretnih i pokretnih stvari za potrebe odbrane, posebno u dijelu jasnog propisivanja načina klasifikacije i evidencije imovine koja se koristi za potrebe odbrane (od opreme do strateških objekata), pravilno zbrinjavanje zastarelih ili neupotrebljivih stvari, pravila za otuđivanje ili prodaju imovine koja više nije potrebna za odbrambene svrhe, upotreba za civilne svrhe i dr.

Preporuka SP2: Preporučuje se Vladi Crne Gore da izvrši izmjene Uredbe o listi vojne opreme i proizvoda, postupku i načinu sprovođenja javnih nabavki u oblasti odbrane i bezbjednosti, na način da se definiše postupak, način sprovođenja, izvještavanja i vođenja evidencije posebnih javnih nabavki u oblasti odbrane i bezbjednosti. Državna revizorska institucija preporučuje da se Uredbom propiše obaveza dostavljanja plana i izvještaja o realizaciji posebnih nabavki u oblasti bezbjednosti i odbrane Odboru za bezbjednost i odbranu Skupštine Crne Gore, a u cilju punog ostvarivanja nadležnosti odbora u skladu sa Zakonom o parlamentarnom nadzoru oblasti bezbjednosti i odbrane.

Preporuka SP3: Preporučuje se Ministarstvu finansija da, u cilju poboljšanja efikasnosti i djelotvornosti javne potrošnje i povećanje transparentnosti i odgovornosti u pogledu korišćenja javnog novca, intezivira aktivnosti koje će omogućiti da se kroz informacioni sistem za upravljanje budžetom vrši povezivanje programskog budžeta potrošačkih jedinica sa strateškim politikama Vlade, kako bi se imao uvid u kojoj mjeri ostvarenje ciljeva potrošačke jedinice doprinosi ostvarenju ciljeva Vladinih politika.

Preporuka SP4: Preporučuje se Ministarstvu finansija da izvrši izmjene Pravilnika o jedinstvenoj klasifikaciji računa za budžet Crne Gore i budžete opština, kako bi se propisao poseban račun za izdatke po osnovu naknada zaposlenim koje se ostvaruju u skladu sa Uredbom o zvanjima i zaradi vojno-diplomatskih predstavnika, lica upućenih na rad u međunarodnim organizacijama i administrativno-tehničkog osoblja.

Revizija GODIŠNJEG FINANSIJSKOG IZVJEŠTAJA UPRAVE ZA BEZBJEDNOST HRANE, VETERINU I FITOSANITARNE POSLOVE ZA 2024. GODINU

Preporuka SP5: Subjekt revizije, Ministarstvo poljoprivrede i Ministarstvo finansija treba da, u skladu sa Pravilnikom o jedinstvenoj klasifikaciji i GFS metodologijom, preduzmu mjere radi pravilnog budžetskog planiranja i evidentiranja rashoda za veterinarske mjere, u skladu sa njihovom stvarnom namjenom i karakterom kao javnih usluga, a ne subvencija.

Preporuka SP6: Preporučuje se da Vlada Crne Gore i Ministarstvo finansija obezbijede unapređenje funkcionalnosti Glavne knjige trezora, kako bi se omogućilo evidentiranje svih računovodstvenih kategorija predviđenih Pravilnikom – uključujući obaveze, nefinansijsku i finansijsku imovinu, kapital i korektivne račune – radi uspostavljanja objedinjene knjigovodstvene evidencije zasnovane na modifikovanoj gotovinskoj osnovi, u skladu sa standardima i zakonskim obavezama.

Preporuka SP7: Preporučuje se da Vlada Crne Gore i Ministarstvo finansija usklade obrasce finansijskog izvještavanja, naročito Obrazac 3, propisan članom 2 Pravilnika, sa članom 7 istog, odnosno sa zahtjevima IPSAS Cash Basis standard.

Preporuka SP8: Vlada i Ministarstvo finansija Crne Gore treba da obezbijede poštovanje člana 3 Pravilnika o bližim kriterijumima za korišćenje sredstava tekuće i stalne budžetske rezerve, te da važeći okvir izvještavanja (obraci iz Pravilnika) usklade sa zahtjevima relevantnog IPSAS standarda na koji upućuje član 7 Pravilnika, a naročito u dijelu objelodanjivanja i prezentacije budžetskih informacija (originalni i finalni budžet).

Preporuka SP9: Preporučuje se da Vlada Crne Gore, odnosno Ministarstvo finansija, omogući potrošačkim jedinicama pristup klasi 2 računa budžeta, te da u okviru Glavne knjige Državnog trezora osigura evidentiranje svih, a ne samo dospjelih, obaveza, u skladu sa članom 1 Pravilnika o jedinstvenoj klasifikaciji, odnosno članom 7 Pravilnika o načinu sačinjavanja i podnošenja finansijskih izvještaja (član 7 -IPSAS).

KONTROLA REALIZACIJE PREPORUKA

Skupština Crne Gore, povodom razmatranja Predloga zakona o završnom računu budžeta Crne Gore za 2023. godinu, Izveštaja o reviziji Predloga zakona o završnom računu budžeta Crne Gore za 2023. godinu i Godišnjeg izveštaja o izvršenim revizijama i aktivnostima Državne revizorske institucije Crne Gore za period oktobar 2023 – oktobar 2024. godine, donijela je Zaključak broj: 33/24-4/7, EPA 362 XXVIII i isti objavila u Službenom listu Crne Gore. Zaključak 1 glasi:

Skupština Crne Gore poziva Vladu Crne Gore na poštovanje i ispunjavanje svih preporuka Državne revizorske institucije datih u Izveštaju o reviziji Predloga zakona o Završnom računu Budžeta Crne Gore za 2023. godinu. Takođe, Vlada je dužna da prati realizaciju svih preporuka Državne revizorske institucije koje se odnose na pojedinačne revizije urađene u periodu oktobar 2023 - oktobar 2024. godine i preporuka koje se ponavljaju iz ranijeg perioda, i o tome kvartalno izveštava Skupštinu Crne Gore.

U izveštajnom periodu Državna revizorska institucija je u skladu sa metodologijom izvršila kontrolu realizacije preporuka kroz reviziju Predloga zakona o završnom računu budžeta Crne Gore, izveštaje o realizaciji preporuka iz pojedinačnih revizija i kontrolne revizije. **Analiza je pokazala da je od ukupno 1193 datih preporuka realizovano 678 preporuka, 167 nije realizovano, 168 djelimično realizovano, 92 je u fazi realizacije, za 69 preporuke se nije mogao utvrditi status, 19 preporuke nijesu primjenjive.**

SPROVOĐENJE PREPORUKA IZ IZVEŠTAJA O REVIZIJI PREDLOGA ZAKONA O ZAVRŠNOM RAČUNU BUDŽETA CRNE GORE ZA 2023. GODINU

Državna revizorska institucije je, na osnovu nalaza utvrđenih revizijom Predloga zakona o završnom računu Budžeta Crne Gore za 2023. godinu utvrdila status preporuka. **Od 50 preporuka: devet je realizovano, 7 je djelimično realizovano, 33 nije realizovano, jedna ima status - nije primjenjivo.**

Grafik 19- status preporuka iz izveštaja o reviziji završnog računa 2023.¹⁰¹

U nastavku je pregled preporuka koje **nijesu realizovane:**

Tekst preporuke iz Izveštaja za 2023. godinu	Segment u Izveštaju
Polazeći od činjenice da se nakon izvršenih korekcija, u skladu sa nalazima revizije, mijenja budžetski rezultat preporučuje se da Vlada Crne Gore razmotri mogućnost pripreme amandmana na Predlog zakona o završnom računu budžeta Crne Gore za 2023. godinu.	FINANSIJSKI IZVEŠTAJ I RAČUNSKA TAČNOST
Ministarstvo finansija je dužno da usklađuje plan glavne knjige Trezora, po izvorima finansiranja sa planom prihoda navedenim godišnjim zakonom o budžetu i u obrazloženju predloga zakona o završnom računu budžeta iskazuje izvore finansiranja u skladu sa planiranim i ostvarenim prihodima.	
Sudski savjet je dužan da se pridržava odredbi člana 48 Zakona o budžetu i fiskalnoj odgovornosti i da redovno izmiruje dospelje obaveze, kao i da sprovede sve radnje kako bi rasknjižio obaveze koje su naplaćene prinudnim izvršenjem.	IZVEŠTAJ O NEIZMIRENIM OBAVEZAMA

¹⁰¹ Grafik preuzet iz Godišnjeg izveštaja o izvršenim revizijama i aktivnostima Državne revizorske institucije Crne Gore za period oktobar 2024 – oktobar 2025. godine

Tekst preporuke iz Izvještaja za 2023. godinu	Segment u Izvještaju
Potrebno je da se izvrši konsolidacija sredstava na računu Agencije za investicije Crne Gore koji se vodi kod CKB banke. Potrebno je da Ministarstvo finansija evidentira sredstva na grupi računa 715 – Ostali prihodi u iznosu od 3.099.943,00 € i da za isti iznos izvrši uvećanje finansijske imovine na klasi 1 (gotovinski depoziti). Preporučuje se Agenciji za investicije Crne Gore da vrši prenos sredstava sa Računa za razvoj manje razvijenih jedinica lokalne samouprave po dinamici predloženoj od strane Ministarstva finansija.	GOTOVINSKI DEPOZITI DRŽAVE
Poreska uprava je dužna da Završni poreski račun dostavi Ministarstvu finansija do 31. marta tekuće za prethodnu godinu, a u skladu sa članom 19 stav 4 Pravilnika o poreskom knjigovodstvu Poreska uprava treba da kroz sprovođenje projekta Reforma Poreske administracije obezbijedi jedinstveni poreski informacioni sistem, koji će obuhvatati/sadržati jedinstveni knjigovodstveni sistem, analitičke račune obveznika i izvještavanje.	
Ministarstvo finansija treba da u cjelosti uskladi vođenje Glavne knjige trezora sa važećim Pravilnikom o jedinstvenoj klasifikaciji računa za budžet Crne Gore i budžete opština, odnosno Ministarstvo finansija kroz sistem Glavne knjige trezora treba da obezbijedi potpunu evidenciju stanja nefinansijske imovine, finansijske imovine, evidenciju obaveza i kapitala, uključujući i evidenciju u okviru ostalih klasa u dijelu korektivnih računa u cilju obuhvata evidencije svih poslovnih transakcija. Preporučuje se da se ne vrše direktne uplate na Glavni račun državnog trezora i da prihodne jedinice u saradnji sa Ministarstvom finansija, a kroz usaglašene radne procedure, obezbijede naplatu, evidentiranje i iskazivanje ostvarenih prihoda u skladu sa važećim propisima. Potrošačke jedinice treba da za sve transakcije iz Glavne knjige trezora obezbijede relevantnu dokumentaciju kojom će se potvrditi osnov evidentiranih primitaka. Ministarstvo finansija treba da uspostavi i sprovodi unutrašnje kontrole utvrđivanjem internih pravila i procedura za radne procese koji se obavljaju u Državnom trezoru (vođenje glavne knjige trezora, upravljanje računovodstvenim sistemom državnih primitaka), a u skladu sa Zakonom o upravljanju i unutrašnjim kontrolama u javnom sektoru. Preporučuje se da Ministarstvo finansija razmotri mogućnost uparivanja evidencije finansijskih sredstava iz donacija direktne budžetske podrške sa budžetskim izdacima koji su namijenjeni realizaciji Akcionog plana, u skladu sa Sporazumom sa Evropskom Komisijom. Potrebno je da Vlada Crne Gore u saradnji sa resornim ministarstvima sačinjava godišnji izvještaj o realizovanim indikatorima, u skladu sa Sporazumom sa Evropskom Komisijom.	NAPLATA I EVIDENCIJA PRIHODA
Preporučuje se Ministarstvu finansija da donese akt koji bi bliže odredio postupak evidencije namjenskog korišćenja donatorskih sredstava. Uprava za kapitalne projekte je dužna da za poslove koji su utvrđeni aktom o unutrašnjoj organizaciji i sistematizaciji radnih mjesta popunu radnih mjesta vrši u skladu sa Zakonom o državnim službenicima i namještenicima. Preporučuje se Zavodu – Fondu za profesionalnu rehabilitaciju i zapošljavanje lica sa invaliditetom da postupa u skladu sa internim procedurama i odredbama ugovora zaključenih sa korisnicima subvencija i da u slučaju izvršenih isplata za koje naknadno nijesu dostavljeni dokazi zatraži povraćaj sredstava i postupi u skladu sa članom 9 Zakona o budžetu i fiskalnoj odgovornosti. Potrošačke jedinice su dužne da za poslove koji su utvrđeni aktom o unutrašnjoj organizaciji i sistematizaciji radnih mjesta popunu radnih mjesta vrše u skladu sa Zakonom o državnim službenicima i namještenicima, a da ugovore o djelu zaključuju isključivo za poslove koji nijesu utvrđeni aktom o unutrašnjoj organizaciji i sistematizaciji radnih mjesta, u skladu sa članom 669 Zakona o obligacionim odnosima.	
	IZDACI BUDŽETA

Tekst preporuke iz Izvještaja za 2023. godinu	Segment u Izvještaju
Preporučuje se potrošačkim jedinicama da donesu Interni akt kojim će definisati postupak i procedure, kao i način kontrole namjenskog trošenja sredstava prilikom isplate sredstava sa budžetske pozicije računa grupe 431 – Transferi institucijama, pojedincima, nevladinom i javnom sektoru, a shodno članu 36 Zakona o državnoj upravi i članu 7 stav 1 tačka 6 Zakona o upravljanju i unutrašnjim kontrolama u javnom sektoru.	IZDACI BUDŽETA
Potrebno je da Ministarstvo finansija inicira stvaranje zakonskih pretpostavki na osnovu kojih bi se donijeli jasni kriterijumi po kojima bi se transakcije kupovine hartija od vrijednosti mogle klasifikovati kao transakcije finansiranja.	IZDACI ZA KUPOVINU HOV
Preporučuje se Fondu za zdravstveno osiguranje da donese interne procedure kojima će bliže definisati procedura koja se odnosi na isplatu po osnovu liječenja osiguranika u inostranstvu po konvencijama i međunarodnim sporazumima o socijalnom osiguranju, kao i izvještavanje o neizmirenim obavezama, a u skladu sa Zakonom o upravljanju i unutrašnjim kontrolama u javnom sektoru i Zakonom o državnoj upravi.	OTPLATA OBAVEZA IZ PRETHODNOG PERIODA
Potrošačke jedinice su dužne da sredstva tekuće budžetske rezerve koriste u visini limita koji je predviđen aktom o bližim kriterijumima za korišćenje sredstava tekuće i stalne budžetske rezerve.	IZVJEŠTAJ O IZDACIMA BUDŽETSKIH REZERV
Preporučuje se da se korišćenje sredstava tekuće budžetske rezerve koristi za izdatke koji su neplanirani i nedovoljno planirani tokom fiskalne godine, a da se za isplate koje dopijevaju u budućem periodu godišnjim zakonom budžeta države planira isplata sa budžetske pozicije u skladu sa Pravilnikom o jedinstvenoj klasifikaciji računa za budžet Crne Gore i budžete opština.	
Neopodno je da Ministarstvo prosvjete, nauke i inovacija zahtijeva povraćaj više isplaćenih sredstava u iznosu 31.992,00 €, kao i da postupi u skladu sa ugovorom o dodjeli subvencije za kupovinu stana br. 11/01-430/23-1007/24 od 04.10.2023. godine kojim je definisana isplata u iznosu od 22,704.00 €, dok je Ministarstvo finansija dužno da u skladu sa članom 9 stav 5 Zakona o budžetu i fiskalnoj odgovornosti za iznos povraćenog novca stornirati izdatke i uveća gotovinske depozite na konsolidovanom računu trezora.	
Vlada i resorna ministarstva su dužni da prije usvajanja zaključaka i plaćanja iz tekuće budžetske rezerve obezbijede relevantnu dokumentaciju kojom se vrši pravdanje odobrenog iznosa, kako je i predviđeno aktom o bližim kriterijumima za korišćenje sredstava tekuće i stalne budžetske rezerve i Uputstvom o radu Državnog trezora. U situacijama kada nije obezbijedena propratna dokumentacija, u predlogu Zaključka treba navesti okvirni iznos za koji se traži saglasnost, a isplatu izvršiti nakon što resorno ministarstvo potvrdi Ministarstvu finansija opravdanost isplate na bazi relevantne dokumentacije.	
Uprava za kapitalne projekte je u obavezi da prati aktivnosti na realizaciji projekata koje realizuju/sprovode potpisnici ugovora, te da obezbijedi redovnu dostavu mjesečnih izvještaja o stepenu realizacije ugovora, u skladu sa potpisanim ugovorima, do 5-og u tekućem za prethodni mjesec.	KAPITALNI BUDŽET
Potrebno je da Ministarstvo finansija inicira stvaranje zakonskih pretpostavki za donošenje podzakonskog akta kojim će se precizno definisati pitanje javnog duga, a pogotovo postupak evidentiranja, otplate, usaglašavanja i izvještavanja o javnom dugu.	JAVNI DUG
Uprava za državnu imovinu treba da za imovinu koja se daje na korišćenje, donosi akt o ustupanju i isti dostavi državnim organima koji će služiti kao osnov za vođenje evidencije.	DRŽAVNA IMOVINA
Nadležno ministarstvo i Uprava za državnu imovinu treba da preduzmu aktivnosti u cilju stavljanja u funkciju softvera za vođenje jedinstvene evidencije i registra nepokretnosti.	
Uprava za državnu imovinu dužna je da utvrdi vrijednost državne imovine.	

Tekst preporuke iz Izvještaja za 2023. godinu	Segment u Izvještaju
Preporučuje se Ministarstvu vanjskih poslova da preispita opravdanost troškova koji se izdvajaju po osnovu zakupa za potrebe Ambasade Crne Gore u Beogradu, s obzirom da je shodno ugovoru o zakupu zaključenom između Ambasade Crne Gore u Republici Srbiji i DIPOS d.o.o Beograd data u zakup bez naknade nepokretnost površine 419,96 m2 sa zemljištem (vila u Beogradu, ul. Čakorska 2, Savski Venac), isključivo za diplomatsko-konzularno predstavništvo, kulturno informativni centar i Rezidenciju Ambasade Crne Gore u Beogradu.	DRŽAVNA IMOVINA
Preporučuje se subjektima revizije da sadržaj programskog budžeta formiraju u skladu sa Odlukom o načinu pripreme i sadržaju programskog budžeta potrošačkih jedinica.	SISTEM UNUTRAŠNJIH KONTROLA
Preporučuje se da se pravna lica koja su dio sistema finansiranja po osnovu javnih prihoda finansiraju kroz sistem budžeta Crne Gore.	SYSTEMSKE PREPORUKE
Preporučuje se Skupštini Crne Gore da razmotri mogućnost, da u cilju usklađivanja sa Zakonom o budžetu i fiskalnoj odgovornosti, izmijeni normu godišnjeg zakona o budžetu koja se odnosi na konsolidaciju sopstvenih prihoda javnih ustanova, na način da se u Glavnoj knjizi trezora evidentiraju svi nekonsolidovani primici i izdaci svih javnih ustanova koje se finansiraju iz budžeta Crne Gore.	

REALIZACIJA PREPORUKA IZ POJEDINAČNIH IZVJEŠTAJA

Grafik 20 - status preporuka iz pojedinačnih izvještaja
2023/2024¹⁰²

Grafik 21 - status preporuka iz kontrolne revizije
2023/2024¹⁰³

102 Grafik preuzet iz Godišnjeg izvještaja o izvršenim revizijama i aktivnostima Državne revizorske institucije Crne Gore za period oktobar 2024 – oktobar 2025. godine

103 Grafik preuzet iz Godišnjeg izvještaja o izvršenim revizijama i aktivnostima Državne revizorske institucije Crne Gore za period oktobar 2024 – oktobar 2025. godine

Spisak tabela i grafika

Tabela i grafik 1 - struktura budžeta.....	3
Grafik 2 - nominalni BDP (u mil. eur.).....	4
Grafik 3 - realan rast BDP-a (u %.).....	4
Tabela 2 - suficit budžeta u 2023. godini (u eur.).....	5
Grafik 4 - trend gotovinskog deficita/suficita (%BDP-a).....	5
Grafik 5 - trend javnog duga (u % BDP-a).....	7
Tabela 3 - državne garancije (u mil. eur.).....	7
Tabela 4 - servisiranje državnog duga (u mil. eur. i %).....	7
Grafik 6 - tekući budžet (u mil. eur.).....	8
Grafik 7 - budžetske rezerve (u mil. eur.).....	8
Grafik 8 - budžet državnih fondova (u mil. eur.).....	9
Grafik 9 - budžet državnih fondova pojedinačno (%)	9
Grafik 10 - transakcije finansiranja (%).....	9
Grafik 11 - izvori finansiranja kapitalnog budžeta (%).....	10
Grafik 12 – plan u odnosu na izvršenje US (mil. eur.).....	10
Grafik 13 - plan u odnosu na izvršenje US (mil. eur.).....	10
Tabela 5 - primici budžeta (u eur. i %).....	11
Grafik 14 - struktura tekućih prihoda (u %).....	11
Grafik 15 - primici budžeta (u mil. eur.).....	12
Tabela 6 - primici budžeta (u eur.).....	12
Tabela 7 - izdaci budžeta (u eur. i %).....	13
Grafik 16 - struktura tekućih izdataka (u %).....	14

Grafik 17 - izdaci budžeta (u mil. eur.).....	14
Tabela 8 - izdaci budžeta (u eur.).....	15
Tabela 9 - najveće pozitivne apsolutne razlike (u eur.).....	15
Tabela 10 - najveće negativne apsolutne razlike (u eur.).....	16
Tabela 11 - najveće pozitivne procentualne razlike (u eur. i %).....	16
Tabela 12- najveće negativne procentualne razlike (u eur. i %).....	16
Tabela 13- preusmjeravanja (u eur.).....	17
Grafik 18 - programska klasifikacija budžeta (u %).....	18
Tabela 14 - funkcionalna klasifikacija (u eur.).....	18
Tabela 15 - zbirni prikaz materijalno značajnih grešaka (u mil eur.).....	20
Tabela 16 - pregled obaveza po vrstama (u mil eur.).....	22
Tabela 17 - stepen realizacije statičkih i dinamičkih indikatora.....	45
Grafik 19 - status preporuka iz izvještaja o reviziji završnog računa 2023.....	52
Grafik 20 - status preporuka iz pojedinačnih izvještaja	55
Grafik 21 - status preporuka iz kontrolne revizije	55

U Parlamentarnoj budžetskoj kancelariji obavljaju se stručni poslovi koji se odnose na: izradu istraživačkih radova, odnosno analitičkih informativnih materijala i sažetaka relevantnih zvaničnih domaćih publikacija i publikacija međunarodnih institucija na teme od značaja za sprovođenje ekonomske i fiskalne politike, posebno u vezi sa ekonomskim i fiskalnim tendencijama u Crnoj Gori, kao i sa najznačajnijim globalnim tendencijama u oblasti ekonomije i finansija, u cilju podrške radu poslanika; saradnju sa domaćim i stranim institucijama, međunarodnim organizacijama i parlamentarnim budžetskim kancelarijama nacionalnih parlamenata i drugim srodnim službama.